

Planul de Amenajare a Teritoriului Județean Covasna

contract nr. 139 / 14.03.2023

Partea a II-a: Diagnostic prospectiv și general

Martie 2026

Planul de Amenajare a Teritoriului Județean Covasna

contract nr. 139 / 14.03.2023

Partea a II-a: Diagnostic prospectiv și general

Beneficiar: Județul Covasna

Tamás Sándor, președintele Consiliului Județean Covasna

Riti Oliver-Raul, Arhitect Șef

Elaborator:

Asocierea S.C. ECO MAPS S.R.L., Lider de Asociere, S.C. IHS Romania S.R.L., Asociat

Călin Roman,
Director General

Sorina Racoviceanu,
dr. arh-urbanist
Director

Martie 2026

Colectiv de elaborare a documentației P.A.T.J. Covasna

Partea a II-a: Diagnostic prospectiv și general

S.C. I.H.S. Romania SRL

**Coordonator echipă de specialiști în
elaborarea documentației PATJ Covasna**

dr. urb. arh. Nicolae Țărălungă
Specialist urbanist atestat RUR simbol B

**Elaboratori de specialitate în domeniul
amenajării teritoriului și urbanism**

dr. urb. arh. Sorina Racoviceanu,
Specialist urbanist atestat RUR simbol B și A

**Elaboratori de specialitate în domeniul
cadrul natural, mediu și zone de risc**

dr. Ilinca-Valentina Stoica, specialist geograf,
atestat RUR simbol F1
dr. Athanasios-Alexandru Gavrilidis, specialist
știința mediului
dr. Daniela Zamfir, specialist urbanist geograf
**Elaboratori de specialitate în domeniul
protejării patrimoniului construit și peisaje**

arh. Cătălina Preda,
specialist în domeniul protejării și dezvoltării
patrimoniului construit, atestat MC, atestat
RUR simbol F6

arh. Josef Kovacs
specialist în domeniul protejării și dezvoltării
patrimoniului construit, atestat MC

dr. arh. Nicolae Țărălungă
specialist în domeniul protejării și dezvoltării
peisajului, atestat RUR Simbol F6

dr. Tudor Racoviceanu, specialist ecologie
**Elaboratori de specialitate în domeniul
socio-demografie**

Dr. Daniela Zamfir,
Specialist urbanist în sociologie urbană și
demografie, atestat RUR simbol F3

dr. Ilinca-Valentina Stoica
Specialist urbanist geograf

Elaboratori de specialitate în domeniul căi de comunicație și transport

ing. Eugen Ionescu, Specialist inginer în căi
de comunicație și transport

ing. Cătălin Răceanu

Elaboratori de specialitate în domeniul dotări edilitare

ing. Niculina Negoită, Specialist inginer
în domeniul dotări edilitare, atestat RUR
simbol F4

ing. Adrian Podaru

S.C. ECO MAPS S.R.L

Coordonator contract

Elaboratori de specialitate în domeniul dezvoltării economice a teritoriului

dr. ec. Marius Cristea, specialist în domeniul
dezvoltării economice a teritoriului, atestat
RUR simbol F2

ec. Marcel Ionescu-Heroiu
dr. în planificare urbană și regională

Specialiști GIS

dr. geogr. urbanist Ciprian Moldovan,
Specialist urbanist atestat RUR simbol G9

Întocmire cartograme GIS

geogr. Loredana Bufnea

geogr. Elena Jigarov

Martie 2026

CUPRINS

INTRODUCERE	7
1 DIAGNOSTIC PROSPECTIV	10
1.1 Prognoza demografică.....	10
1.2 Prognoza economică.....	19
1.3 Tendințe de dezvoltare în structura teritoriului județean.....	23
1.4 Tendințe din perspectiva amenajării teritoriului.....	30
2 DIAGNOSTIC GENERAL	33
2.1 Elemente ce condiționează dezvoltarea: Sinteza.....	33
2.2 Centralizare integrată a disfuncționalităților.....	54
2.3 Diagnostic general – îndeplinirea indicatori minimali de definire a UAT-urilor municipii și orașe din județul Covasna (conform legii 351/2001).....	61
2.4 Sinteza disfuncționalităților majore existente a UAT-urilor.....	67
3 ANEXE	75
3.1 ANEXA 1. – PROGNOZA POPULAȚIEI PE GRUPE DE VÂRSTĂ (VARIANTA MEDIE) – 2032 (SURSA: DATE CALCULATE DUPĂ DATE INS).....	75
3.2 ANEXA 2: – CRITERII CUPRINSE ÎN PATN PENTRU UAT-URI RURALE.....	76
3.3 ANEXA 3. – LISTA INDICELUI PITA ȘI INDICELUI POTA PENTRU UAT-URILE COMPONENTE.....	78

Lista figurilor

- Figura 1 – Poziția geografică a județului Covasna la nivel național și regional
Figura 2 – Structura pe grupe mari de vârstă -2032 (%)
Figura 3 – Dinamica prognozată a PIB județean (miliarde lei, prețuri curente)
Figura 4 – Dinamica prognozată a numărului de persoane ocupate, salariate și șomere
Figura 5 – Dinamica prognozată a ratei șomajului din județul Covasna, Regiunea de Dezvoltare Centru și România
Figura 6 – Dinamica prognozată a salariului mediu brut din județul Covasna, Regiunea de Dezvoltare Centru și România
Figura 7 – Proiecte cuprinse în MPGT în cadrul Regiunii Centru
Figura 8 – Evoluția prognozată a populației județului Covasna, în perioada 2015-2060 (varianta medie)
Figura 9 – Grupa de Munți Centrală
Figura 10 – Grupa de Munți Sudică
Figura 11 – Elemente cheie care împiedică dezvoltarea județului Covasna
Figura 12 – Elemente cheie care contribuie la dezvoltarea județului
Figura 13 – Indice PITA – distribuție teritorială la nivel județean
Figura 14 – Indice POTA- distribuție teritorială la nivel județean
Figura 15 – Indice PITA – distribuție teritorială conf. caracteristicilor de dezvoltare socio-economică a UAT-urilor din județul Covasna
Figura 16 – Indice POTA – distribuție teritorială conf. caracteristicilor de dezvoltare socio-economică a UAT-urilor din județul Covasna

Lista tabelelor

- Tabel 1 – Locul județului Covasna în cadrul Regiunii de Dezvoltare Centru (2021)
Tabel 2 – Dinamica populației față de anul 2021 în varianta I (medie) de prognoză (2027, 2032, 2037) (număr persoane)
Tabel 3 – Prognoza populației județului Covasna (total și pe medii de rezidență)
Tabel 4 – Prognoza populației pentru 2027, 2032 și 2037 (varianta I-medie) – diferențieri teritoriale
Tabel 5 – Prognoza populației pentru 2027, 2032 și 2037 (varianta II-optimistă) – diferențieri teritoriale
Tabel 6 – Prognoza populației pentru 2027, 2032 și 2037 (varianta III-pesimistă) – diferențieri teritoriale
Tabel 7 – Variante de prognoză pe categorii demografice (2032)
Tabel 8 – Creșterea medie prognozată pentru 2032 (varianta I)
Tabel 9 – Prognoze ale indicatorilor macro-economiци, în funcție de scenariile de dezvoltare
Tabel 10 – Principalele obiective privind gestionarea deșeurilor în județul Covasna (începând cu 2023)
Tabel 11 – Indicele de polarizare a localităților identificat prin PATN (2014)
Tabel 12 – Disfuncționalități privind mediul înconjurător (sinteza)
Tabel 13 – Numărul utilizatorilor racordați la sistemul de alimentare cu apă
Tabel 14 – Disparități teritoriale privind echiparea edilitară
Tabel 15 – Diagnostic general - Disfuncționalități teritoriale
Tabel 16 – Indicatori minimali de definire a localităților urbane
Tabel 17 – Indicatori minimali de definire a UAT-urilor municipii din județul Covasna
Tabel 18 – Indicatori minimali de definire a UAT-urilor orașe din județul Covasna

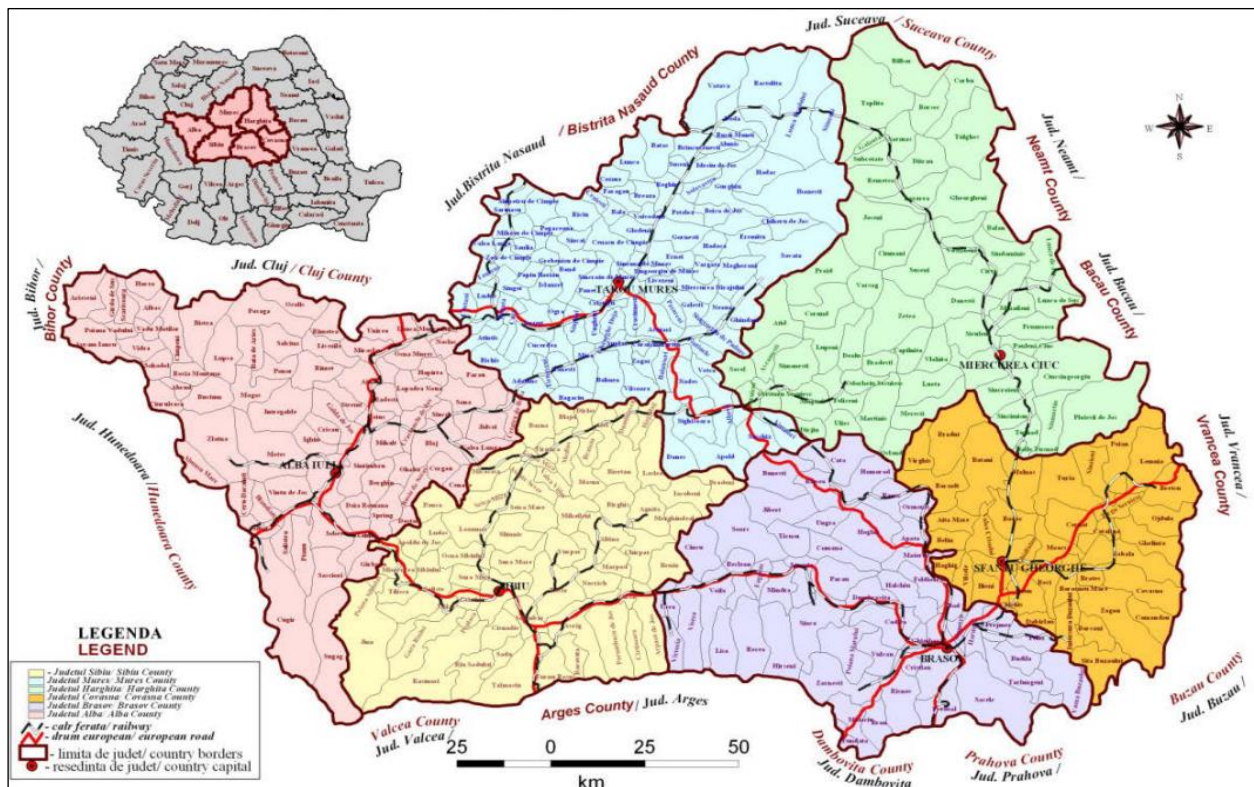
INTRODUCERE

Partea a II-a a PATJ Covasna cuprinde diagnosticul prospectiv și general al dezvoltării teritoriale a județului, pe domeniile – țintă și componentele acestora, elaborat în baza problemelor, disfuncționalităților și tendințelor majore identificate în partea I (Ordin 233/2016 MDRAP pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 350/2001):

- Prin diagnosticul prospectiv se urmăresc investigarea și estimarea evoluțiilor viitoare ale fenomenelor și proceselor din domeniile țintă diagnosticate, pentru evidențierea problemelor și oportunităților legate de desfășurarea acestora, raportate la necesitățile și obiectivele colectivităților.
- Diagnosticul general are ca scop integrarea rezultatelor analizelor în vederea evidențierii principalelor aspecte negative care afectează structurile teritoriale, sociale și economice ale județului, precum și a potențialului de care acesta beneficiază. Diagnosticul general stabilește relațiile dintre diferitele domenii, în scopul formulării sintetice a problemelor identificate și al stabilirii ierarhiei priorităților de soluționare, în funcție de complexitatea problemelor.

Date de identificare generale: Conform Nomenclatorului Comun al Unităților Teritoriale de Statistică (NUTS), județul Covasna este încadrat în nivelul NUTS 3. Acest nivel cuprinde regiunile cu o populație cuprinsă între 150.000 și 800.000 de locuitori, care pot fi județe, oblasturi, departamente etc. Județul Covasna face parte din Regiunea de Dezvoltare Centru, care este clasificată la nivelul NUTS 2 și care include, pe lângă Covasna, și județele Alba, Brașov, Harghita, Mureș și Sibiu. Regiunile NUTS 2 sunt considerate regiuni de bază pentru aplicarea politicilor regionale, fiind caracterizate de o populație cuprinsă între 800.000 și 3.000.000 de locuitori. Conform Direcției Județene de Statistică Covasna, la data de 1 iulie 2022, județul avea o populație de 222.611 persoane.

Figura 1 – Poziția geografică a județului Covasna la nivel național și regional

Sursa: ADR Centru

Județul Covasna este amplasat în curbura Carpaților, având o poziție centrală față de granițele țării, între longitudinea estică de 43°4' și 44°5' și latitudinea de 45°35' și 46°18' ale emisferei nordice. Acesta se învecinează la est cu județele Vrancea și Bacău, la sud-est cu județul Buzău, la sud-vest și vest cu județul Brașov, iar la nord cu județul Harghita. Fiind localizat în partea de sud-est a Transilvaniei, teritoriul acestui județ este legat de spațiul extracarpatic prin pasurile Buzău și Oituz precum și prin mai multe trecători ale Carpaților Răsăriteni.

Suprafața județului Covasna este de 3707 km², ceea ce reprezintă 1,55% din teritoriul României (conform datelor INS, 2022) și 10,9% din teritoriul Regiunii de Dezvoltare Centru. Județul are ca reședință municipiul Sfântu Gheorghe și mai cuprinde un municipiu, 3 orașe și 40 de comune. Având în vedere mărimea județelor din Regiunea Centru, acesta se clasează pe ultimul loc, și pe locul 39 la nivel național.

Conform datelor furnizate de EUROSTAT, în anul 2020, PIB-ul județului Covasna a atins valoarea de 3.198,41 milioane de euro, exprimată în standarde ale puterii de cumpărare (SPC/PPS), marcând o creștere de 57,2% în comparație cu anul 2010. Totuși, în ciuda creșterii semnificative înregistrate, în anul 2020, contribuția județului Covasna la PIB-ul Regiunii Centru a fost de doar 7%, reprezentând cea mai scăzută pondere a județelor din regiune.

Tabel 1 – Locul județului Covasna în cadrul Regiunii de Dezvoltare Centru (2021)

Județ	Suprafața (km ²)	Ponderea din Regiunea Centru	Numărul orașelor și municipiilor	din care: municipii	Numărul comunelor	Numărul satelor
Alba	6255	18,3	11	4	67	656
Brașov	5361	15,7	10	4	48	149
Covasna	3707	10,9	5	2	40	122
Harghita	6637	19,5	9	4	58	235
Mureș	6705	19,7	11	4	91	463
Sibiu	5432	15,9	11	2	53	162

Sursa: INS, 2023 - Anuarul statistic al României 2022

Conectivitatea și accesibilitatea județului Covasna sunt asigurate prin:

Drumuri de importanță europeană:

E578: care facilitează legătura cu municipiile Reghin, Toplița, Gheorgheni, Miercurea Ciuc;
E574: care facilitează legătura cu municipiile Craiova, Pitești, Brașov, Onești și Bacău.

Drumuri de importanță națională:

DN11B: care facilitează legătura cu județul Bacău și Județul Harghita;
DN11C: care facilitează legătura cu județul Satu Mare;
DN12: care facilitează legătura cu municipiile Brașov, Miercurea Ciuc, Toplița și orașul Băile Tușnad;
DN13E: care facilitează legătura cu județul Brașov;
DN2D: care facilitează legătura cu municipiul Focșani.

Drumuri de importanță județeană:

DJ114: Sânzieni – Poian – Belani - Estelnic-Mereni-Lemnia;
DJ121: Târgu Secuiesc-Catalina-Imeni-Zăbala-Covasna;
DJ121A: Aita Mare - Aita Medie - Valea Crișului – Ghidfalău – Moacșa - Boroșneu Mare-Boroșneu Mic - Întorsura Buzăului;
DJ121B: Sfântu Gheorghe – Arcuș - Valea Crișului;

DJ121C: Sfântu Gheorghe - Șugaș Băi;
DJ121F: Cernat – Catalina - Ghelița;
DJ122: Micfalău - Bățanii Mari – Biborțeni - Baraolt;
DJ122B: Malnaș - Malnaș Băi - Micfalău.

În ceea ce privește legăturile feroviare, rețeaua de căi feroviare din Județul Covasna cuprinde:

- Tronsonul Sfântu Gheorghe – Covasna – Brețcu;
- Tronsonul Sfântu Gheorghe – Bodoc – Tușnad - Miercurea Ciuc;
- Tronsonul Sfântu Gheorghe - Brașov.¹

---

¹ https://ro.wikipedia.org/wiki/Jude%C8%9Bul_Covasna

1 DIAGNOSTIC PROSPECTIV

Diagnosticul prospectiv realizează o estimare a tendințelor de dezvoltare, raportate la problematica teritorială și la condițiile provenite din contextul macro-economic, demografic și de mediu. În acest sens, diagnosticul se structurează conform domeniilor țintă analizate în partea I, dar pornind de la (a) structura demografică și continuând cu (b) structura socio-economică și cu (c) structura teritoriului. Acest demers se bazează pe faptul că prognoza demografică și apoi cea socio-economică rezultate din studiile de fundamentare stau la baza tendințelor de dezvoltare semnalate în structura teritoriului, la nivelul echipării cu infrastructura de transport, de servicii și utilități publice și la nivelul protecției mediului și patrimoniului construit.

1.1 Prognoza demografică

Scopul proiectării demografice a populației este acela de a se anticipa (pe baza analizei unor indicatori demografici (natalitate, mortalitate, migrație) evoluția probabilă a acesteia până în anul 2030 atât pentru grupele mari de vârstă cât și pentru total populație. Prognoza s-a realizat pentru un orizont temporal de 5, 10 și 15 ani (pentru anii 2027, 2032 și 2037). Proiectarea populației a vizat trei variante: medie, optimistă și pesimistă.

Estimarea tendințelor viitoare ale evoluției populației județului a plecat de la premisa că următoarele elemente rămân în parametrii actuali: dinamica populației urbane și rurale și caracteristicile mișcării naturale și migratorii.

Metoda de prognozare a populației a avut la bază datele privind populația după domiciliu la nivel de UAT între anii 2011-2021, furnizate de INS. Motivația pentru care s-a luat în considerare populația cu domiciliul este pentru că nu există date la nivel de UAT privind populația rezidentă (deși relevanța acesteia este probabil mai mare). Intervalul menționat a fost ales pentru că pe baza acestuia s-au realizat toate analizele anterioare prin intermediul cărora se pot realiza corelații cu etapele precedente.

Având în vedere diferențele mici înregistrate între cei trei ani (2027, 2032 și 2037) analiza la nivel teritorial cât și prognoza pentru grupele mari de vârstă (importantă pentru fixarea anumitor obiective și măsuri) s-a realizat pentru anul 2032.

Aceste considerente conduc la aprecierea că în următorii 10-15 de ani, județul își va menține tendința din perioada trecută (din ultimii 10 de ani), întrucât circumstanțele creșterii demografice nu s-au schimbat în ultima perioadă pe total județ.

Varianta I (medie) de prognoză: În această variantă de prognoză populația județului Covasna ar scădea cu 7629 locuitori (cu o medie de aproximativ 635 locuitori pe an), pentru anul 2032, respectiv cu 4450 locuitori pentru anul 2027 și 10808 pentru anul 2037. În această ipoteză se presupune existența unei continuități în ce privește parametrii de evoluție demografică, menținându-se tendințele manifestate în perioada ultimilor ani, rezultând o variantă medie în care populația urbană ar scădea, anual, cu 360 de persoane. Pe de altă parte, populația rurală ar înregistra o scădere de numai 18 persoane pe an.

În această ipoteză populația urbană ar scădea cu 4326 persoane până în anul 2032 (7417 persoane până în 2027 și 10507 de persoane până în anul 2037), în timp ce în mediul rural se va înregistra o scădere de numai 212 persoane (până în 2032). Scăderile mici din mediul rural se datorează, în parte, faptului că acest mediu este caracterizat de rate mai ridicate ale natalității și, în plus, sunt multe UAT-uri care au în prezent o populație tânără relativ numeroasă.

Tabel 2 – Dinamica populației față de anul 2021 în varianta I (medie) de prognoză
(2027, 2032, 2037) (număr persoane)

	Dinamica 2021-2027	Dinamica 2021-2032	Dinamica 2021-2037
Județul Covasna	-4451	-7630	-10809
Urban	-4326	-7417	-10507
Rural	-124	-213	-301
MUNICIPIUL SFANTU GHEORGHE	-2372	-4067	-5761
MUNICIPIUL TARGU SECUIESC	-1004	-1721	-2439
ORAS BARAOLT	-442	-757	-1073
ORAS COVASNA	-513	-879	-1246
ORAS INTORSURA BUZAULUI	4	8	11
AITA MARE	-54	-93	-131
ARCUS	139	239	338
BARCANI	34	59	83
BATANI	43	74	105
BELIN	201	345	488
BIXAD	-96	-165	-233
BODOC	64	110	156
BOROSNEU MARE	38	64	91
BRADUT	106	181	257
BRATES	-111	-191	-270
BRETCU	-223	-382	-541
CATALINA	-89	-153	-216
CERNAT	-34	-58	-82
CHICHIS	-58	-99	-141
COMANDAU	-66	-113	-161
DALNIC	-38	-64	-91
DOBARLAU	17	28	40
ESTELNIC	-39	-67	-94
GHELINTA	97	166	235
GHIDFALAU	-20	-34	-48
HAGHIG	80	137	195
ILIENI	91	156	221
LEMNIA	-99	-169	-240
MALNAS	-58	-99	-141
MERENI	-53	-91	-128
MICFALAU	-45	-77	-110
MOACSA	5	9	12
OJDULA	56	96	136
OZUN	-17	-28	-40
POIAN	-61	-105	-148
RECI	15	25	36
SANZIENI	-80	-136	-193
SITA BUZAULUI	-32	-55	-77
TURIA	-57	-98	-139
VALCELE	733	1257	1780
VALEA CRISULUI	43	74	105
VALEA MARE	-11	-20	-28
VARGHIS	-116	-199	-281
ZABALA	-182	-312	-442
ZAGON	-249	-427	-604

Sursa datelor: date calculate după date INS

Varianta II (optimistă) - de prognoză: O altă variantă de prognoză este cea optimistă, care ar trebui să conducă la o creștere de populație, inclusiv în mediul urban. Aceasta este puțin probabilă, putând fi atinsă doar în condițiile unui boom economic (care să conducă la crearea de noi locuri de muncă și la atenuarea emigrației). Chiar și în aceste condiții gradul de îmbătrânire a populației (care va conduce la un bilanț natural negativ și în următorii ani) o va face foarte greu realizabilă. Totuși, în această variantă s-ar înregistra o creștere de populație de 17523 locuitori (2027), de 14026 locuitori pentru orizontul anului 2032 și de 10529 pentru anul 2037. Pentru mediul urban s-ar înregistra creșteri pentru 2027 (cu 6327 locuitori) și pentru 2032 (cu 2973 locuitori). Pentru mediul rural ar fi înregistrate creșteri pentru cei trei ani de prognoză: cu 11150 (2027), 11053 (2032) și 10955 (2037).

Varianta III (pesimistă) - de prognoză: Această variantă poate fi luată în calcul atunci când parametrii evoluției demografice s-ar modifica semnificativ prin creșterea mișcării migratorii a populației și chiar o relativă depopulare a spațiului rural sau prin modificarea intensității fenomenelor demografice (îmbătrânirea accentuată a populației, intensificarea plecărilor definitive și a celor temporare pentru muncă). În acest caz am putea asista la o scădere semnificativă a populației. Cu toate acestea, nici acest scenariu nu este unul foarte probabil.

În lipsa unui aport migratoriu semnificativ, principalul factor al creșterii demografice ar urma să fie sporul natural. Totuși, contingentul feminin de vârstă fertilă care va asigura reproducerea populației în următorii 10-15 ani chiar dacă se va menține relativ constant, nu va conduce la o creștere semnificativă a natalității. În același timp, se poate înregistra o creștere a numărului persoanelor vârstnice, putând crește și rata mortalității. Este deci puțin probabilă o creștere semnificativă a bilanțului natural. Se poate estima și o reducere simțitoare a aportului migrator, bilanțul migrator devenind un factor de scădere demografică. În aceste condiții, scăderea populației va fi destul de mare, cu peste 29282 de locuitori la nivelul județului (17807 de locuitori în mediul urban) pentru anul 2032. În această variantă, și în mediul rural s-ar înregistra o scădere semnificativă de 11478 persoane pentru același an.

Pentru anul 2027 în ambele medii se va asista la descreșterea populației, principala cauză a reducerii acesteia fiind plecările către orașe mai mari (dar și migrația externă temporară sau definitivă), precum și repartitia dezechilibrată pe vârste a populației care va genera scăderea demografică pe cale naturală. Această tendință se va menține pentru toți anii de prognoză datorită ieșirilor demografice prin decese sau emigrație. Astfel, dacă pentru anul 2027, în această variantă de prognoză, se va înregistra o scădere de 26424 locuitori, pentru anul 2037 scăderea va fi de 32147 locuitori, pe fondul unei scăderi de populație și în mediul rural (cu 11558 persoane).

Tabel 3 – Prognoza populației județului Covasna (total și pe medii de rezidență)

	Varianta medie de prognoză			Varianta optimistă de prognoză			Varianta pesimistă de prognoză		
	2027	2032	2037	2027	2032	2037	2027	2032	2037
Total județ	219741	216562	213383	241715	238218	234721	197767	194906	192045
Urban	106995	103905	100815	117695	114295	110896	96296	93515	90733
Rural	112746	112657	112568	124020	123923	123825	101471	101391	101312

Sursa datelor: date calculate după date INS

Diferențieri teritoriale ale populației prognozate: Evoluția populației va cunoaște însă unele diferențieri în teritoriul județului, în funcție de ritmul de creștere a populației (vitalitate diferită, gradul inegal de deteriorare al structurii demografice, dezechilibrele instalate), dar și de gradul de dezvoltare economică, precum și de gradul de accesibilitate.

Tabel 4 – Prognoza populației pentru 2027, 2032 și 2037 (varianta I-medie)
– diferențieri teritoriale

	Populația în 2027	Populația în 2032	Populația în 2037
MUNICIPIUL SFANTU GHEORGHE	60424	58729	57035
MUNICIPIUL TARGU SECUIESC	18332	17615	16897
ORAS BARAOLT	8539	8224	7908
ORAS COVASNA	10346	9980	9613
ORAS INTORSURA BUZAULUI	9354	9358	9361
AITA MARE	1555	1516	1478
ARCUS	1823	1923	2022
BARCANI	4041	4066	4090
BATANI	4792	4823	4854
BELIN	3471	3615	3758
BIXAD	1601	1532	1464
BODOC	2665	2711	2757
BOROSNEU MARE	3352	3378	3405
BRADUT	5290	5365	5441
BRATES	1265	1185	1106
BRETCU	3252	3093	2934
CATALINA	3206	3142	3079
CERNAT	3979	3955	3931
CHICHIS	1447	1406	1364
COMANDAU	883	836	788
DALNIC	889	863	836
DOBARLAU	2209	2220	2232
ESTELNIC	1081	1053	1026
GHELINTA	5276	5345	5414
GHIDFALAU	2636	2622	2608
HAGHIG	2515	2572	2630
ILIENI	2144	2209	2274
LEMNIA	1737	1667	1596
MALNAS	952	911	869
MERENI	1207	1169	1132
MICFALAU	1745	1713	1680
MOACSA	1247	1251	1254
OJDULA	3743	3783	3823
OZUN	4622	4611	4599
POIAN	1651	1607	1564
RECI	2306	2316	2327
SANZIENI	4538	4482	4425
SITA BUZAULUI	4786	4763	4741
TURIA	3792	3751	3710
VALCELE	6446	6970	7493
VALEA CRISULUI	2525	2556	2587
VALEA MARE	1121	1112	1104
VARGHIS	1621	1538	1456
ZABALA	4474	4344	4214
ZAGON	4859	4681	4504

Sursa datelor: date calculate după date INS

Tabel 5 – Prognoza populației pentru 2027, 2032 și 2037 (varianta II-optimistă)
– diferențieri teritoriale

	Populația în 2027	Populația în 2032	Populația în 2037
MUNICIPIUL SFANTU GHEORGHE	66466	64602	62738
MUNICIPIUL TARGU SECUIESC	20165	19376	18587
ORAS BARAOLT	9393	9046	8699
ORAS COVASNA	11381	10978	10575
ORAS INTORSURA BUZAULUI	10290	10293	10297
AITA MARE	1710	1668	1625
ARCUS	2006	2115	2225
BARCANI	4446	4473	4500
BATANI	5272	5306	5340
BELIN	3818	3976	4134
BIXAD	1761	1686	1610
BODOC	2932	2982	3033
BOROSNEU MARE	3687	3716	3746
BRADUT	5819	5902	5985
BRATES	1391	1304	1216
BRETCU	3578	3403	3228
CATALINA	3527	3457	3387
CERNAT	4377	4351	4324
CHICHIS	1592	1546	1501
COMANDAU	971	919	867
DALNIC	978	949	919
DOBARLAU	2429	2442	2455
ESTELNIC	1189	1159	1128
GHELINTA	5803	5879	5955
GHIDFALAU	2900	2884	2869
HAGHIG	2767	2830	2893
ILIENI	2358	2430	2501
LEMNIA	1911	1834	1756
MALNAS	1047	1002	956
MERENI	1328	1286	1245
MICFALAU	1919	1884	1848
MOACSA	1372	1376	1380
OJDULA	4117	4161	4205
OZUN	5085	5072	5059
POIAN	1816	1768	1720
RECI	2536	2548	2559
SANZIENI	4992	4930	4867
SITA BUZAULUI	5265	5240	5215
TURIA	4171	4126	4081
VALCELE	7091	7667	8243
VALEA CRISULUI	2778	2812	2846
VALEA MARE	1233	1224	1215
VARGHIS	1783	1692	1601
ZABALA	4921	4778	4635
ZAGON	5345	5150	4954

Sursa datelor: date calculate după date INS

Tabel 6 – Prognoza populației pentru 2027, 2032 și 2037 (varianta III-pesimistă)
– diferențieri teritoriale

	Populația în 2027	Populația în 2032	Populația în 2037
MUNICIPIUL SFANTU GHEORGHE	54381	52856	51331
MUNICIPIUL TARGU SECUIESC	16499	15853	15208
ORAS BARAOLT	7685	7402	7118
ORAS COVASNA	9311	8982	8652
ORAS INTORSURA BUZAULUI	8419	8422	8425
AITA MARE	1399	1365	1330
ARCUS	1641	1731	1820
BARCANI	3637	3659	3681
BATANI	4313	4341	4369
BELIN	3124	3253	3383
BIXAD	1441	1379	1317
BODOC	2399	2440	2481
BOROSNEU MARE	3016	3041	3065
BRADUT	4761	4829	4896
BRATES	1138	1067	995
BRETCU	2927	2784	2641
CATALINA	2885	2828	2771
CERNAT	3581	3560	3538
CHICHIS	1302	1265	1228
COMANDAU	795	752	709
DALNIC	801	776	752
DOBARLAU	1988	1998	2009
ESTELNIC	973	948	923
GHELINTA	4748	4810	4873
GHIDFALAU	2373	2360	2347
HAGHIG	2264	2315	2367
ILIENI	1930	1988	2047
LEMNIA	1564	1500	1437
MALNAS	857	820	782
MERENI	1086	1053	1019
MICFALAU	1570	1541	1512
MOACSA	1122	1126	1129
OJDULA	3369	3405	3441
OZUN	4160	4150	4139
POIAN	1486	1447	1407
RECI	2075	2084	2094
SANZIENI	4085	4033	3982
SITA BUZAULUI	4308	4287	4267
TURIA	3413	3376	3339
VALCELE	5801	6273	6744
VALEA CRISULUI	2273	2301	2328
VALEA MARE	1008	1001	994
VARGHIS	1459	1385	1310
ZABALA	4027	3910	3793
ZAGON	4373	4213	4053

Sursa datelor: date calculate după date INS

Populația prognozată (2032- varianta I) - particularități teritoriale: Există diferențieri teritoriale în ceea ce privește populația medie prognozată. Practic, peste 82 % dintre UAT-urile județului se vor încadra în clasa de mărime 1500-5000 de locuitori, iar 20% dintre UAT-uri vor avea sub 1500 de locuitori. Peste 10000 de locuitori vor avea cele două municipii ale județului (Sfântu Gheorghe și Târgu Secuiesc). Doar trei comune vor depăși 5000 de locuitori (Vâlcele, Brăduț, și Ghelinta), acestea fiind caracterizate de o natalitate ridicată și o populație tânără numeroasă. Și în celelalte două variante de prognoză se mențin aceleași zone de viabilitate demografică, rezultând că, în cazul de față, factorul demografic, alături de cel economic, este unul determinant pentru menținerea unui anumit nivel de populație. La acesta se adaugă, uneori, și structura etnică sau confesională. Efectul acestei evoluții demografice se va resimți în structura rețelei de localități a județului, talia medie a comunelor se va reduce în următorii ani. Diferențe apar doar în cazul ponderii diferitelor categorii de mărime din total UAT-uri.

Tabel 7 – Variante de prognoză pe categorii demografice (2032)

Categorie	Varianta medie (nr. UAT-uri)	%	Varianta pesimistă (nr. UAT-uri)	%	Varianta optimistă (nr. UAT-uri)	%
Sub 1500 locuitori	9	20	13	28.89	8	17.78
1500-3000	14	31.11	12	26.67	15	33.33
3000-5000	14	31.11	14	31.11	10	22.22
5000-10000	6	13.34	4	8.89	8	17.78
Peste 10000	2	4.44	2	4.44	4	8.89

Sursa datelor: date calculate după INS

Creșterea medie (2032 –varianta I): Creșterea medie la nivelul județului Covasna pentru perioada 2021-2032 va fi (pe baza datelor prognozate) de -3,4% la nivelul județului, cu valori mai pesimiste în cazul mediului urban (-6,66%), în special datorită ratei plecărilor, pe fondul unui bilanț natural negativ. În cazul mediului rural rata este tot negativă dar la valori mai moderate, -0,19%, aici bilanțul natural și migratoriu fiind, în multe cazuri, pozitiv.

Peste 62% dintre UAT-urile județului vor înregistra scăderi de populație, rata de creștere fiind negativă, cu valori cuprinse între -0,61% (Ozun) și -13,87% (Brateș). În schimb, numai 37,77% dintre UAT-urile județului vor înregistra o rată de creștere pozitivă, cu valori cuprinse între 0,08% și 21,99% (Vâlcele). Dintre orașele județului doar orașul Întorsura Buzăului va avea o rată de creștere pozitivă, dar cu valori foarte mici (de sub 1%).

În profil teritorial, față de situația actuală, cele mai mari descreșteri (cu valori mai mici de -5 %) se vor înregistra în aceleași areale problematice și în prezent. Cele mai mari valori ale ratei de creștere (de peste 10%) se înregistrează în comunele Vâlcele, Arcuș și Belin.

Tabel 8 – Creșterea medie prognozată pentru 2032 (varianta I)

UAT	Creștere medie 2021-2032
Județul Covasna	-3,40
Urban	-6,66
Rural	-0,19
BRATES	-13.87
COMANDAU	-11.96
VARGHIS	-11.43
BRETCU	-10.99

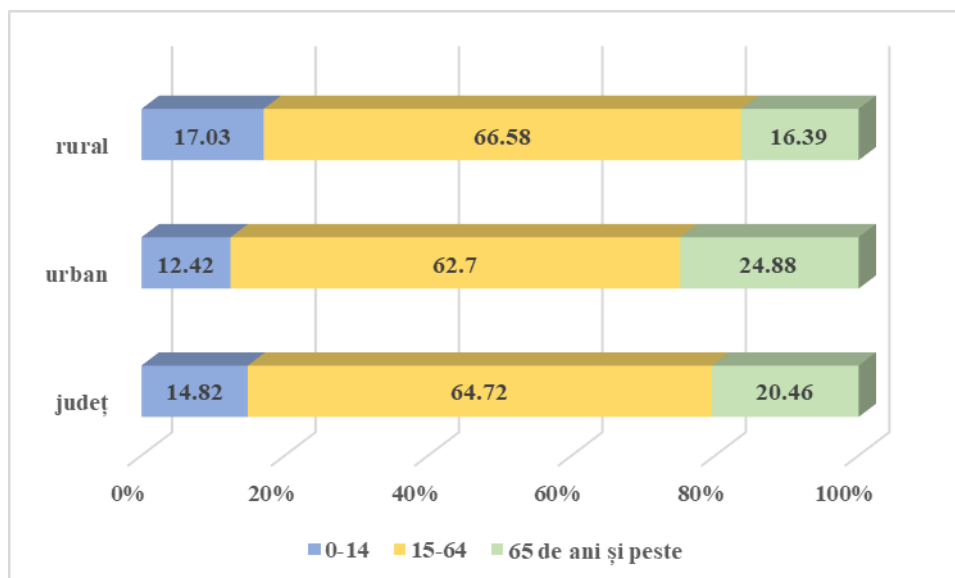
MALNAS	-9.83
BIXAD	-9.71
LEMNIA	-9.21
MUNICIPIUL TARGU SECUIESC	-8.90
ORAS BARAOLT	-8.43
ZAGON	-8.35
ORAS COVASNA	-8.10
MERENI	-7.19
DALNIC	-6.94
ZABALA	-6.70
CHICHIS	-6.60
MUNICIPIUL SFANTU GHEORGHE	-6.48
POIAN	-6.12
ESTELNIC	-5.94
AITA MARE	-5.76
CATALINA	-4.64
MICFALAU	-4.33
SANZIENI	-2.95
TURIA	-2.55
VALEA MARE	-1.73
CERNAT	-1.44
GHIDFALAU	-1.27
SITA BUZAULUI	-1.13
OZUN	-0.61
ORAS INTORSURA BUZAULUI	0.08
MOACSA	0.70
RECI	1.10
DOBARLAU	1.29
BARCANI	1.47
BATANI	1.56
BOROSNEU MARE	1.94
OJDULA	2.60
VALEA CRISULUI	2.99
GHELINTA	3.20
BRADUT	3.49
BODOC	4.24
HAGHIG	5.64
ILIENI	7.60
BELIN	10.54
ARCUS	14.19
VALCELE	22.00

Sursa datelor: date calculate după date INS

Proгноza populației pe principalele grupe de vârstă: La nivelul județului se constată o creștere a populației de 65 de ani și peste, accentuându-se tendința de îmbătrânire a populației, dar, mai ales o tendință de scădere a populației adulte, dar și a grupei de vârstă tânără (0-14 ani).

Dacă facem o analiză pe cele trei mari grupe de vârstă constatăm că la nivelul județului populația tânără va avea o pondere de 14,82%, în timp ce ponderea vârstnicilor va fi destul de mare, ajungând la peste 20%, conturându-se o tendință de îmbătrânire a populației, în special pentru mediul urban. Populația adultă (aptă de muncă) va înregistra valori de sub 65% în ambele medii, aspect care ridică probleme legate de volumul de forță de muncă dar și de perspectiva demografică a județului. Diferențele dintre cele două medii sunt semnificative, populația urbană având o tendință mai accentuată de îmbătrânire, în principal datorită unei speranțe de viață mai mari.

Figura 2 – Structura pe grupe mari de vârstă -2032 (%)

Sursa datelor: date calculate după INS)

Populația tânără a județului va înregistra o scădere cu 9,38% față de valorile actuale. Astfel, în anul 2032 aceasta va ajunge la 32099 persoane, împărțită inegal pe cele două medii (12911 persoane în mediul urban și 19188 persoane în mediul rural).

Din totalul de 45 de UAT-uri ale județului, peste 37% se vor confrunta cu probleme legate de populația tânără (valori sub 300 de persoane), în timp ce doar 6 dintre acestea vor avea peste 1000 de persoane în vârstă de 0-14 ani (Anexa 1).

Cele mai defavorizate UAT-uri din acest punct de vedere se regăsesc oarecum grupat la nivelul județului aparținând aproape în totalitate mediului rural, cu valori pentru anul 2032 de sub 200 de persoane care să aparțină grupei de vârstă 0-14 ani (Comandău, Brateș, Estelnic, Vârghiș, Malnaș, Aita Mare, Mereni, Dalnic, Valea Mare, Moacșa și Chichiș). În același timp, 28 dintre UAT-uri vor avea o pondere a populației tinere de sub 15%, iar zece dintre acestea chiar sub 10% (Brateș, Comandău, Vârghiș, Estelnic, Aita Mare, Brețcu, Covasna).

Rata de creștere a populației tinere pentru intervalul 2021-2032 va fi negativă la nivelul județului, de -9,38%, dar și la nivelul celor două medii. În profil teritorial rata de creștere negativă caracterizează 36 de UAT-uri. Cele mai mici rate (de sub -10%) se vor înregistra într-un număr de 23 UAT-uri din care patru urbane: Sfântu Gheorghe, Chichiș, Dobârlău, Moacșa, Malnaș, Valea Crișului, Mereni, Valea Mare, Poian, Ghidfalău, Târgu Secuiesc, Lemnăbala, Baraolt, Bixad, Covasna, Zagon, Aita Mare, Brețcu, Estelnic, Vârghiș, Comandău și Brateș. În același timp, rate foarte mari de creștere ale populației tinere (peste 10%) se vor înregistra în doar patru UAT-uri rurale: Vâlcele, Arcuș, Belin și Ilieni.

Populația adultă va înregistra o pierdere netă de 10877 persoane, dar cu discrepanțe remarcabile pe cele două medii. În timp ce mediul urban va avea o pierdere netă la această grupă de vârstă de 11262 de persoane, mediul rural va înregistra o creștere de 385 de persoane.

Rata de creștere a populației adulte va fi, în intervalul 2021-2032, în medie de -7,2%, dar cu diferențe foarte mari între mediul urban (-15,23%) și mediul rural (0,51%). Ratele negative caracterizează toate unitățile urbane.

Dintre cele 45 UAT-uri ale județului 6 vor avea o descreștere destul de accentuată (sub -10%) a populației adulte (Sfântu Gheorghe, Târgu Secuiesc, Comandău, Malnaș, Covasna și Baraolt), iar 19 vor avea o descreștere moderată (cu valori cuprinse între -10% și -0,1%). Creșteri se vor înregistra în peste 46% dintre UAT-uri, din care patru vor avea chiar creșteri accentuate (peste 10%) ale populației adulte (Vâlcele, Belin, Arcuș, Hăghig).

Populația vârstnică (65 de ani și peste) va înregistra o creștere medie de peste 17% în următorii ani, cu mari diferențieri între mediul urban, unde se va înregistra o creștere de peste 30% și cel rural care va fi caracterizat de o creștere de 2,72%.

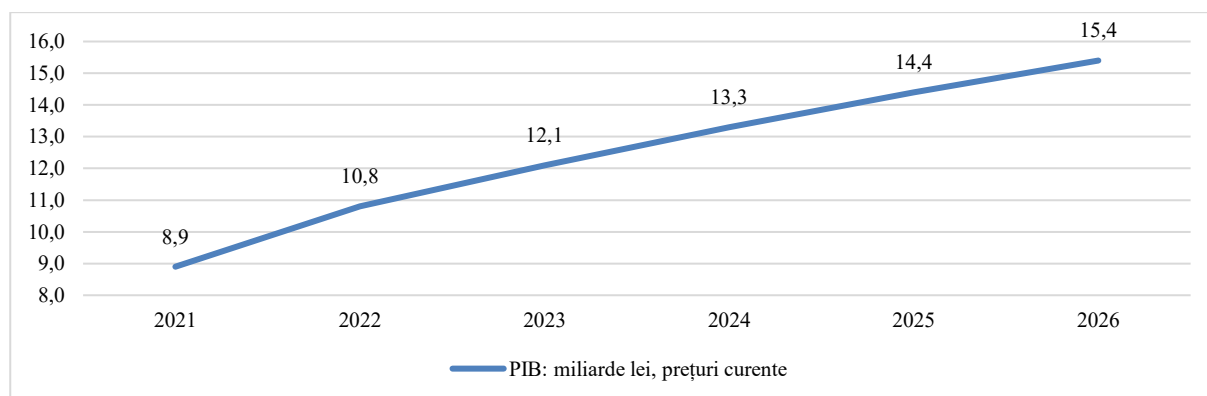
În mediul urban această valoare este o consecință directă a îmbătrânirii populației, dar și a unui volum de populație de vârstă adultă relativ mare care va trece în grupa de peste 65 de ani, în timp ce în mediul rural creșterea mai moderată este dată de speranța de viață mai mică și de contingentul actual mai redus de populație adultă. Același lucru este reflectat și de ponderile pe care această grupă de vârstă le va avea la nivelul celor două medii (24,87% pentru mediul urban și 16,39% pentru cel rural), depășind în ambele cazuri 12% și reflectând un fenomen de îmbătrânire demografică care se va generaliza. Așa se explică faptul că scăderile cele mai mari ale populației vârstnice se vor înregistra în UAT-urile care deja sunt afectate de fenomenul îmbătrânirii demografice (Bixad, Bățani, Valea Mare, Poian, Aita Mare).

Din totalul UAT-urilor județului, peste 86% vor avea ponderi de peste 15% ale populației vârstnice și chiar peste 20% (Sfântu Gheorghe, Malnaș, Comandău, Covasna, Târgu Secuiesc, Baraolt, Brateș, Micfalău, Lemnia, Chichiș, Vârghiș, Mereni, Sânzieni, Ilieni, Turia). Doar patru UAT-uri va avea ponderi de sub 12% a populației de 65 de ani și peste (Vâlcele, Belin, Hăghig, Bățani). Îmbătrânirea demografică poate conduce și la alte probleme cum ar fi rate înalte ale mortalității, costuri mari legate de îngrijirea medicală și chiar costuri sociale având în vedere că o parte din populație nu este salariată în momentul de față, și deci nu va beneficia decât de pensia minimă sau de ajutor social.

1.2 Prognoza economică

Prognoze ale indicatorilor macro-economici: Conform informațiilor furnizate de către Comisia Națională de Strategie și Prognoză privind indicatorii economici și sociali în profil teritorial pentru intervalul 2022-2026, se estimează că produsul intern brut (PIB) al județului Covasna va ajunge la 15,4 miliarde de lei în anul 2026 (prețuri curente), marcând o creștere de circa 73% față de nivelul înregistrat în anul 2021.

Figura 3 – Dinamica prognozată a PIB județean (miliarde lei, prețuri curente)

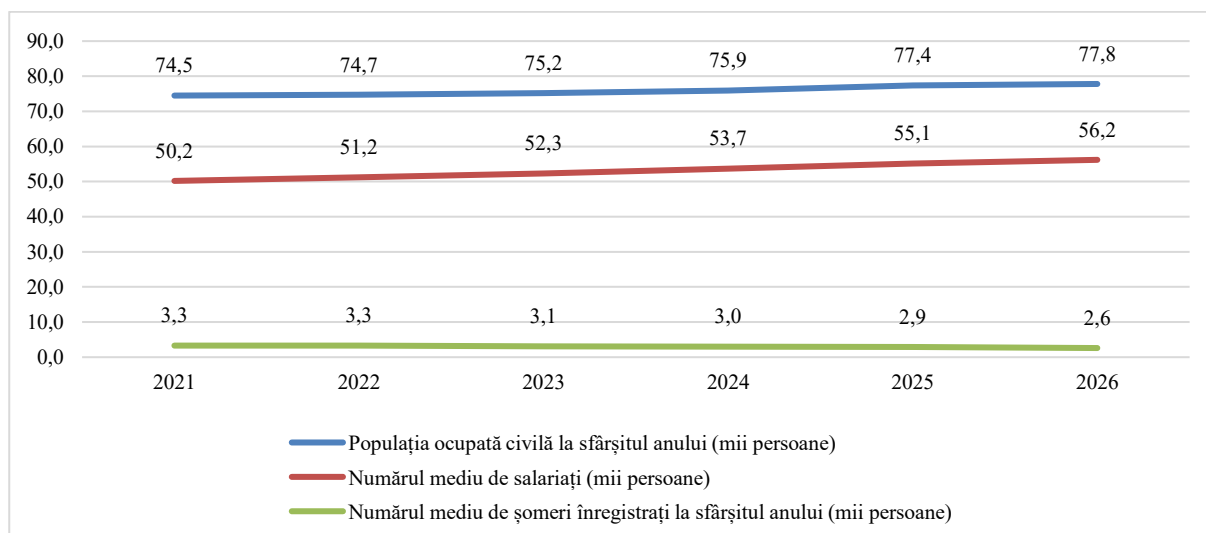
Sursa: Comisia Națională de Strategie și Prognoză

Rata prognozată de creștere a PIB-ului din județul Covasna pentru perioada 2021-2026 o depășește pe cea previzionată pentru Regiunea de Dezvoltare Centru (68,9%), dar și previziunile privind rata de creștere a PIB-ului național (69,1%). Cu toate acestea, estimările CNSP arată că, în anul 2026, PIB-ul județului Covasna va reprezenta doar 6,8% din PIB-ul întregii Regiuni de Dezvoltare Centru și va contribui cu numai 0,8% la PIB-ul național, rămânând județul cu cea mai mică contribuție din Regiune.

CNSP anticipează că populația ocupată civilă din județul Covasna va atinge 77,8 mii de persoane până la sfârșitul anului 2026, înregistrând o creștere de 4,4% față de anul 2021. Astfel, în 2026, populația ocupată civilă din județul Covasna va reprezenta 7,7% din totalul populației ocupate din Regiunea Centru și 1% din întreaga populație ocupată din România. Creșterea prognozată pentru populația ocupată civilă a Covasnei este inferioară atât prognozei privind rata de creștere a populației ocupate din Regiunea Centru (5,3%), cât și estimării pentru întreaga țară (6,1%).

Conform informațiilor CNSP, se anticipează că numărul mediu de salariați din județul Covasna va atinge 56,2 mii de persoane în 2026, reflectând o creștere de 12% față de anul 2021. Astfel, la orizontul anului 2026, numărul mediu de salariați din Covasna va reprezenta 7,9% din totalul numărului mediu de salariați din Regiunea Centru și 1% din totalul salariaților din întreaga țară. Analizele efectuate arată că evoluția prognozată în plan județean referitor la numărul mediu de salariați depășește atât creșterea estimată la nivelul Regiunii Centru (10,5%), cât și pe cea calculată la nivel național (10,6%). Potrivit aceleiași surse de date, se estimează că numărul de șomeri din județul Covasna va înregistra o scădere de 21,2% față de nivelul din 2021, ajungând la 2.6 mii de persoane până la sfârșitul anului 2026. Astfel, în anul 2026, persoanele șomere din județul Covasna vor reprezenta circa 12,4% din totalul șomerilor înregistrați în Regiunea Centru, respectiv 1,4% din numărul total al persoanelor șomere din întreaga țară. Rata de scădere estimată de către CNSP cu privire la șomerii din județul Covasna (-21,2%) în perioada 2021-2026 este mai mică decât prognoza pentru Regiunea Centru (-21,9%), însă depășește rata națională de scădere a numărului de șomeri (-19,1%).

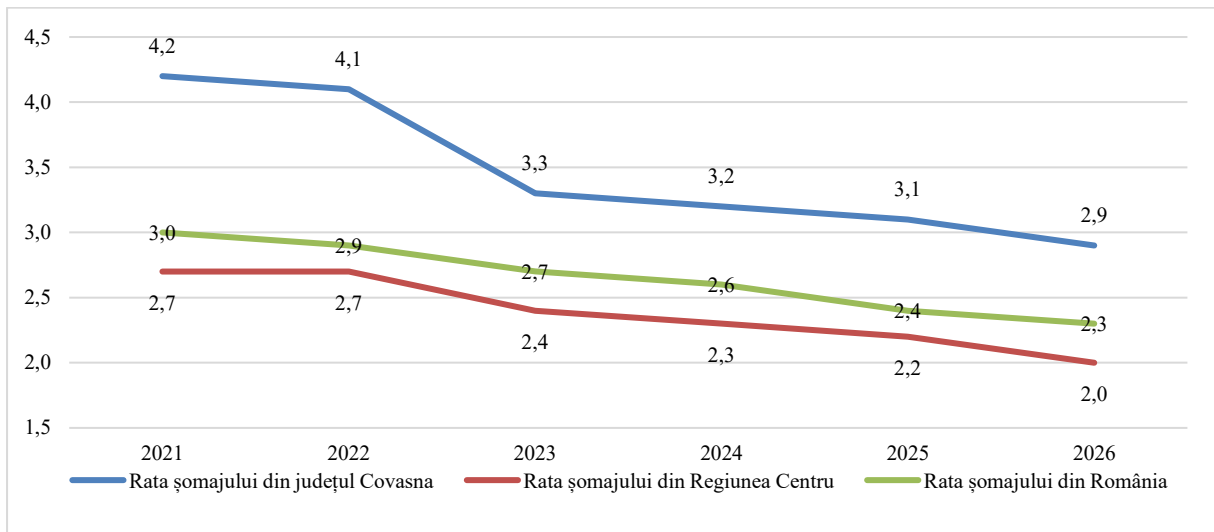
Figura 4 – Dinamica prognozată a numărului de persoane ocupate, salariate și șomere

Sursa: Comisia Națională de Strategie și Prognoză

Astfel, conform estimărilor CNSP, se anticipează că rata șomajului va scădea nu doar la nivelul județului Covasna, ci și în Regiunea Centru, respectiv la nivel național. În acest context, se estimează că, în anul 2026, județul Covasna va înregistra o rată a șomajului de 2,9%. Totuși, observăm că pentru întreaga perioadă analizată (2021-2026), prognozele CNSP arată că rata șomajului din județul Covasna va depăși valorile din plan regional, respectiv de la nivel național.

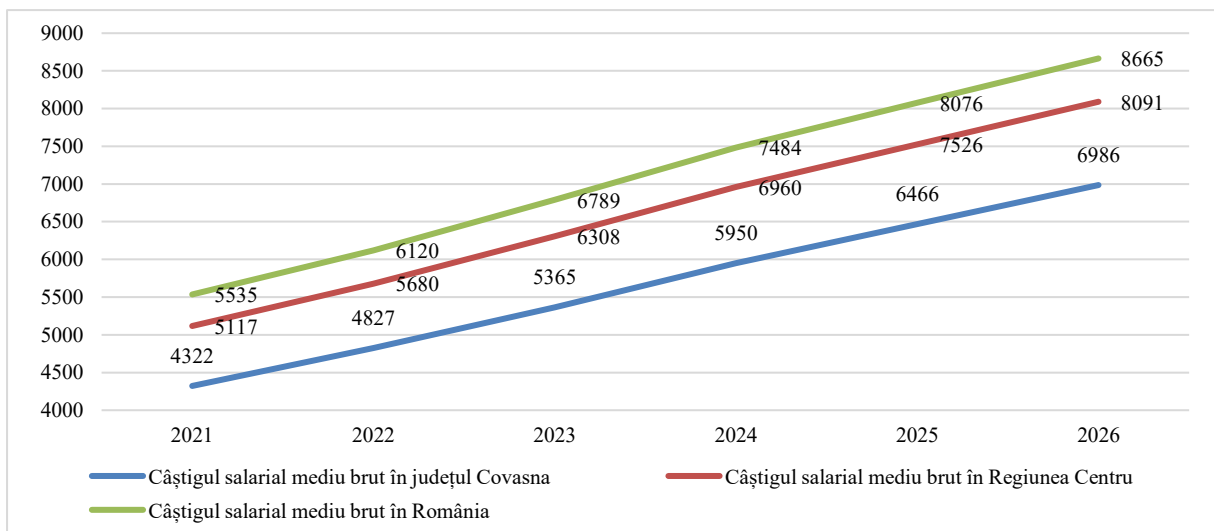
Figura 5 – Dinamica prognozată a ratei șomajului din județul Covasna, Regiunea de Dezvoltare Centru și România

Sursa: Comisia Națională de Strategie și Prognoză

Prognozele CNSP indică faptul că salariul mediu brut din județul Covasna va ajunge la suma de 6.986 lei în anul 2026, urmând a fi cu 13,7% mai mic decât media Regiunii Centru și cu 19,4% mai mic decât nivelul mediu național de salarizare brută. Cu toate acestea, în comparație cu anul 2021, salariul mediu brut din județul Covasna va înregistra o creștere de 61,6% în 2026, depășind creșterea estimată pentru Regiunea Centru (58,1%), dar și pe cea de la nivel național (56,5%).

Figura 6 – Dinamica prognozată a salariului mediu brut din județul Covasna, Regiunea de Dezvoltare Centru și România

Sursa: Comisia Națională de Strategie și Prognoză

Scenarii de dezvoltare economică: Plecând de nivelul curent de dezvoltare economică al județului Covasna în baza indicatorilor prezentați anterior și ținând cont de tendințele ce vor caracteriza parcursul județului în perioada 2023-2026, în continuare conturăm trei posibile scenarii de evoluție. În esență, aceste scenarii de dezvoltare economică oferă un cadru de referință pentru luarea deciziilor cu impact asupra potențialului economic al județului și ajută decidenții să înțeleagă posibilele riscuri și oportunități asociate acestora. Prin examinarea unui spectru mai larg de ipoteze, factorii de decizie, alături de alte părți interesate, pot anticipa și, implicit, se pot adapta mai eficient la variatele condiții economice care ar putea să apară în viitorul apropiat.

- **SCENARIUL DE DEZVOLTARE 1:** Acest scenariu ia în considerare situația economică existentă în județ la momentul elaborării Studiului de Fundamentare, mai exact în al 4-lea trimestru al anului 2023. Acest scenariu se fundamentează pe ipoteza conform căreia județul depinde în cea mai mare măsură de deciziile luate de actorii privați - antreprenori și investitori, care acționează în conformitate cu contextul local, național și global al momentului, în ceea ce privește condițiile pieței, tendințele și schimbările geo-politice și/sau climatice, alături de oricare alte situații incidente. În acest scenariu, intervențiile administrației publice la nivel județean implică doar implementarea proiectelor de bază, care deja sunt aflate în curs de depunere – evaluare – contractare - derulare, precum cele dedicate utilităților publice, infrastructurii de conectivitate, educației, sănătății. Cel mai probabil, acest scenariu va conduce la atingerea indicatorilor prognozați de Comisia Națională de Strategie și Prognoză.
- **SCENARIUL DE DEZVOLTARE 2:** Premisele acestui scenariu sunt mai favorabile pentru perspectivele de dezvoltare economică a județului, fiindcă implică, din partea administrației publice, elaborarea și derularea unor măsuri minime de stimulare economică, care să susțină și să completeze proiectele realizate de actorii privați din ecosistemul județean de antreprenariat și investiții. Intervențiile preconizate în acest scenariu sunt de natură „soft” și nu implică costuri majore, vizând, de pildă, stimularea accesării fondurilor nerambursabile de către agenții economici, consolidarea imaginii județului ca destinație de afaceri, de investiții și de turism, alături de creșterea vizibilității acestuia pe cele 3 paliere, sprijinirea agricultorilor și procesatorilor locali prin acțiuni de informare, dezvoltare a competențelor, promovare și creare de rețele de colaborare, încurajarea, în continuare, a turismului durabil, sprijinirea investitorilor prin reducerea birocrăției și acordarea de asistență în implementarea proiectelor de investiții, consolidarea know-how-ului deținut de antreprenori și de angajați, în vederea îmbunătățirii competențelor și abilităților acestora, eficientizarea procedurilor publice în relație cu cetățenii și persoanele juridice etc. Astfel, cu un efort relativ redus, efectele acestor măsuri pot fi multiple și pozitive în ceea ce privește dezvoltarea economică a județului, permițând o ușoară depășire a valorilor estimate de Comisia Națională de Strategie și Prognoză pentru indicatorii macro-economi.
- **SCENARIUL DE DEZVOLTARE 3:** Acest scenariu presupune cele mai bune perspective de dezvoltare economică a județului Covasna, plecând de la ideea de armonizare între inițiativele și acțiunile actorilor privați și măsurile adoptate de către administrațiile publice din județ, pe toate palierele relevante. O astfel de armonizare necesită, totuși, eforturi considerabile din rândul administrației publice, care să fie bazate pe un plan integrat de acțiune, și care să vizeze, pe de o parte, identificarea și aplicarea unor soluții concrete pentru nevoile, provocările și deficiențele identificate în județ, și, pe de altă parte, valorificarea sustenabilă a oportunităților disponibile. În acest scenariu, administrația publică pune în aplicare măsuri de stimulare a economiei, care să fie sustenabile din punct de vedere economic, dar și durabile din perspectiva mediului și a climei, precum: accelerarea procesului de modernizare a sectorului agricol, crearea de soluții dedicate pentru antreprenorii și investitorii din domeniile de specializare inteligentă și din cele cu potențial ridicat de inovare, derularea unor programe de dezvoltare a capitalului uman local, implementarea de proiecte menite să valorifice responsabil resursele naturale și antropice ale județului și, nu în ultimul rând, soluții prin care relația între administrația publică și sectorul privat să fie eficientizată și consolidată etc. Efectele generate

de astfel de intervenții ar cuprinde creșterea PIB-ului, consolidarea și stabilizarea forței de muncă și, implicit, creșterea calității vieții și a atractivității județului ca destinație de afaceri, investiții și turism. În acest scenariu, indicatorii prognozați de către Comisia Națională de Strategie și Prognoză sunt depășiți semnificativ, demonstrându-se astfel impactul pozitiv generat asupra economiei județului.

Tabel 9 – Prognoze ale indicatorilor macro-economici, în funcție de scenariile de dezvoltare

INDICATORI MACRO-ECONOMICI / SCENARIU DE DEZVOLTARE	U.M.	VALOAREA DE REFERINȚĂ (2021)	SCENARIUL	SCENARIUL	SCENARIUL
			1	2	3
PIB nominal	Mld. lei	8.9	15.4	15.6	16.0
Populație ocupată	Pers.	74500	77800	78225	79342
Număr mediu de salariați	Pers.	50200	56200	57028	58282
Rata șomajului	%	4.2	2.9	2.75	2.5
Salariul mediu net lunar	Lei/salariat	4322	6986	7131	7347

Sursa: Prelucrare proprie, după datele CNSP

1.3 Tendințe de dezvoltare în structura teritoriului județean

1.3.1 Factorii de mediu

Prin analizarea documentelor relevante de planificare și a prevederilor legislative actuale, se pot deduce diverse previziuni, scenarii sau opțiuni de dezvoltare pentru următoarele elemente ale mediului.

Calitatea aerului. Planul de Menținere a Calității Aerului în județul Covasna, 2020-2025, conține o serie de măsuri pentru a menține nivelul de poluanți sub valorile-limită și sub valorile-țintă, astfel încât să se asigure o calitate cât mai bună a aerului înconjurător, în concordanță cu dezvoltarea durabilă (PMCA Covasna, 2020).

Scenariul de bază al PMCA Covasna se concentrează pe menținerea nivelului concentrațiilor de poluanți în atmosferă, minimizând emisiile asociate diverselor surse de poluare. Limitările financiare au condus la formularea unui singur scenariu, care include măsuri orizontale general aplicabile și măsuri specifice pentru diferite tipuri de surse de emisii. În cadrul scenariului, s-au propus măsuri orizontale, cum ar fi reglementări generale pentru activități și proiecte, stabilite prin Hotărâri ale Consiliului Județean. În perioada anterioară, s-au adoptat deja măsuri orizontale, cum ar fi reglementarea surselor cu impact semnificativ asupra mediului, implementarea recomandărilor pentru instalațiile IED și identificarea programelor de finanțare pentru dezvoltarea județului Covasna. Aceste măsuri au inclus, de asemenea, comunicarea și implicarea publicului în procesul decizional, aplicarea și monitorizarea respectării Regulamentului UE nr. 2016/1628, împreună cu amendamentele ulterioare. Obiectivul esențial rămâne menținerea sau, eventual, reducerea emisiilor, luând în considerare resursele financiare limitate disponibile (PMCA Covasna, 2020).

Calitatea apei. Directiva Cadru Apă a Uniunii Europene (Directiva 2000/60/CE), stabilește cadrul politic de gestionare a apelor în Uniunea Europeană, bazat pe principiile dezvoltării durabile. Obiectivul central al acesteia este acela de a obține o „stare bună” pentru toate corpurile de apă, atât pentru cele de suprafață cât și pentru cele subterane, cu excepția corpurilor puternic modificate și artificiale, pentru care se definește „potențialul ecologic bun”. Planurile de

management ale bazinelor hidrografice reprezintă principalul instrument de implementare a Directivei Cadru privind Apa 2000/60/CE și a majorității prevederilor din celelalte directive europene din domeniul calității apei. În vederea atingerii “stării bune” a apelor se elaborează diferite scenarii de prognoză a calității apelor pe ciclul de planificare (2027) care prevăd o serie de măsuri pentru reducerea poluării (RSM România, 2022).

Directiva privind epurarea apelor uzate (91/271/CEE și 98/15/CE) are ca scop protejarea mediului împotriva efectelor adverse ale evacuărilor de ape uzate urbane și prevăd standarde/niveluri de epurare care trebuie atinse înainte de evacuarea acestor ape în receptori. În acest sens, directivele solicită statelor membre să implementeze:

- sisteme de colectare și epurare secundară pentru toate aglomerările cu peste 2000 de locuitori echivalenți (l.e.) care au evacuare directă în resursele de apă;
- sisteme de colectare și epurare terțiară pentru toate aglomerările cu peste 10000 l.e. care au evacuare în resursele de apă considerate zone sensibile (RSM România, 2022). Având în vedere atât poziționarea României în bazinul hidrografic al fluviului Dunărea și în bazinul Mării Negre, cât și necesitatea protecției mediului în aceste zone, a fost declarat întreg teritoriul ca zonă sensibilă. Această decizie se concretizează în faptul că toate aglomerările cu mai mult de 10000 locuitori echivalenți trebuie să asigure o infrastructură pentru epurarea apelor uzate urbane care să permită epurarea avansată, mai ales în ceea ce privește nutrienții (azot total și fosfor total). În ceea ce privește epurarea secundară (treaptă biologică), aplicarea acesteia este o regulă generală pentru aglomerările mai mici de 10000 locuitori echivalenți (RSM România, 2022).

În simultaneitate cu demararea lucrărilor de reabilitare, modernizare și construire a sistemelor de colectare și epurare, obținerea conformității pentru aglomerări necesită un interval de timp suplimentar. Acest proces implică nu doar implementarea infrastructurii esențiale și atingerea parametrilor calitativi ai apelor uzate epurate, ci și asigurarea unui grad extrem de eficient de colectare și epurare, cu o rată minimă de 98% (ANAR, 2023).

Poluarea cu substanțe organice, poluarea cu nutrienți, contaminarea cu substanțe periculoase și modificările hidromorfologice constituie provocări semnificative în gestionarea apelor subterane și de suprafață. La nivel național sunt necesare măsuri suplimentare potențiale pentru reducerea poluării generate de activitățile agricole (ferme zootehnice - poluare punctiformă, măsuri pentru reducerea poluării difuze generate de ferme zootehnice, vegetale și asupra terenurilor agricole), în vederea atingerii obiectivelor de mediu ale corpurilor de apă (RSM România, 2022).

Odată cu actualizarea legislației privind aplicarea Codului de Bune Practici Agricole (CBPA), se subliniază caracterul voluntar al implementării acestuia de către fermieri. În acest cadru, măsurile prevăzute în CBPA, care anterior erau considerate măsuri de bază în Planul Național de Management, aprobat prin HG 859/2016, au fost reevaluate, devenind măsuri suplimentare începând cu anul 2021 (RSM România, 2022).

Măsurile adiționale planificate în perioada 2022-2027 pentru activitățile agricole sunt, în general, orientate către diverse obiective, inclusiv reducerea eroziunii solului, implementarea practicilor de cultivare pentru a diminua utilizarea și poluarea cu produse fitosanitare, protejarea corpurilor de apă împotriva poluării cu pesticide și aplicarea codurilor de bune practici agricole și de condiții agricole și de mediu. În plus, se acordă atenție consultanței și instruirii destinate fermierilor, conversiei terenurilor arabile în pășuni, precum și creării și menținerii zonelor tampon de-a lungul cursurilor de apă, la o distanță mai mare decât cea stipulată de legislația în vigoare. Se propune, de asemenea, aplicarea agriculturii organice, prevenirea și combaterea poluării în zonele agricole afectate de constrângeri naturale semnificative, etc. O măsură suplimentară de importanță notabilă constă în construirea platformelor comunale pentru stocarea gunoii de grajd (RSM România, 2022).

Calitatea solului. În 2015, a fost promulgată HG 683/2015, care a aprobat Strategia Națională și Planul Național de Acțiune pentru gestionarea Siturilor Contaminate din România. Aceste documente au definit obiective, indicatori și măsuri pentru perioada ulterioară, stabilind

necesarul de investiții și prioritățile de finanțare pentru sectorul siturilor contaminate în perioada de finanțare 2014 - 2020 (RSM România, 2022). Ulterior, a fost adoptată Legea 74/2019 privind gestionarea siturilor potențial contaminate și a celor deja contaminate, conform căreia se impun acțiuni de identificare a acestor locații pentru a implementa măsuri de remediere, în scopul eliminării riscului asupra sănătății umane și a mediului.

În paralel, agricultura ecologică reprezintă un domeniu cu ample perspective de dezvoltare pentru România, fiind un instrument esențial în promovarea îmbunătățirii factorilor de mediu prin conservarea solului, îmbunătățirea calității apei, protejarea biodiversității și a naturii în general (RSM România, 2022).

Starea pădurilor. În 2017, a fost elaborată Strategia Forestieră Națională 2018-2027, care cuprinde o serie de obiective strategice, cum ar fi gestionarea durabilă a fondului forestier, și măsuri pentru realizarea acestora. Obiectivele strategice incluse în acest document sunt:

- eficientizarea cadrului instituțional și de reglementare a activităților din domeniul forestier;
- gestionarea durabilă a fondului forestier național;
- creșterea competitivității și a sustenabilității industriilor forestiere, a bioenergiei și bioeconomiei în ansamblul ei;
- dezvoltarea unui sistem eficient de conștientizare și comunicare publică;
- dezvoltarea cercetării științifice și a învățământului forestier.

Aceste obiective reflectă direcțiile prioritare pentru următoarea decadă, având scopul de a asigura o gestionare sustenabilă a resurselor forestiere și de a promova industria forestieră într-un mod competitiv și durabil.

Managementul deșeurilor. În 2013, Guvernul României a adoptat Strategia Națională de Gestionare a Deșeurilor 2014 - 2020. Ulterior, în 2017, a fost elaborat Planul Național de Gestionare a Deșeurilor (PNGD) și Programul Național de Prevenire a Generării Deșeurilor, documente orientate spre crearea unui cadru general propice pentru gestionarea deșeurilor la nivel național, cu impact minim asupra mediului. Planul de acțiuni acoperă intervalul 2018 - 2025, iar implementarea acestuia va ține seama și de schimbările legislative la nivel european introduse prin pachetul de măsuri privind economia circulară. Aceste modificări impun obiective mai ambițioase în ceea ce privește reciclarea/valorificarea deșeurilor și reducerea cantităților de deșeuri depozitate (RSM România, 2022). De asemenea, în *Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor Covasna* sunt prevăzute obiective privind gestionarea deșeurilor, evidențiate în tabelul următor.

Tabel 10 – Principalele obiective privind gestionarea deșeurilor
în județul Covasna (începând cu 2023)

Obiectiv	Țintă/Termen
Creșterea etapizată a gradului de pregătire pentru reutilizare și reciclare prin aplicarea ierarhiei de gestionare a deșeurilor	<u>Termen: 2025</u> - Minim 50% din cantitatea totală de deșeuri municipale generate <u>Termen: 2030</u> - Minim 55% din cantitatea totală de deșeuri municipale generate <u>Termen: 2030</u> - Minim 60% din cantitatea totală de deșeuri municipale generate
Colectarea separată a biodeșeurilor	Biodeșeurile sunt fie separate și reciclate la sursă, fie colectate separat și nu se amestecă cu alte tipuri de deșeuri. <u>Termen: 31 decembrie 2023</u>
Reducerea cantității depozitate de deșeuri biodegradabile municipale	La 35% din cantitatea totală, exprimată gravimetric, produsă în anul 1995. <u>Termen: 2023</u>
Depozitarea în depozitele	Depozitarea deșeurilor municipale este permisă numai dacă acestea sunt supuse în prealabil unor operații de tratare fezabile tehnic. <u>Termen: 2023</u>

de pe teritoriul județului Covasna numai a deșeurilor supuse în prealabil unor operații de tratare	
Creșterea gradului de valorificare energetică a deșeurilor municipale	Minim 15% din cantitatea totală de deșeuri municipale valorificată energetic. <u>Termen: 2023</u>
Depozitarea deșeurilor numai în depozite conforme	<u>Termen: permanent</u>
Reducerea cantității de deșeuri municipale depozitate	Maxim 25% din cantitatea totală de deșeuri municipale generată mai poate fi depozitată. <u>Termen: 2035</u> Maxim 10% din cantitatea totală de deșeuri municipale generată mai poate fi depozitată. <u>Termen: 2040</u>
Colectarea separată și tratarea corespunzătoare a deșeurilor periculoase	<u>Termen: permanent</u>
Colectarea separată, pregătirea pentru reutilizare sau, după caz, tratarea corespunzătoare a deșeurilor voluminoase	<u>Termen: permanent</u>
Încurajarea utilizării în agricultură a materialelor rezultate de la tratarea biodeșeurilor (compostare și digestie anaerobă)	<u>Termen: permanent</u>
Colectarea separată a deșeurilor textile de la populație	<u>Termen: permanent</u>
Colectarea separată a medicamentelor expirate provenite de la populație	<u>Termen: permanent</u>
Creșterea capacității instituționale, atât a autorităților de mediu, cât și a autorităților locale și ADI din domeniul deșeurilor	<u>Termen: permanent</u>
Intensificarea controlului privind modul de desfășurare a activităților de gestionare a deșeurilor municipale, atât din punct de vedere al respectării prevederilor legale, cât și din punct de vedere al respectării prevederilor din autorizația de mediu	<u>Termen: permanent</u>
Informarea și conștientizarea populației	<u>Termen: permanent</u>

Sursa: PJGD Covasna, 2019

1.3.2 Patrimoniul natural și construit, peisaje

Peisajul cultural al județului Covasna reprezintă un factor major în dezvoltarea economică și culturală. Atractivitatea județului din punct de vedere al patrimoniului reprezintă un factor de dezvoltare al turismului. Dezvoltarea peisajului Covasna, în contextul documentației PATJ, nu poate lua în considerație un scenariu care să conducă la afectarea valorilor naturale și antropice și pe care se bazează dezvoltarea județului în contextul Regiunii Centru.

Scenariul de dezvoltare propus ia în considerare protejarea, conservarea și punerii în valoare a peisajului cultural, singurul scenariu posibil de urmat pentru păstrarea județului Covasna, ca loc cu varietate și identitate stilistică, atractiv ca loc de reședință și pentru activități economice. Scenariul se adresează următoarelor zone și domenii:

a. Zonele cu valori etnografice - arhitectura tradițională: Patrimoniul rural rămâne un reper care trebuie conservat și valorificat - atât prin prisma patrimoniului imobil, cât și prin prisma

patrimoniului mobil și imaterial al comunităților locale. Studiile de cercetare pentru identificare de noi obiecte de patrimoniu pot avea ca rezultat îmbogățirea listei monumentelor istorice. Zonele rurale au o arhitectură specifică în cadrul celor 5 zone ce poate fi pusă în valoare în *situ*, împreună cu dezvoltarea meșteșugurilor și utilizarea materialelor tradiționale locale, în contextul unui cadru natural valoros, cu unități de peisaj ce concură la determinarea unor zone largi de teritoriu, ce pot fi încadrate la categoria de peisaj cultural - peisaj cultural cu evoluție organică. Realizarea unor circuite de vizitare ce vor include și zonele limitrofe din județele învecinate pot mări arealul tematic ale dezvoltarea civilizației rurale pe areale etnografice mai largi.

b. Zonele cu patrimoniu arheologic reperat: Aceste zone sunt importante din perspectiva cunoașterii istorice dar și al amenajării teritoriului județului, având în vedere restricțiile impuse de legislația în vigoare privind protejarea patrimoniului arheologic (Ordonanța Guvernului nr. 43/2000 republicată privind protejarea patrimoniului arheologic). Repertoriul Arheologic National și Lista Cercetărilor Arheologice din România (1983-2009) fundamentează harta zonelor cu patrimoniu arheologic reperat, în care se poate determina zona cu cea mai mare densitate de descoperiri arheologice, în vederea punerii lor în valoare. Scenariul optim pentru cunoașterea și punerea în valoare a acestui tip de patrimoniu este finanțarea și restaurarea unor situri emblematic

c. Delimitările zonelor de protecție și a zonelor construite protejate în cadrul documentațiilor de urbanism (PUG): În vederea conservării calității cadrului arhitectural urbanistic, în corelare cu cadrul natural ce a determinat sau potențază valorile cadrului construit, este necesar să se elaboreze studii de delimitare a zonelor construite protejate în cadrul localităților ce dețin o densitate mare de valori construite și naturale ce sunt protejate prin lege. Din punct de vedere al documentațiilor de urbanism, localitățile din județ au elaborate documentații la nivel de PUG, aflate în diferite faze de reactualizare.

În conformitate cu prevederile legale stipulate în cadrul Legii 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice, documentațiile tip PUG și PUZCP trebuie să fie supuse avizării de către MC și MDLPA. În sarcina autorităților locale care dețin valori de patrimoniu construit pe teritoriul lor administrativ (municipii și orașe) revine elaborarea - atât pentru zonele centrale cât și pentru zonele cu o densitate mare de valori - a unor documentații de tip PUZCP. Delimitarea zonelor de protecție a monumentelor istorice și a zonelor construite protejate, pe baza reperelor topografice, geografice și urbanistice, având scopul de a asigura conservarea integrală și punerea în valoare atât a monumentului istoric cât și a cadrului său construit sau natural (conf. art. 9, alin.1-4 din Legea 422/2001 republicată) este obligatorie, prin prisma faptului că în zonele de protecție se instituie servituți de utilitate publică și reglementări speciale de construire.

d. UAT-uri cu monumente aflate în pericol: Pericolele care amenință patrimoniul construit sunt reprezentate de mai multe categorii de factori: *factorii de mediu* (fenomenele de eroziune, alunecări de teren, inundații, poluare a mediului) și/sau *activitățile economice și sociale* (modificări parțiale sau totale ale clădirilor, modificări funcționale inadecvate, ș.a). Fenomenele naturale sau antropice precum și perioadele foarte mari în care nu au fost executate lucrări necesare de reparații, sau intervenții de punere în siguranță pentru clădiri de patrimoniu, determină necesitatea întocmirii unui inventar cu priorități de intervenție și de elaborare a documentațiilor de delimitare a zonelor de protecție, a zonelor construite protejate(unde este cazul), precum și a proiectelor de restaurare și punere în valoare a acestui patrimoniu (în special pentru cel aflat în zone rurale).

e. Conservarea capitalului natural și a biodiversității: Protecția capitalului natural reprezintă una din preocupările principale atât la nivel internațional, cât și la nivel național și regional, urmărind reducerea efectelor negative datorate intensificării presiunii antropice. De aceea tendințele în acest domeniu sunt legate de valorificarea durabilă a patrimoniului natural, deoarece consecințele pierderii biodiversității variază de la reducerea suprafețelor sistemelor ecologice naturale până la distrugerea în întregime a unor tipuri de sisteme ecologice și pierderea serviciilor pe care le furnizează.

f. Comunicare și cunoaștere valorilor de patrimoniu: În ceea ce privește protejarea patrimoniului construit, un rol important la nivelul administrației publice locale îl are Consiliul Județean Covasna, care facilitează dialogul cu alți factori de decizie importanți în acest proces. Direcțiile de acțiune recomandabile sunt următoarele:

- Conservarea, restaurarea monumentelor istorice aflate într-o stare avansată de degradare, care necesită intervenții rapide pentru a evita pierderea ireversibilă a acestora
- Inventarierea, cercetarea, informarea și documentarea situației monumentelor istorice la nivel local și județean;
- Delimitarea zonelor de protecție ale monumentelor istorice și stabilirea modului de construire în aceste zone - studii speciale, Planuri Urbanistice Generale cu elemente de Regulament focalizate pe conservarea monumentelor, PUZ;
- Atragerea de fonduri pentru conservarea și restaurarea monumentelor istorice aflate într-o stare avansată de degradare și elaborarea documentațiilor necesare restaurării acestora;
- Urmărirea și controlul asupra modului de respectare a prevederilor legale de protecție a patrimoniului construit
- Întărirea capacității administrațiilor locale în domeniul protecției patrimoniului

1.3.3 Infrastructurile tehnice majore

Dezvoltarea infrastructurii de transport în orizontul de timp 2030 va fi direcționată către creșterea mobilității, stabilirea relației dintre calitatea rețelei de transport și dezvoltarea economică a județului, prin creșterea capacității teritoriului de a absorbi investiții private în producție și servicii, de a atrage vizitatori și noi rezidenți.

În acest sens sunt importante aspectele teritoriale ce privesc schimbările în dezvoltarea și redistribuita densităților economice și demografice din Regiunea de Dezvoltare Centru pentru a ține județul în condiții de bună accesibilitate la diverși poli de dezvoltare economică din România și reorganizarea teritoriului prin favorizarea unei co-modalități active între moduri de transport diverse, combinând forme de transport public și privat, de mare capacitate cu cele individuale (biciclete) mai ales în zone cu valori de peisaj natural și cultural.

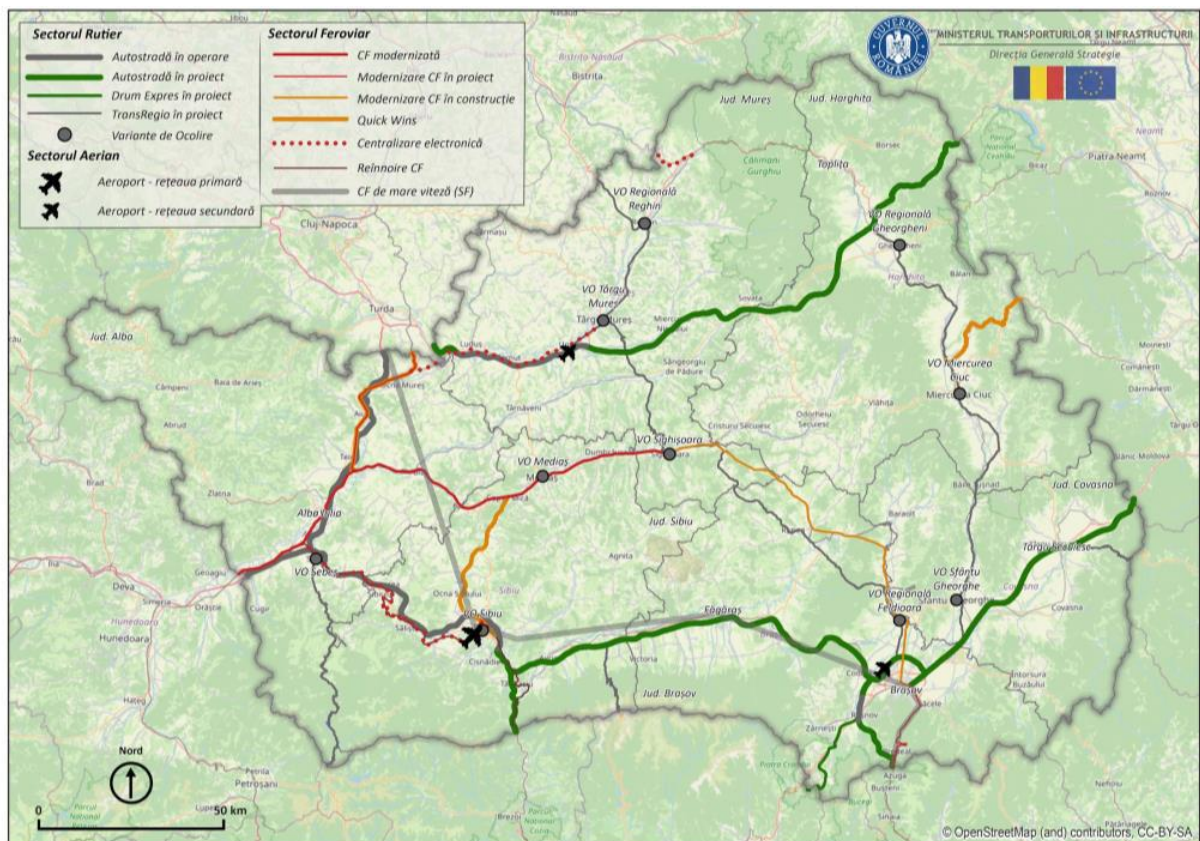
Pentru următoarea perioadă de dezvoltare, sistemul de transport în județul Covasna realizează etapizat măsuri de modernizare a rețelei de transport și precum și de identificare și implementare a conceptului de inter-modalitate și de maximizare a utilizării unui transport public adaptat cerințelor de reducere a emisiilor CO₂, respectiv:

- Implementarea proiectelor cuprinse în MPGT pentru infrastructura feroviară și rutieră;
- Reabilitarea drumurilor comunale aflate în stare proastă;
- Susținerea și promovarea transportului nemotorizat și a celui nepoluant.

Investițiile cuprinse în MPGT pentru infrastructura feroviară și rutieră, dar și în programul de dezvoltare a rețelei de drumuri județene cuprind:

- Autostrada Brașov-Bacău (în proiect);
- Transregio Sfântul Gheorghe – Miercurea Ciuc-Gheorghieni (în proiect);
- Varianta ocolitoare Sfântu Gheorghe.

Figura 7 – Proiecte cuprinse în MPGT în cadrul Regiunii Centru

Sursa: Programul investițional pentru dezvoltarea infrastructurii de transport pentru perioada 2021-2030 realizat de Ministerul Transporturilor și Infrastructurii

În continuarea proiectelor de modernizare și investiții a drumurilor județene realizate în perioada 2022-2023, Consiliul Județean Covasna are pregătite planuri de modernizare și investiții în sectorul drumuri județene și comunale la fază de P.T. după cum urmează:

- Reabilitare drum județean DJ 121E, km 0+490 – km 1+300 – P.T.
- Modernizare drum județean DJ 121A km 46+000- km 48+350- D.A.L.I
- Reabilitare pod DJ 113 peste Râul Olt km 36+301 și modernizare drum județean DJ 113 km 35+050 – km 37+397, Bixad – Gara Bixad, comuna Bixad, Județul Covasna –D.A.L.I
- Reabilitare drum județean „Interjud Covasna-Brașov” de la DN 12 la DN 13 prin Malnaș Băi, Baraolt, Augustin și Măieruș- Tronson Covasna de la DN 12 prin Malnaș Băi, Baraolt până la limita județ, Augustin și Măieruș -P.T.
- Reabilitare drum județean „Interjud Covasna-Harghita”–Tronson Covasna DJ 131 km 22+830-38+621- P.T.
- Zid de sprijin pe DJ 121A km 10+800, în regim de urgență – P.T.
- Demolare pod metalic existent și construire pod nou peste pârâul Aita la km 9+951 și reamenajarea intersecției între DJ 131 și DJ 121A, devierea circulației pe DJ 131 cu pod provizoriu, localitatea Aita Mare, județul Covasna.

În ceea ce privește prognoza cerințelor de apă pentru populație în intervalul 2020 - 2030, se au în vedere următoarele aspecte:

În mediul urban – rata de utilizare a apei pentru populație în zonele urbane la nivelul României este de 95 m³/loc racordat (260 l/om zi); potrivit Programului Operațional Sectorial de Mediu (POS MEDIU) pentru intervalul 2015 - 2020, începând cu anul 2015, întreaga populație urbană va fi bransată la sistemele centralizate de alimentare cu apă.

În mediul rural – rata de utilizare a apei pentru populație în zonele rurale la nivelul României este de 128 m³/loc racordat (350 l/om zi); pentru intervalul 2015 - 2020 se iau în considerare prevederile POS MEDIU în ceea ce privește gradul de racordare a populației rurale la sistemele centralizate de alimentare cu apă, iar pentru intervalul 2020 - 2030 se ține seama de prognoza financiară în vederea asigurării serviciilor de alimentare cu apă și canalizare în toate zonele rurale.

Pentru determinarea cerinței de apă industrială necesară în viitor este necesar să se cunoască volumele de apă industrială prelevate în trecut (2007-2012), volume preluate din Balanța Apei elaborată de Administrația Națională „Apele Române” s-a observat ca sunt în continuă scădere ceea ce face ca o tendință istorică să prezinte o scădere continuă motiv pentru care în cazul acestui bazin se va aplica doar metoda prelevărilor pe locuitor prezentată în cadrul "Metodologiei de prognoză a cerințelor de apă ale folosințelor" elaborate în cadrul INHGA.

1.3.4 Infrastructură și servicii sociale

În cazul infrastructurii școlare, aceasta ar putea fi îmbunătățită prin înființarea unor unități de învățământ în UAT-urile care au un trend ascendent al populației tinere, cu creșteri de peste 15%, (Vâlcele, Arcuș, Belin și Ilieni).

În ceea ce privește infrastructura sanitară, există două aspecte care ar trebui luate în calcul. Pe de o parte înființarea unor cabinete medicale de familie acolo unde acestea lipsesc (Arcuș, Dalnic, Estelnic, Lemnia, Mereni, Moacșa, Ojdula, Zagon), iar pe de altă parte evaluarea necesităților populației vârstnice în acele UAT-uri unde prognoza pentru această grupă de vârstă arată o creștere de peste 20% (Sfântu Gheorghe, Comandău, Târgu Secuiesc, Covasna, Întorsura Buzăului). O altă problemă de care trebuie ținut cont în ceea ce privește infrastructura sanitară este cea a mortalității infantile de peste 15% (Brețcu, Bățani, Vâlcele, Comandău, Aita Mare, Barcani, Boroșneu Mare, Valea Crișului). Aceasta poate fi diminuată prin eventuala angajare (măcar pentru o perioadă de timp) a unui medic pediatru care, pe lângă îngrijirea medicală efectivă, să poată informa/instrui mamele. O altă problemă o reprezintă lipsa/insuficiența personalului medical în anumite UAT-uri pentru care ar trebui luate măsuri de atragere a medicilor în aceste zone prin oferirea unor facilități. Luând în considerare toate aceste aspecte, se impune realizarea unei oferte de servicii de sănătate care să răspundă nevoilor prezente și viitoare ale fiecărei comunități locale.

Infrastructura socială va trebui îmbunătățită, atât în cadrul UAT-urilor cu largi comunități marginalizate (Bățani, Belin, Boroșneu Mare, Brăduț, Hăghig, Moacșa, Vâlcele, Dalnic), cât și în UAT-urile în care grupa vârstnică va cunoaște creșteri relative mari.

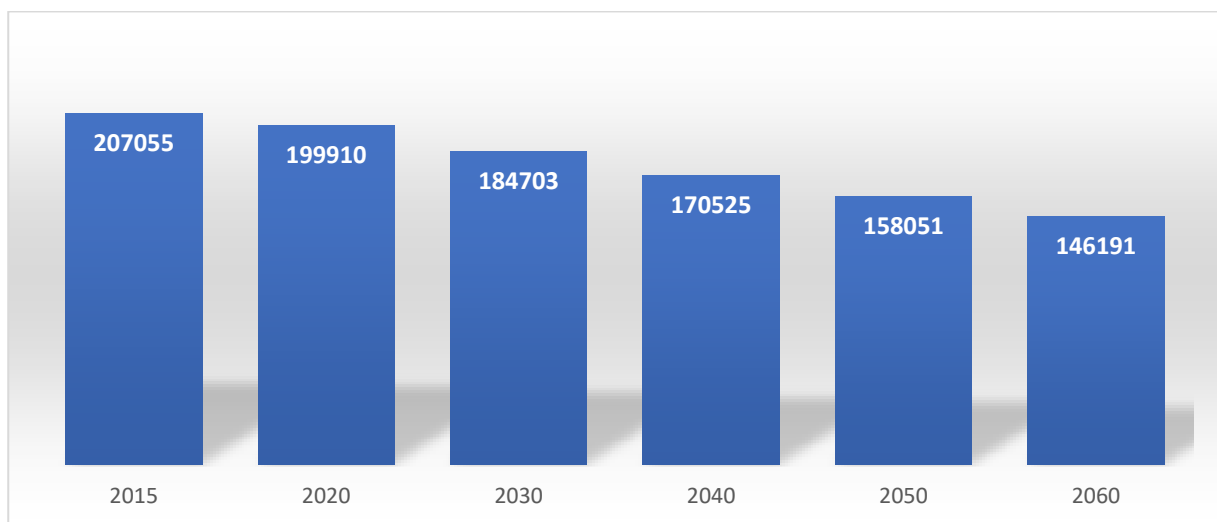
1.4 Tendințe din perspectiva amenajării teritoriului

În contextul prognozelor socio-economică și demografică prezentate anterior, devin tot mai clare câteva tendințe la nivelul teritoriului județean. Studiul INS "Proiectarea populației României în profil teritorial, la orizontul anului 2060" estimează că populația rezidentă a județului Covasna va scădea, în varianta medie, de la 207.100 în 2015 la 184.700 de locuitori în 2030 și la 146.200 de locuitori în 2060. Așadar, o scădere de 29% în doar 45 de ani, față de 23% la nivel regional și de 31% la nivel național. Spre comparație, județul Brașov se estimează ca va pierde doar 17% dintre locuitori, Harghita 26%, Bacăul 28%, Vrancea 34%, iar Buzăul 49%.

Pe lângă scăderea semnificativă a populației, prognozele indică și o adâncire a fenomenului de îmbătrânire demografică. Ponderea populației de peste 65 de ani va crește de la 16% la 27,4%, concomitent cu reducerea cu 8.8 puncte procentuale a populației apte de muncă, respectiv a populației tinere cu 2.6 procente. Cu toate acestea, județul va păstra cea mai tânără populație din regiunea Centru, în contextul în care ponderea vârstnicilor este estimată să ajungă la 28,3% la nivel regional și 29,7% la nivel național.

Rezultatele definitive ale recensământului din 2021 tind să confirme prognozele sus-menționate. La 1 decembrie 2021 populația rezidentă a județului era de 200.042 de persoane, în scădere cu 10.135 de persoane față de recensământul din 2011, adică o scădere medie de 1000 de persoane/an. Acest lucru ar echivala cu o populație de circa 191.000 de locuitori în jurul anului 2030. Vârsta medie a populației județului a crescut între 2011 și 2021 de la 39,6 la 41,4 ani, dar rămâne media regională (42,1 ani) și națională (42,4 ani), în linie cu prognozele. Singurele localități în care s-a înregistrat o creștere importantă a numărului de locuitori în ultimii 10 ani au fost Vâlcele, Arcuș, Belin, Întorsura Buzăului, Ilieni și Dobârlău, fie pe fondul suburbanizării (migrația intra-județeană, fie al natalității ridicate în rândul populației de etnie romă). Cele mai mari scăderi s-au înregistrat în comunele Comandău, Bixad, Lemnia, Brețcu, orașul Baraolt și municipiul Târgu Secuiesc, atât pe fondul deficitului natural, cât și al migrației interne și externe.

Figura 8 – Evoluția prognozată a populației județului Covasna, în perioada 2015-2060 (varianta medie)

Sursa: INS. Proiectarea populației României în profil teritorial, la orizontul anului 2060

Pe baza prognozelor demografice prezentate mai sus putem anticipa o serie de tendințe la nivelul teritoriului județean:

- O scădere de ansamblu și o îmbătrânire a resurselor de muncă ale județului, care va afecta cu precădere sectorul agricol, dar și unele ramuri industriale, de construcții și servicii. În lipsa unor eforturi de automatizare / robotizare / digitalizare, respectiv a atragerii de forță de muncă din alte zone ale țării / străinătate, există riscul ca unii investitori să ocolească sau chiar să părăsească județul, scăzând cererea pentru terenuri alocate funcțiunilor economice. Același lucru este valabil și pentru cultivarea terenurilor agricole și creșterea animalelor, atrăgând după sine, cel mai probabil, declinul zonelor rurale exclusiv agricole/forestiere și al agriculturii tradiționale în ansamblul ei.
- O concentrare tot mai mare a populației în zona urbană funcțională a municipiului Sfântu Gheorghe, cea de la granița cu județul Brașov, precum și de-a lungul principalelor căi de comunicații, areale de unde se poate practica ușor naveta. Motivul este legat de faptul că resursele tot mai puține de forță de muncă sunt atrase de sectorul serviciilor cu valoare adăugată mare (IT, inginerie, consultanță, servicii financiare și asigurări, servicii juridice, medicină etc.), care implică condiții de muncă mai ușoare și salarii mai mari. Aceste activități nu se pot dezvolta la scară mare decât în centrele urbane importante, unde există o masă critică de clienți și de forță de muncă.

- O scădere a cererii de locuințe noi pentru familii tinere și numeroase, concomitent cu adaptarea fondului locativ existent la nevoile specifice ale unei populații vârstnice
- Creșterea nevoii de comasare administrativă sau de cooperare între UAT-urile de mici dimensiuni pentru a atinge împreună pragul critic de utilizatori care să justifice furnizarea unor servicii publice (de ex. medicină de familie, situații de urgență, educație, cultură, asistență socială etc.) și, implicit, realizarea unor investiții publice pentru acestea.
- O scădere a presiunii antropice asupra mediului înconjurător (scăderea emisiilor generate de încălzirea urbană, traficul motorizat), concomitent cu creșterea cererii pentru servicii medicale, de asistență socială etc.

La nivel județean se evidențiază câteva dinamici demografice și socio-economice care vor avea un impact major și asupra modului de utilizare a terenurilor. Trei scenarii posibile pentru amenajarea teritoriului județului Covasna în următorii ani pot fi identificate pe baza prognozelor:

- **Scenariul I** - În acest scenariu, dezvoltarea județului este lăsată la latitudinea forțelor pieței (cerere și ofertă), fără o intervenție vizibilă prin politici și programe de amenajare a teritoriului. În acest scenariu, este de așteptat să avem de-a face cu extinderea accentuată a intravilanului localităților, mai ales de-a lungul căilor de comunicații, prin scoaterea din circuitul agricol a terenurilor. O astfel de dezvoltare va veni în contextul unui relativ deficit de reglementare urbanistică, în condițiile în care foarte puține UAT-uri au PUG-uri aprobate în ultimii ani, iar ritmul actualizării lor este unul foarte lent. Riscurile asociate acestui tip de dezvoltare slab reglementată sunt majore, fiind legate de presiunea crescândă asupra patrimoniului natural și construit, expunerea ridicată la riscuri naturale și antropice, creșterea costurilor de echipare a zonelor construite și de furnizare a serviciilor publice pentru fondul scăderii densității în vetre / apariției de numeroase trupuri izolate, restrângerea fondului funciar, pierderea unor oportunități de valorificare eficientă a terenurilor, adâncirea disparităților urban-rural etc.
- **Scenariul II** - În acest scenariu, județul are o viziune clar definită în PATJ cu privire la gestionarea teritoriului și utilizarea terenurilor, astfel încât obiectivele pe termen lung să poată fi atinse de o manieră durabilă. PUG-urile localităților vor fi actualizate, în format GIS compatibil, prin transpunerea la nivelul fiecărui UAT a viziunii și propunerilor de la nivel județean, ceea ce va veni în completarea unui cadastru sistematic și edilitar complet. Astfel, toți actorii relevanți vor putea lua decizii plecând corespunzător informate cu privire la utilizarea resurselor de teren din județ. Cu toate acestea, fiecare UAT vă păstra un grad foarte ridicat de autonomie cu privire la deciziile de dezvoltare ale comunității pe care o reprezintă, în timp ce CJ Covasna se va focaliza pe gestionarea patrimoniului propriu și a domeniilor strict nominalizate prin legislația în vigoare.
- **Scenariul III** - În acest scenariu, suplimentar față de elementele cuprinse în Scenariul II, CJ Covasna își consolidează rolul de coordonare a dezvoltării teritoriale a județului. Astfel, acesta se implică activ în procesul de actualizare a planurilor urbanistice generale, impulsionând actualizarea lor în strictă corelare cu propunerile de dezvoltare ale PATJ, asigură integrarea bazelor de date GIS / băncilor de date de la nivel local și județean, veghează atent la respectarea prevederilor PATJ și PUG prin intermediul CTATU Covasna și a Direcției Arhitect-Șef, încurajează și sprijină structurile asociative constituite de către UAT-uri (GAL-uri, ADI-uri) și proiectele de interes comun derulate de către acestea, precum și a altor inițiative, derulate de diferiți actori, cu scopul utilizării durabile a rezervelor de teren pentru bunăstarea comunităților și protejarea patrimoniului județean.

2 DIAGNOSTIC GENERAL

Pe baza diagnosticului prospectiv și a evaluării decalajului dintre situația actuală și cea considerată în scenariul de referință (variante medie de prognoză), se formulează diagnosticul general. Acesta realizează o integrare a problematicei județului Covasna, în baza analizei situației existente, punând în evidență principalele elemente pozitive și negative ce afectează structurile teritoriale și condiționează dezvoltarea. În detaliu, diagnosticul general sintetizează caracteristicile teritoriale, problemele și disfuncționalitățile sectoriale identificate în etapa de analiză, precum și încadrarea în indicatorii prescriși în legea 351/2001.

2.1 Elemente ce condiționează dezvoltarea: Sinteză

2.1.1 Condiționalități din punctul de vedere al rețelei de localități și al zonării teritoriului

2.1.1.-a: Conform clasificării localităților din Legea nr. 351/2001 cu modificările și completările ulterioare, prezintă mărimea medie a așezărilor urbane și rurale din județul Covasna comparativ cu nivelul național și regional. În detaliu structura rețelei de localități este compusă din localități urbane de rangul II și III și din localități rurale de rang IV și V:

- a. 2 localități de rang II (municipii de importanță interjudețeană, județeană sau cu rol de echilibru în rețeaua de localități) - Sfântul Gheorghe, Târgu Secuiesc;
- b. 3 localități de rang III (orașe): Baraolt, Covasna, Întorsura Buzăului;
- c. 40 localități de rang IV (sate reședință de comună)
- d. 122 localități de rang V (sate componente ale comunelor și sate aparținând municipiilor și orașelor).

2.1.1.-b: Strategia de Dezvoltare a Teritorială a României – Studiu de Fundamentare numărul 15 -Rețeaua de localități după rang și importantă (2014) – evidențierea principalelor aspecte cu implicații pentru rețeaua de localități din județul Covasna. În studiu sunt identificate orașe cu populație sub 10.000 locuitori, prag minim al numărului de locuitori stabilit prin Legea 351/2001 cu modificările și completările ulterioare. Dintre acestea, 4 se regăsesc pe teritoriul județului Covasna: orașele Târgu Secuiesc, Covasna, Baraolt și Întorsura Buzăului. Paragraful 235 din cadrul SDTR menționează comunele din apropierea orașelor Baraolt și Cristuru Secuiesc ca arii rurale cu risc ridicat de sărăciei și nivel scăzut al dezvoltării comunitare.

2.1.1.-c: Studiu de fundamentare în vederea actualizării Planului de Amenajare a Teritoriului Național – Secțiunea IV: Rețeaua de localități - Etapa II (2013) – evidențierea principalelor aspecte cu implicații pentru județul Covasna:

În detalierea conceptului de dezvoltare policentrică prin adoptarea principiilor dezvoltării policentrice promovate la nivelul UE cu scopul de a reechilibra rețeaua națională de localități, la nivel județean Municipiul Sfântu Gheorghe, municipiu reședință de județ, este clasat în categoria poli principali la nivel județean. Municipiul Târgu Secuiesc este clasat în categoria pol județean secundar, iar orașele Baraolt, Covasna și Întorsura Buzăului sunt clasate în categoria centre urbane cu rol zonal.

O influență majoră asupra dezvoltării policentrice a județului este dată de caracteristica reliefului montan și depresionar și nivelului de conectivitate transport rutier și de energie din cele cinci zone, Baraolt, Sepsi, Kezdi, Orbai și Întorsura Buzăului în care există un pol principal la nivel județean, un pol secundar la nivel județean și câte un centru urban cu rol zonal.

Forța economică a polilor de dezvoltare, definitorie prin valoarea indicelui capacității de polarizare, este diferită și implicit și contribuția acestora în dezvoltarea teritorială a județului.

Tabel 11 – Indicele de polarizare a localităților identificat prin PATN (2014)

Poli de dezvoltare	Indicele capacității de polarizare	Categoria
Municipiul București	63,33	Capitala
Municipiul Sfântu Gheorghe	14,85 (profil economic terțiar – rang localitate II)	Pol principal la nivel județean
Municipiul Târgu Secuiesc	10,35 (terțiar – rang localitate II))	Pol secundar la nivel județean
Oraș Covasna, Stațiune turistică de interes național ²	8,60 (multifuncțional – rang localitate III))	Centru urbane cu rol zonal
Oraș Baraolt	7, 0 (terțiar – rang localitate III)	Centru urbane cu rol zonal
Oraș Intorsura Buzăului	6,75 (multifuncțional – rang localitate III)	Centru urbane cu rol zonal

Municipiul Sfântu Gheorghe, prin amplasare în context regional și în rețeaua de transport, contribuie la formarea unei zone metropolitane în partea sudică a județului. UAT-urile din zona Kezdi se află sub influența municipiului Târgu Secuiesc. Centrele urbane zonele in Baraolt, Orbai și Intorsura Buzăului au rol zonal și care exercită o influență limitată pentru UAT-uri din zonele amintite.

Prin investițiile în rețeaua de transport județean și în reabilitarea patrimoniului construit și a unor localități cu potențial turistic (ex. Malnaș) Consiliul Județean Covasna contribuie treptat la construcția unei rețele policentrice în interiorul județului.

2.1.1-d: Zone metropolitane: Guvernul României a aprobat Legea nr. 246/2022 privind zonele metropolitane care definesc teritoriul metropolitan ca fiind format din primele două coroane urbane din jurul municipiilor reședință de județ, respectiv din prima coroană urbană pentru restul municipiilor. În cazul municipiului Sfântu Gheorghe acest lucru ar conduce la o zonă metropolitană formată din 19 UAT-uri, respectiv: Intorsura Buzăului, Aita Mare, Arcuș, Belin, Bodoc, Boroșneu Mare, Cernat, Chichiș, Dalnic, Dobârlău, Ghidfalău, Hăghig, Ilieni, Moacșa, Ozun, Reci, Valea Crișului, Valea Mare și Vâlcele

În cazul Municipiului Târgu Secuiesc, în accepțiunea noii legi, zona metropolitană ar cuprinde comunele Brețcu, Catalina, Cernat, Ghelînța, Lemnia, Mereni, Ojdula, Poian, Sânzieni și Turia.

2.1.1.-e: Zone urbane funcționale și asociații de dezvoltare comunitară: În cadrul județului se observă structurarea unor zone urbane funcționale precum cea a municipiului Sfântu Gheorghe ce cuprinde un număr de 13 comune, respectiv: Arcuș, Valea Crișului, Ghidfalău, Moacșa, Ilieni, Reci, Bodoc, Micfalău, Malnaș, Ozun, Boroșneu Mare, Bixad și Chichiș și cea a municipiului Târgu Secuiesc o zonă urbană funcțională relativ restrânsă care include comunele Sânzieni, Poian, Lemnia, Catalina, Turia și Cernat.

- Asociațiile de dezvoltare comunitară din județul Covasna sunt "Zona Metropolitană Sepsî" care include municipiul Sfântu Gheorghe și comunele Ilieni, Reci, Ozun, Chichiș, Arcuș, Valea Crișului, Ghidfalău, Micfalău, Bodoc, Malnaș, Bixad și Moacșa și Intercomunitară "Zona Metropolitană Târgu Secuiesc – Covasna", formată din municipiul Târgu Secuiesc, orașul Covasna și comunele Brateș, Brețcu, Boroșneu Mare, Catalina, Cernat, Comandău, Dalnic, Estelnic, Ghelînța, Lemnia, Mereni, Ojdula, Poian, Sânzieni, Turia, Zagon și Zăbala.

Pe lângă acestea sunt funcționale Asociația de Dezvoltare Intercomunitară "Sistem Integrat de Management al Deșeurilor în județul Covasna", Asociația de Dezvoltare Intercomunitară "Aquacov", Asociația de Dezvoltare Intercomunitară "Centrul Transilvaniei", Asociația pentru Dezvoltarea Turismului în județul Covasna, Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Turistică "Ciomad-Balvanyos", Asociația de Dezvoltare Intercomunitară "Agrosic".

² Sursa: Anexa nr 5 la Hotărârea Guvernului nr 852/2008), cuprinzând lista stațiunilor turistice de interes național (care includ și stațiunile balneare) actualizată în ianuarie 2019:

La nivel rural există Grupurile de Acțiune Locală ce cuprind unități administrativ teritoriale din județul Covasna după cum urmează: GAL ”Progressio” , GAL ”Ținutul Bârsei”, GAL ”Curbura Carpaților”, GAL ”Alutus Regio Egyesulet”, GAL ”Angustia Egyesulet”.

2.1.1.-f: Zone montane: Teritoriul județului Covasna face parte din zona montană conf. Ordin Nr. 97 din 19 februarie 2019 privind aprobarea criteriilor de încadrare și a listei localităților din zona montană fiind parte alături de alte județe din Carpații Orientali, grupa de munți Centrală și Sudică, conform figurilor 9 și 10.

Figura 9 – Grupa de Munți Centrală

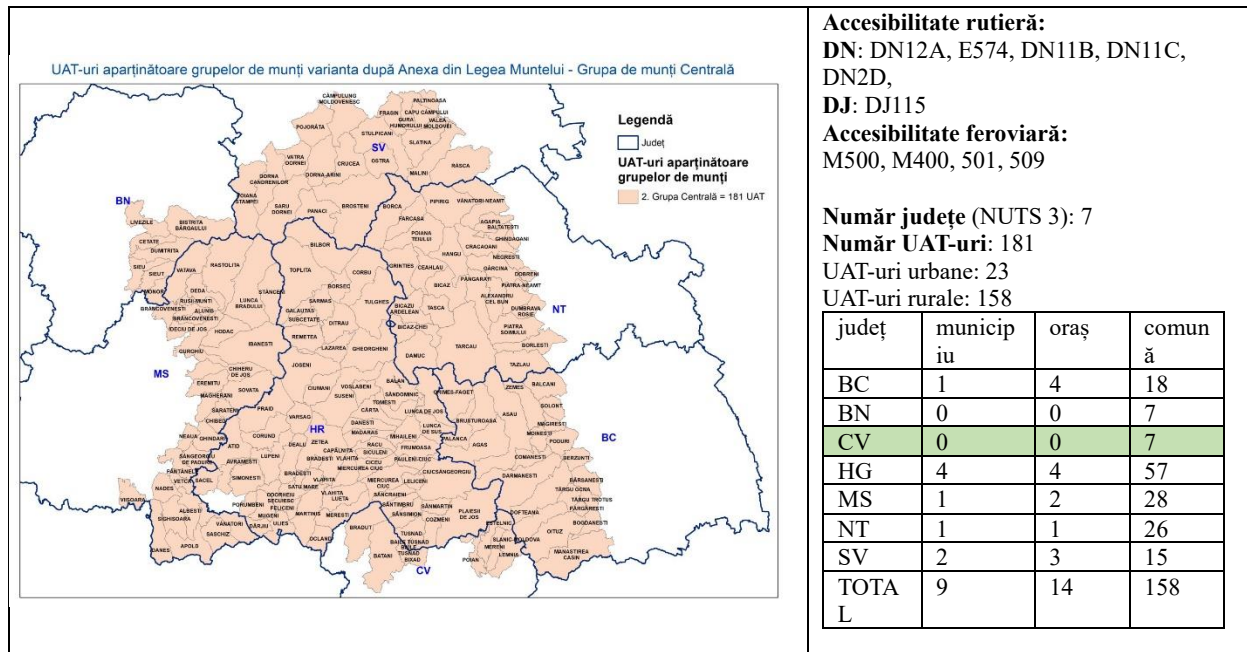
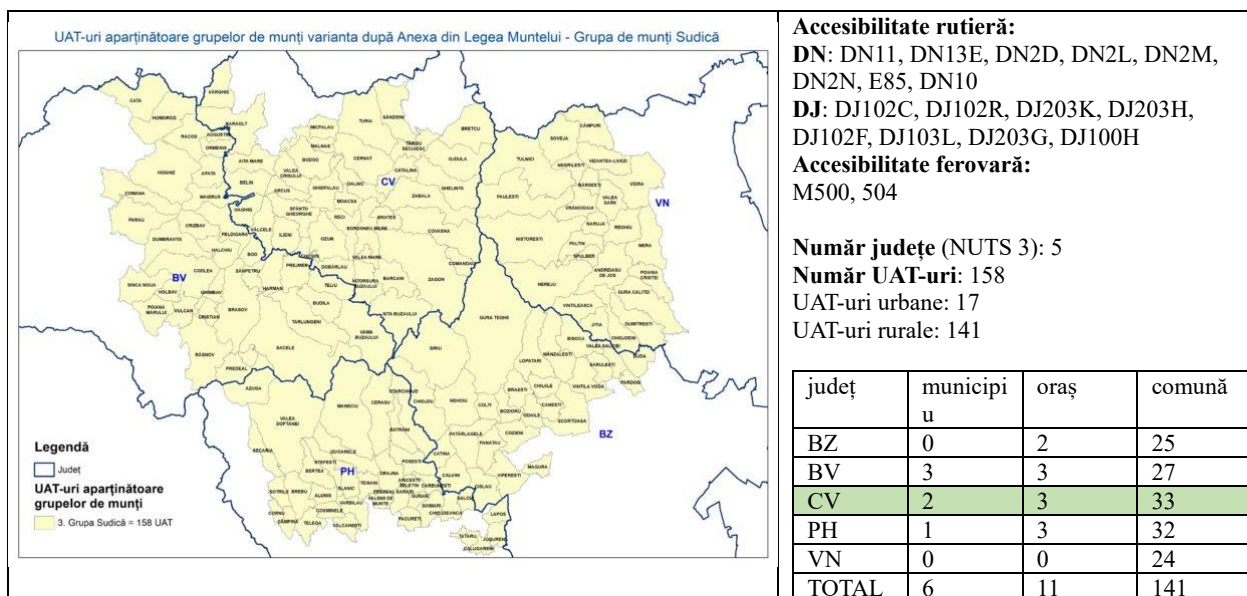

Figura 10 – Grupa de Munți Sudică

2.1.1.-f: Zone marginalizate: Conform Atlasului zonelor urbane marginalizate din România în județul Covasna populația urbană care trăiește în zone marginalizate se ridică la un procent de 7,20%. În acest sens autorii atlasului identifică zonele marginalizate la nivelul municipiilor Sfântu Gheorghe și Târgu Secuiesc și a orașului Covasna. Ponderea cea mai mare a populației urbane

care trăiește în zone marginalizate aparține orașului Baraolt (21,23%), în timp ce cea mai mică pondere a acestora se înregistrează în municipiul Sfântu Gheorghe (6,29%).

La nivel rural datele aceluiași studiu relevă că un număr de 23 UAT-uri (57,5% dintre UAT-urile rurale) se încadrează în definiția marginalizării rurale, grupate în partea de vest și centrală a județului. Un număr de 8 dintre acestea prezintă o marginalizare severă (Bățani, Belin, Boroșneu Mare, Brăduț, Hăghig, Moacșa, Vâlcele și Dalnic).

Atlasul Zonelor Rurale Marginalizate determină pentru localitățile rurale și cele urbane mici un Indice de Dezvoltare Umană Locală (IDUL), care ia în considerare elemente de ordin demografic, al nivelului de trai, al accesului la locuire și servicii de bază de calitate. Conform acestei clasificări, în județ există 2 localități slab dezvoltate, 15 cu dezvoltare medie-scăzută, 32 cu dezvoltare medie, 66 cu dezvoltare mediu-ridicată și 5 cu dezvoltare comprehensivă.

Conform ordinului comun al Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale Nr. 97 din 19 februarie 2019 și al Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice Nr. 1332 din 14 martie 2019, ordin privind aprobarea criteriilor de încadrare și a listei localităților din zona montană cuprinde 45 de UAT-uri, dintre care 2 municipii, 3 orașe și 40 de comune:

Programul Național de Dezvoltare Rurală identifică Zone montane defavorizate (ZMD): Aita Mare, Arcuș, Barcani, Bățanii Mari, Belin, Bixad, Bodoc, Brăduț, Brețcu, Cernat, Comandău, Covasna, Dalnic, Dobârlău, Estelnic, Ghelînța, Ghidfalău, Hăghig, Întorsura Buzăului, Lemnia, Malnaș, Mereni, Micfalău, Moacșa, Ojdula, Poian, Sânzieni, Sita Buzăului, Turia, Vâlcele, Valea Crișului, Valea Mare, Vârghiș, Zagon, Zăbala.

2.1.1 – g: Disfuncționalități: Disfuncționalitățile privind rețeaua de localități sunt menționate din punctul de vedere al coeziunii teritoriale. Structura rețelei de localități este predominant rurală cuprinzând 40 de comune și 122 de sate și doar 5 localități urbane.

În cadrul poziționării UAT-urilor rurale în teritoriul județului există comune care sunt în afara influenței unui municipiu/oraș și nu au acces la rețeaua primară de drumuri naționale sau la rețeaua feroviară.

Zona rurală se confruntă cu o echipare edilitară deficitară din punct de vedere al accesului la apă potabilă, canalizare sau alimentare cu gaze naturale.

Județul Covasna conține un număr de 23 UAT-uri rurale care se încadrează în definiția marginalizării rurale, 8 dintre acestea prezintă o marginalizare severă.

Din punct de vedere al clasificării pe baza Indicelui de Dezvoltare Umană Locală (IDUL), în județ există 2 localități slab dezvoltate, 15 cu dezvoltare medie-scăzută, 32 cu dezvoltare medie, 66 cu dezvoltare mediu-ridicată și 5 cu dezvoltare comprehensivă.

2.1.2 Condiționalități din punctul de vedere al populației

2.1.2 – a: Informații generale ce definesc domeniul analizat: Populația totală a județului era de 224192 locuitori, în anul 2021, reprezentând 8.57% din populația regiunii Centru și 1,01% din populația României. Față de anul 2011 aceasta este în scădere cu 6555 locuitori. În medie, înregistrează o scădere de aproximativ 595 locuitori anual pentru intervalul 2011-2021.

Din cele 45 de UAT-uri care compun județul Covasna, doar unul înregistra peste 50000 de locuitori (municipiul Sfântu Gheorghe) în timp ce alte două orașe (Târgu Secuiesc și Covasna) aveau, în anul 2021, o populație mai mare de 10000 de locuitori. Puțin peste 50% dintre UAT-urilor județului Covasna aveau o populație cuprinsă între 927 și 3000 de locuitori (fig. nr. 1). Dintre acestea, doar două UAT are o populație mai mică de 1000 de locuitori (Dalnic și Comandău).

Mărimea medie a așezărilor urbane este de 22264 locuitori, în timp ce pentru așezările rurale este de 2821 locuitori. Între orașele județului există, de asemenea, diferențe de mărime, unele considerabile. Există o disproporție dar nu foarte mare între municipiul Sfântu Gheorghe

reședința județului, și cel de-al doilea oraș în ierarhie, municipiul Târgu Secuiesc, valoarea fiind de 3,24/1, județul încadrându-se în fenomenul de hipertrofie la nivelul sistemului urban. Raportul dintre primul oraș în ierarhie Sfântu Gheorghe (62796 locuitori) și ultimul oraș Baraolt (8981 locuitori) este de 6,99/1.

Densitatea medie a populației județului Covasna se situează sub media regiunii (76,88 loc./kmp), dar și sub cea de la nivel național (92,79 loc./kmp), având o valoare de 60,43 loc./kmp. Este foarte diferențiată pe cele două medii de rezidență: 308,86 loc./kmp în mediul urban și 39,33 loc./kmp în mediul rural. Amplitudinea valorilor extreme este mare, de la 11,48 loc./kmp în comuna Estelnic până la 9861,16 loc./kmp în municipiul Sfântu Gheorghe. Puțin peste 31% dintre UAT-urile județului au o densitate mai mare de 50 locuitori/kmp, cuprinzând și toate unitățile urbane. Se poate observa influența exercitată de orașe în teritoriu printr-o concentrare a populației în comunele limitrofe, acestea având o mărime demografică mai mare, de peste 3000 locuitori

În afară de valorile distincte pe cele două medii (urban/rural), densitatea populației se diferențiază și la nivel teritorial, densitățile cele mai ridicate caracterizând UAT-rile urbane sau anumite comune din jurul orașelor. Se poate observa cum densitățile cele mai mari au o puternică conexiune cu principalele artere de circulație rutieră și feroviară din cadrul județului. Cele mai mici densități se înregistrează zona nord vestică a județului (sub 25 loc/kmp), zonă cu o accesibilitate și o polarizare mai slabă. O zonă cu densități relativ mici este și colțul nord estic al județului.

Densități de sub 50 loc/kmp se înregistrează în peste 68% dintre UAT-urile județului, în timp ce, la polul opus, doar trei dintre acestea au valori ale acestui indicator de peste 100 loc./kmp (municipiile Sfântu Gheorghe și Târgu Secuiesc și orașul Întorsura Buzăului).

Conform Atlasului zonelor urbane marginalizate din România, în județul Covasna 63,66% din populația urbană trăiește în zone nedezavantajate. Zonele dezavantajate se împart în trei categorii: dezavantajate pe locuire (în care trăiește 3,29% din populația urbană a județului), dezavantajate din perspectiva ocupării forței de muncă (10,78%) și dezavantajate din perspectiva capitalului uman (11,63%). Populația urbană care trăiește în zone marginalizate se ridică la un procent de 7,20%. În acest sens autorii atlasului identifică zonele marginalizate la nivelul municipiilor Sfântu Gheorghe și Târgu Secuiesc și a orașului Covasna.

Există diferențieri destul de mari în ceea ce privește ierarhia orașelor. Astfel, ponderea populației din zone dezavantajate pe locuire are cele mai mari valori în municipiul Târgu Secuiesc, situându-se atât peste media județeană cât și peste cea a regiunii Centru (5,03%). În același timp, există trei orașe care nu au populație dezavantajată din acest punct de vedere (Baraolt, Covasna și Întorsura Buzăului). În schimb, ponderea populației din zone dezavantajate pe ocupare este mai mare decât media regională (7,21%) și județeană în patru municipii și orașe (Târgu Secuiesc, Baraolt, Covasna și Întorsura Buzăului) cu un maxim de 25,64% în orașul Întorsura Buzăului. Cele mai mici valori se înregistrează în municipiul Sfântu Gheorghe (4,65%). În ceea ce privește ponderea populației din zone dezavantajate pe capital uman trei UAT-uri urbane au valori peste media județeană și cea regională (10,26) (Baraolt, Covasna și Întorsura Buzăului).

Zonele rurale marginalizate sunt “zone compacte intravilane (sectoare de recensământ) în care locuiesc persoane cu un capital uman disproporțional de scăzut, cu puține locuri de muncă declarate și cu condiții improprii de locuit, comparativ cu locuitorii din alte zone rurale³”. Datele Atlasului zonelor urbane marginalizate din România relevă că un număr de 23 UAT-uri (57,5% dintre UAT-urile rurale) se încadrează în definiția marginalizării rurale, dar 8 dintre acestea prezintă o marginalizare severă. În județul Covasna 13% din populația rurală trăiește în zone rurale

³ Indicatorii cheie cu pragurile naționale rurale (%) sunt următorii: Capital uman - ponderea populației adulte care a absolvit cel mult 8 clase de peste 59,3%; Ocuparea forței de muncă – ponderea populației adulte care nu sunt încadrate pe piața formală a muncii și nu urmează o formă de învățământ de peste 72,1%; Locuire – ponderea locuințelor fără curent electric – 2,7%, ponderea locuințelor supraaglomerate de peste 26,1% și ponderea locuințelor fără apă curentă de peste 87,9%.

marginalizate (din care 6.7% sunt comunități roma). Rata sărăciei relative în județul Covasna este de 23%, județul situându-se în jumătatea inferioară a clasamentului la nivel național

2.1.2 – b: Disfuncționalități în structura demografică și a infrastructurii serviciilor publice:

Din analiza critică a situației existente rezultă o serie de disfuncționalități care pot fi legate atât de dinamica și structura demografică, cât și de infrastructura educațională și sanitară. Principalele probleme identificate la nivelul județului Covasna pot fi sintetizate astfel:

- **Mărime demografică redusă:** Puțin peste 50% dintre UAT-urilor județului Covasna are o populație cuprinsă între 927 și 3000 de locuitori. Dintre acestea, două UAT are o populație mai mică de 1000 de locuitori (Dalnic și Comandău).
- **Densitate relativ scăzută** (60,43 loc/kmp) pentru mediul rural. Cele mai mici densități se înregistrează zona nord vestică a județului (sub 25 loc/kmp), zonă cu o accesibilitate și o polarizare mai slabă. O zonă cu densități relativ mici este și colțul nord estic al județului.
- **Evoluția populației** pentru perioada 2012-2021 este una descendentă. Scăderile de populație sunt de 2,77% în ceea ce privește populația cu domiciliul și de 4,44% în cazul populației rezidente. Dacă analizăm această evoluție pe cele două medii scăderile populație caracterizează mediul urban (-5,15% pentru populația cu domiciliul și -7,05% pentru populația rezidentă), situația fiind similar și pentru mediul rural în ambele situații (-0,31% și, respectiv -2,05%). În cifre absolute, scăderile la nivel județean sunt de 6408 persoane în cazul populației cu domiciliu, respectiv de 9313 persoane în cazul populației rezidente
- **Valori ale ratei natalității.** sunt superioare celor de la nivel național (9,20‰) și a celor regionale (9,67‰), având o medie (pentru perioada 2011-2021) de 10,91‰. Ecartul valorilor extreme este cuprins între 6,4‰ (Comandău) și 31,55‰ (Vâlcele).
- **Rată medie a mortalității ridicată.** (2011-2021) este de 11,49‰, situându-se sub media națională (12,07‰), dar peste cea regională (11,28‰). Cele mai mari rate ale mortalității (de peste 15‰) se înregistrează în zonele rurale situate dispersat în cadrul județului (Ilieni, Poian, Lemnia, Aita Mare, Malnaș, Mereni, Bixad, Brateș), cuprinzând în total 17,77% din totalul UAT-urilor. Peste 68% dintre UAT-uri au valori ale ratei mortalității cuprinse între 11-15‰.
- **Speranța de viață la naștere** este de 75,15 ani ca medie pentru intervalul 2011-2021, valoare care se situează atât sub media națională (75,35 ani) dar și sub cea regională (75,86 ani). Valorile speranței de viață sunt net diferite pe cele două sexe (71,82 ani pentru populația masculină și 78,59 ani pentru cea feminină). De asemenea, există diferențieri între cele două medii (76,24 ani pentru mediul urban și 74,08 ani pentru mediul rural) datorate, în special, accesului diferit la serviciile de îngrijire medicală.
- **Bilanțul natural la nivel județean este negativ.** Media la nivel județean, pentru intervalul 2011-2021, este negativă (-1,49‰), valoare mai mare decât media națională (-2,85‰) și regională (-1,60‰). Pentru mediul urban valoarea este mai mică atât față de media regională (-1,71‰ față de -1,57‰) cât și față de cea națională (-1,27‰). Pentru mediul rural diferențele sunt destul de mari atât față de media regională (-1,65‰) cât și față de cea națională (-4,91‰) având o valoare de -1,27‰.
- **Vitalitate scăzută.** Vitalitatea cea mai redusă cu valori de sub 70% este caracteristică mediului rural deși și trei orașe au o valoare la fel de scăzută (Baraolt, Covasna și Târgu Secuiesc). Valori de sub 60% au UAT-urile situate partea de nord est și nord a județului (Poian, Mereni, Lemnia, Brețcu, Bixad, Micfalău, Malnaș) dar și dispersat în rest (Comandău, Brateș, Chichiș, Aita Mare, Vârghiș). UAT-urile cu vitalitate redusă (de sub 70%) sunt numeroase (25 de UAT-uri reprezentând 55,55% din total).
- **Vulnerabilitate demografică ridicată** în șase dintre UAT-urile județului (Malnaș, Brețcu, Lemnia, Aita Mare, Bixad și Comandău),
- **Rată medie a sosirilor scăzută.** Rata sosirilor la nivel județean a fost de 9,76‰ (medie 2011-2021), valoare mai mică decât cea înregistrată la nivel regional (14,18‰). În cazul mediului urban valoarea medie (7,99‰) se situează mult sub media regională (12,13‰), Pentru mediul rural valoarea medie (11,55‰) este mult sub media regională (17,26‰). Cele

mai atractive areale sunt situate în proximitatea municipiului Sfântu Gheorghe (Ilieni, Arcuș,) dar și la granița cu județul Brașov (Dobârlău, Chichiș, Hăghig). Rate mai mici de 8% înregistrează comunele Comandău, Brăduț, Estelnic și orașul Baraolt care pot fi considerate cele mai puțin atractive la nivelul județului.

- **Rata medie a plecărilor** este de 11,47%, sub media regional. Valoarea pentru mediul urban (12,10%) se situează sub cea înregistrată la nivel regional (13,72%). Situația este oarecum similară pentru mediul rural unde media județeană (10,83%) este situată sub cea regională (13,83%). La nivelul județului 40% dintre UAT-uri înregistrează valori de peste 11%, din care două (Ilieni, Chichiș) au valori de peste 15%. Cele mai mari rate ale plecărilor le înregistrează comuna Chichiș (16,13%) urmată, cu valori de peste 14% de alte patru UAT-uri (Ilieni, Malnaș, Sita Buzăului, Dobârlău). De remarcat că aceste valori mari caracterizează doar UAT-uri rurale. Valori relativ mari se înregistrează, de asemenea, într-un areal relativ compact din jumătatea sudică și sud vestică a județului. UAT-urile caracterizate de valorile cele mai mici ale acestui indicator sunt situate în areale relativ compacte în partea de nord vest dar și în arealul adiacent orașului Târgu Secuiesc.
- **Bilanțul total al populației** pentru intervalul 2011-2021 este la nivel județean de -3,46%, cu diferențiere foarte mare între cele două medii (-5,83% pentru mediul urban și -1,66 % pentru mediul rural). Valorile indică, în majoritatea cazurilor, o tendință de scădere a populației, peste 65% dintre UAT-urile județului fiind caracterizate de valori negative. Ecartul acestora este de la -11,16% (comuna Brateș) la -0,03% în comuna Ghidfalău. Toate orașele județului au un bilanț total negativ. Cele mai mari valori (de peste 5%) caracterizează câteva comune situate fie către granița cu județul Brașov sau în proximitatea municipiului Sfântu Gheorghe (Vâlcele, Arcuș, Belin, Ilieni, Hăghig).
- **Ritmul mediu anual de creștere** înregistrează valori de creștere negativ (-0,3%). Pe medii situația este diferită, dar ambele sunt caracterizate de valori negative (-0,56% pentru mediul urban și -0,12 pentru mediul rural. La nivel teritorial, putem observa că 28 dintre UAT-uri înregistrează un declin demografic, unele dintre acestea având un ritm mediu anual mai mic de -1% (Brateș și Comandău). Cele mai ridicate valori ale ritmului mediu anual de creștere (de peste 1%) se înregistrează în UAT-urile Belin, Arcuș, Vâlcele. Aproape toate centrele urbane (cu excepția orașului Întorsura Buzăului) se caracterizează prin declin demografic, cu valori cuprinse între -0,78% (Târgu Secuiesc) și -0,57% (Sfântu Gheorghe).
- **Structura dezechilibrată pe grupe de vârstă** în anul 2011 și în anul 2021 relevă tendința generală de scădere a populației adulte apte de muncă și a celei tinere, precum și de îmbătrânire a populației prin creșterea ponderii vârstnicilor
- **Îmbătrânirea populației.** Caracterizează atât mediul urban cât și rural. Ponderile cele mai mari ale populației cu vârsta peste 65 de ani (peste 20%) sunt în UAT-urile Malnaș, Mereni, Lemnia, Chichiș, Brateș și Aita Mare, iar 80% dintre UAT-uri au peste 15% populație în vârstă de 65 de ani și peste.
- **Rată de dependență demografică relativ ridicată** La nivelul județului Covasna rata de dependență demografică are o valoare de 49,99% pentru anul 2021. Cele mai mari rate de dependență demografică se înregistrează în comunele care se confruntă cu fenomenul îmbătrânirii demografice sau care au o populație tânără foarte numeroasă (Vâlcele, Belin, Brăduț, Sânzieni, Hăghig), cu valori ce depășesc 55%. Pentru mediul urban rata de dependență este mai scăzută (în medie de 45,52%) dar este în creștere față de anul 2011 (cu 6,4%).
- **Sărăcia relativă.** Rata sărăciei relative în județul Covasna este de 23%, județul situându-se în jumătatea inferioară a clasamentului la nivel național
- **Structura pe sexe** este echilibrată, remarcându-se, totuși, o ușoară dominanță a femeilor 50,76%, în timp ce populația de sex masculin reprezintă 49,24%.
- **Populația cu studii superioare** se situează cu aproape 5% sub media națională (9,8% față de 14,37%). În toate orașele județului populația cu studii superioare depășește 7%.

- **Pondere populația fără școală absolvită** este de 3,92% față de 3% media națională. Ponderea analfabeților este de 2,16% față de 1,36% la nivel național. UAT-uri rurale în care ponderea populației fără școală absolvită depășește 7% sunt Hăghig, Ghelința, Vâlcele, Ghidfalău, Brăduț, Bodoc și Belin.
- **Scădere a populației școlare.** Populația școlară la nivel județean a înregistrat în perioada 2011-2021 o evoluție descendentă ajungând la 32638 elevi în anul 2021. Față de anul 2011 aceasta a scăzut în județul Covasna cu 14,79% (5666 elevi). Cele mai mari scăderi (de peste 30%) se înregistrează în Ghidfalău, Aita Mare, Vârghiș, Ilieni, Chichiș, Comandău, Brateș, Brețcu, Baraolt și Estelnic. Dintre toate treptele, învățământul liceal a cunoscut cea mai mare scădere a numărului de elevi față de anul 2011, respectiv cu 3424, ceea ce reprezintă puțin peste 40%.
- **Lipsa asistenței medicale primare** în șase comune în care nu există un cabinet medical de familie (Boroșneu Mare, Catalina, Dalnic, Malnaș, Mereni, Moacșa și Poian), Există patru UAT-uri în care nu există nici un cadru sanitar mediu (Mereni, Moacșa, Ojdula și Dalnic).
- **Personal medical** în mediul rural există 8 UAT-uri fără nici un medic. Pe lângă acestea, valori subunitare înregistrează 31 de UAT-uri (din care 19 UAT-uri au sub 0,5medici/1000 de locuitori).
- **Populația urbană care trăiește în zone marginalizate se ridică la un procent de 3,29 % la nivel județean.** Ponderea cea mai mare a populației urbane care trăiește în zone marginalizate aparține orașului Baraolt (21,23%).
- **Un număr de 23 de UAT-uri se încadrează în definiția marginalizării rurale,** dar 8 prezintă o marginalizare severă (Bățani, Belin, Boroșneu Mare, Brăduț, Hăghig, Moacșa, Vâlcele, Dalnic).

2.1.3 Condiționalități din punctul de vedere al mediului înconjurător

2.1.3 – a: Calitatea aerului: Rezultatele obținute din evaluarea calității aerului la nivel național, bazată atât pe măsurători efectuate în puncte fixe, cât și pe rezultatele obținute prin modelarea matematică a dispersiei poluanților în aer, plasează Județul Covasna în categoria de gestionare II în OM 1206/2015 și OM 598/2018 pe fondul respectării țintelor prevăzute în Legea 104/2011. Astfel, nivelurile SO₂, NO₂, NO_x, PM₁₀, PM_{2,5}, CO, C₆H₆, Pb, sunt mai mici decât valorile limită sau decât valorile țintă pentru As, Cd, Ni, după cum sunt prevăzute în normativul menționat anterior. În consecință, conform prevederilor legale, pentru aceste localități a fost elaborat și Planul de Menținere a Calității Aerului în Județul Covasna pentru perioada 2020-2025.

UAT-uri cu poluatori atmosferici: a). Instalații COV- Arcuș, Baraolt, Belin, Brețcu, Cernat, Chichiș, Covasna, Ghelința, Hăghig, Pachia, Reci, Sfântu Gheorghe, Târgu Secuiesc, Zăbala, Întorsura Buzăului; b). instalații IED - Sfântu Gheorghe, Ilieni, Hăghig, Reci, Lemnia, Boroșneu Mare.

2.1.3-b: Calitatea apei

Apele subterane: Pentru anul 2022, pentru corpurile de apă subterană peste care se suprapune și teritoriul județului Covasna au fost evidențiate o serie de depășiri ale unor parametri față de valorile prag pentru corpul de apă subterană ROOT02 (azotați-forajele: Sânzieni Ord. II F2, Mărtineni F6; amoniu - Ilieni Ozun F5, Târgu Secuiesc F4; azotiți - Ilieni Ozun F5; fosfați - Ilieni Ozun F2, Târgu Secuiesc F4, Ghidfalău F4. (sursa ANAR 2024)

Râuri: La nivelul anul 2021, starea calității râurilor din bazinul hidrografic Olt s-a determinat în urma evaluării a 12 corpuri de apă de tip râu, dintre care trei puternic modificate.

În cazul corpurilor de apă de suprafață (râuri) naturale monitorizate, doar unul a fost încadrat în starea ecologică bună, în timp ce restul nu și-au atins obiectivul de mediu (tabel 24). Astfel, șapte corpuri de apă prezintă o stare ecologică moderată și un corp de apă o stare ecologică slabă (sursa

datelor ABA Olt, 2022). Evaluarea stării chimice a unora dintre corpurile de apă - râuri (RORW8-1-67_B1A, RORW8-1_B4, RORW8-1_B5, RORW8-1-66_B2) a evidențiat că aceasta este considerată a fi bună (ABA Olt, 2022). În bazinul hidrografic Buzău, cele două corpuri de apă de suprafață naturale monitorizate prezentau o stare ecologică bună (ABA Buzău-Ialomița, 2023).

Apa potabilă: Analizele privind calitatea apei potabile efectuate în anul 2022 la cele cinci zone mari de aprovizionare (ZAP) și la zonele mici de aprovizionare cu apă potabilă din județul Covasna au evidențiat faptul că la toate s-au înregistrat neconformități la anumiți parametri.

Apele uzate: Încărcarea cu poluanți evacuați în receptori naturali de la stații de epurare din Sfântu Gheorghe, Târgu Secuiesc, Covasna și Întorsura Buzăului evidențiază poluanții CBO5, CCO-Cr, MTS, NH4+

2.1.3-c: Calitatea solului: În județul Covasna, se manifestă o serie de factori limitativi asupra capacității de producție a solurilor precum deficit de azot și fosfor, care afectează 111338 ha și respectiv 102660 ha, la care se adaugă suprafețe semnificative afectate de procese de pseudogleizare (63495 ha) și gleizare (43564 ha), precum și deficit de potasiu (49282 ha) și de materie organică (30159 ha). În ceea ce privește acoperirea solului cu deșeuri și reziduuri solide, se constată că 840 ha sunt afectate de diverse lucrări de excavare. Presiunile asupra stării de calitate a solurilor sunt reprezentate de utilizarea nerațională a îngrășămintelor chimice, a pesticidelor, utilizarea intensivă a utilajelor agricole sau depozitarea deșeurilor.

2.1.3-d: Principalele amenințări pentru starea de sănătate a pădurilor/statusul biodiversității sunt reprezentate de speciile invazive, fragmentarea habitatelor, poluarea, schimbările climatice, reducerea habitatelor naturale și semi-naturale, speciile de floră și faună ce necesită protecție, cât și rețeaua existentă și propusă de arii protejate, exploatarea inadecvată a resurselor naturale. De asemenea, printre principalele presiuni la care sunt supuse ecosistemele forestiere se remarcă extragerea materialului lemnos. Tăierile la scară largă în vederea exploatării materialului lemnos, extinderii suprafețelor agricole sau în urma manifestării procesului de urbanizare determină fragmentarea habitatelor și dezechilibre în ecosisteme (Pătru-Stupariu și al., 2015). Reducerea habitatelor crește ocurența conflictelor dintre comunitățile umane și speciile sălbatice, fenomen ce implică o presiune semnificativă asupra obiectivelor de conservare a biodiversității (Pop și al., 2023). De asemenea, pierderea suprafețelor forestiere are implicații și în ceea ce privește fenomenul schimbărilor climatice, dată fiind capacitatea de stocare a carbonului de către arbori (Millar și Stephenson, 2015). Din datele Direcției Silvice Covasna, în perioada 2012 - 2022, se observă un caracter oscilant al volumului de masă lemnoasă afectată de tăieri ilegale, cu cea mai mare cantitate extrasă în 2012. De asemenea, se constată că cea mai mare cantitate de masă lemnoasă recoltată s-a produs pe suprafețele de fond forestier proprietate privată.

2.1.3-e: Riscuri naturale

Inundații: În conformitate cu datele ABA Olt, de-a lungul timpului, toate UAT-urile din județ au fost afectate de inundații, fiind avariata infrastructura, gospodăriile și terenurile agricole. Analiza inundațiilor produse în județul Covasna, în intervalul 2001-2021, evidențiază că acestea s-au produs în intervalul februarie (2005) - septembrie (2005, 2015). Cele mai multe fenomene se produc în perioada iunie-august, cu o frecvență mai mare în iulie.

Inundațiile cele mai frecvente se datorează revărsării apelor curgătoare sau organismelor torențiale, ca urmare a unor ploi abundente de lungă durată, topirii rapide a stratului de zăpadă, blocării cursurilor de apă de către ghețuri sau creării unor baraje prin alunecări de teren (PAAR Covasna, 2016).

Alunecări de teren: Macrozonarea teritoriului din punct de vedere al riscului la alunecări de teren (conform Legii 575/2001) încadrează rama estică montană (începând de la comuna Zagon spre nord) și parțial nordică (până spre Valea Oltului), precum și Munții Bodoc cu un potențial mediu

de producere a alunecărilor de teren, cu probabilitate de alunecare considerată intermediară. Conform datelor ISU pentru perioada 2005-2015, au fost afectate de alunecări de teren și UAT-urile Bixad, Comandău, Dalnic, Micfalău, Sfântu Gheorghe și Târgu Secuiesc, cel mai adesea fiind afectate sectoare ale căilor de comunicații. În 2006 la Sita Buzăului și Târgu Secuiesc au fost afectate parțial și câte o clădire și/sau anexe, o situație similară înregistrându-se în 2010 la Târgu Secuiesc și în 2014 la Baraolt, fiind deteriorate alte două obiective (ISU Covasna, 2023).

2.1.3 – f: Disfuncționalități privind mediul înconjurător (sinteza)

Tabel 12 – Disfuncționalități privind mediul înconjurător (sinteza)

Componentă analizată	Probleme/disfuncționalități
Calitatea aerului	<ul style="list-style-type: none"> Tendințe de creștere a concentrației de oxizi de azot, benzen, dioxid de sulf și monoxid de carbon pe baza datelor înregistrate la cele două stații de monitorizare dispuse în orașul Sfântu Gheorghe Aport mare de emisii poluante (în special amoniac, monoxid de carbon, compuși organici volatili non-metanici, particule primare și metale grele) din cauza activităților energetice, industriale și agricole Prezența unor instalații IED și a unor operatori înscrși în registrul E-PRTR
Calitatea apei	<ul style="list-style-type: none"> Poluarea apelor de suprafață și neatingerea obiectivului de mediu în cazul unor corpuri de apă de suprafață (râuri) naturale. Încadrarea corpului de apă Baraolt - amonte confluența Ozunca - confluența Olt în starea ecologică slabă. Poluarea apelor subterane cu depășiri ale unor parametri față de valorile prag în punctele de monitorizare ale corpului de apă subterană ROOT02 Ponderea populației racordate la sistemul public de alimentare cu apă era, la nivelul anului 2022, de circa 60,2% din populația totală Aport mare de emisii poluante din cauza creșterii intensive a animalelor și a activităților zootehnice Calitatea scăzută a apei potabile Ponderea populației racordate la sistemele de canalizare și epurare a apelor uzate era, la nivelul anului 2022, de circa 56% din populația totală
Calitatea solului	<ul style="list-style-type: none"> Soluri afectate de factori de degradare Poluarea solurilor în urma activităților agricole Existența a 35 de situri potențial contaminate Tendința crescătoare a cantității de fertilizatori de origine chimică utilizați în activitățile agricole Încadrarea a 62,2% dintre UAT-uri ca fiind vulnerabile la poluarea cu nitrați
Starea pădurilor	<ul style="list-style-type: none"> Tendința crescătoare a volumelor de masă lemnoasă exploatare ilegal Prezența unor suprafețe ocupate de terenuri degradate și neproductive ce pot fi ameliorate prin împăduriri
Arii naturale protejate	<ul style="list-style-type: none"> Desfășurarea unor activități antropice cu impact negativ în arealul unor arii naturale protejate
Managementul deșeurilor	<ul style="list-style-type: none"> UAT-uri în care deșeurile menajere și asimilabile nu sunt colectate selectiv Cantitate semnificativă de deșeuri biodegradabile depozitate Trenduri crescătoare ale cantității de vehicule scoase din uz generate în județ Rata de conectare a populației la servicii de salubritate în județul Covasna era de 86,85%, în anul 2021, în scădere comparativ cu anii precedenți
Riscuri naturale	<ul style="list-style-type: none"> Localități din toate UAT-urile afectate de inundații Potențiale pagube materiale ridicate ca urmare a producerii viiturilor și inundațiilor Vulnerabilitate la cutremure dată de proximitatea cu zona seismică Vrancea Areale afectate de alunecări de teren
Riscuri tehnologice	<ul style="list-style-type: none"> Prezența a 2 instalații care intră sub incidența Directivei SEVESO Evenimente sporadice de poluări accidentale ale apelor de suprafață

Componentă analizată	Probleme/disfuncționalități
	<ul style="list-style-type: none"> Existența a 4 imobile încadrate în clasa II de risc seismic și unui imobil încadrat în clasa I de risc seismic în municipiul Sfântu Gheorghe
Resurse naturale	<ul style="list-style-type: none"> Creșterea tendințelor privind exploatarea resurselor naturale

2.1.4 Condiționalități din punctul de vedere al patrimoniului cultural

2.1.4 – a: Informații generale ce definesc domeniul analizat: Din punctul de vedere al identității culturale, zonele folclorice și etnografice județul Covasna s-a cristalizat în timp în cinci zone respectiv Zona Baraolt, Zona Sepsi, Zona Kezdi, Zona Orbai și Zona Intorsura Buzăului. Peisajul cultural al județului este caracterizat în principal de valorile spațiului rural, în care se îmbină armonios patrimoniul construit cu natura, reprezentat la nivelul teritoriului prin zone vaste de arii naturale protejate sau de forme de relief în care rețelele de sate se înscriu organic, formând « insule » despărțite de largi spații libere naturale. Păstrând în mare parte un peisaj medieval, satele se diferențiază din punct de vedere urbanistic prin tipologia parcelarului și a gospodăriilor specifice acestuia cât și prin varietatea patrimoniului construit păstrat - 204 obiective înscrise în LMI 2015 la categoria valorică A (valoare națională) și 235 obiective la categoria valorică B (valoare locală).

Varietatea patrimoniului construit constituie o altă caracteristică a spațiului rural, în afara caselor și gospodăriilor tradiționale fiind păstrate și clădiri industriale agricole dar și clădiri de factură urbană (conace, castele) sau ecleziastice (biserici, fortificate sau nu, ale diferitelor culte religioase). În completarea patrimoniului construit, tradițiile, practicile și meșteșugurile tradiționale ce se păstrează la nivelul comunităților (sau au fost revitalizate) reprezintă un potențial socio-economic important alături de cel cultural.

2.1.4-b Drumuri istorice și localități de interes cultural din județul Covasna

Primele drumuri istorice de pe teritoriul județului Covasna sunt *drumurile militare* ce datează din epoca romană, legături între castele construite pentru apărarea pasurilor și trecătorilor - castele auxiliare de la *Olteni (com. Bodoc), Baraolt., Reci (Comolău), Boroșneu Mare, Brețcu* (castrul Angvstia)- epoca stăpânirii romane fiind atestată, în afară de aceste caste și de așezări civile. Retragerea armatei romane și a aparatului de stat nu a afectat continuitatea vieții pe aceste teritorii, cea mai mare parte a populației a rămas pe loc acomodându-se noilor condiții de viață.

În cadrul dosarului “Frontierele Imperiului Roman - Dacia” ce a fost depus la UNESCO la începutul anului 2023, fiind pe Lista indicativă UNESCO, județul Covasna se înscrie cu *drumul roman /limes-ul* ce pornește de la Dunăre și trece munții Carpați până la Brețcu (castrul Angvustia)-Segmentul 6 – *Alutanus* (Olteni, Baraolt) și Segmentul 7- *Transalutanus* (Brețcu, Boroșneu Mare, Reci) (conf. Figura 48).

Începând cu secolul al XVI-lea, în aceste ținuturi se intensifică relațiile comerciale favorizate și de faptul că pe aici treceau *drumurile comerciale* care legau Transilvania cu Moldova și Țara Românească, legătura Transilvaniei cu Țările Române fiind asigurată de mai multe căi importante: *Drumul Branului*, *Drumul Buzăului (spre SE)* dar și *Drumul Oituzului (cătred NE)*- drum comercial ce lega încă din Evul mediu Brașovul de Bacău.

Drumurile comerciale din zona de Sud a județului Covasna erau completate de un număr de poteci și drumuri secundare, ce vor deveni oficiale doar când vor avea amplasate pe traseul lor puncte de vamă și control.

Trecătoarea/*Drumul Buzăului* a constituit o cale de legătură cu românii de peste Carpați, documentată prin faptul că în anul 1476, Vlad Țepeș, domnul Țării Românești, adresa “județului și pârgarilor și tuturor prietenilor” săi din Brașov și Țara Bârsei o scrisoare prin care arată că a deschis drumurile spre Muntenia “și pe la Rucăr, și pe la Teleajen, și pe Buzău”, îndemnându-i să umble “slobozi pe unde vă place” .

În anul 1542 Petru Rareș, domnitorul Moldovei, pătrunde prin pasul Buzăului în Țara Bârsei pentru a cuceri cetățile sale din Ardeal iar locuitorii zonei oferă domnului moldovean suma de 1 500 de florini “ca să nu facă pagubă”. În octombrie 1599, Mihai Viteazul va trece prin pasul Buzăului, păstrându-se vie în amintirea locuitorilor locul de popas al armatei sale- denumit “Dealul Taberei”. Sporirea funcțiilor comerciale și militare ale drumului de pe valea Buzăului și perioada istorică de după pacea de la Karlowitz din 1699, au influențat pozitiv dezvoltarea așezărilor umane din depresiunea Buzăului Ardelean, a satului Sita Buzăului sau a orașului Întorsura Buzăului.

2.1.4-c Lista Monumentelor Istorice(LMI 2015) pentru județul Covasna sunt înscrise un număr mare de obiective -594 , grupate structural pe 4 categorii: la Categoria I (Monumente de arheologie)- 141 obiective, la Categoria II (Monumente de arhitectură)- 436 de obiective, monumente și ansambluri de arhitectură, la Categoria III (Monumente de for public) 8 obiective monumente și la Categoria IV (Monumente memoriale și funerare) 9 obiective - monumente.

Municipiul Sf. Gheorghe cu 76 de obiective înscrise în LMI 2015 și Tg. Secuiesc cu 39 de obiective înscrise în LMI 2015 sunt din acest punct de vedere localitățile urbane ce reprezintă un interes cultural major, atât datorită numărului de monumente clasate, cât și datorită activităților culturale ce se desfășoară în instituțiile culturale existente și potențialului istoric încă nevalorificat, ce poate contribui la dezvoltarea unor programe culturale la nivel local.

În cadrul Repertoriului Arheologic Național(RAN) județul Covasna are înscrise un număr de 506 obiective

O mențiune specială trebuie făcută pentru câteva din localitățile rurale, cu însemnate valori arheologice și de patrimoniu construit(monumente și ansambluri de arhitectură), categoriile valorice I și II fiind cel mai bine reprezentate în comunele *Cernat, Boroșneu Mare, Ozun*.

În conformitate cu Legea 5/6 martie 2000 privind aprobarea PATN - Secțiunea III - Zone protejate - Anexa III, Capitolul I - Valori de patrimoniu cultural de interes național (monumente istorice de valoare națională excepțională)

- Monumente și ansambluri de arhitectură

În județul Covasna sunt înscrise 4 obiective ce aparțin patrimoniului arhitectural la pct. a)Cetăți și pct .k) Biserici și ansambluri mănăstirești :

- pct. a19) Cetatea Balványos, comuna Turia, sat Turia;
- pct. k52) Ruinele bisericii și vestigiile complexului medieval , comuna Brăduț, sat Filia;
- pct. k53) Biserica Reformată, municipiul Sf. Gheorghe, sat Chilieni Tisău;
- pct. k54) Biserica romano-catolică, comuna Ghelița, sat Ghelița

Potrivit Legii nr. 190 din 2009 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 142/2008 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național (PATN), Secțiunea a VIII-a - zone cu resurse turistice, 32 dintre UAT-urile din județul Covasna sunt încadrate în PATN ca având resurse naturale și antropice mari și foarte mari. Mai exact, 22 de UAT-uri au o concentrare mare de resurse naturale și / sau antropice, iar 10 UAT-uri au o concentrare foarte mare de astfel de resurse turistice. Situația din județ, care este prezentată și în cartograma de mai jos, se prezintă după cum urmează:

UAT-uri cu concentrare mare de resurse naturale: Ghelița;

UAT-uri cu concentrare mare de resurse antropice: Întorsura Buzăului, Aita Mare, Arcuș, Bățani, Belin, Bixad, Boroșneu Mare, Brăduț, Brețcu, Catalina, Cernat, Estelnic, Ilieni, Ozun, Poian, Sânzieni;

UAT-uri cu concentrare mare de resurse naturale și antropice: Baraolt, Bodoc, Ojdula, Valea Crișului și Zagon;

UAT-uri cu concentrare foarte mare de resurse naturale: Covasna, Comandău, Vâlcele;

UAT-uri cu concentrare foarte mare de resurse antropice: Sfântu Gheorghe, Târgu Secuiesc, Malnaș, Reci, Turia, Vârghiș, Zăbala.

Asocierea valorilor culturale, naturale și turistice se regăsește într-o rută cultural -turistică dezvoltată pe plan regional de către Consiliul Județean Covasna și Consiliile Județene Harghita și Mureș - „Ținutul conacelor” în care se regăsesc 160 de conace, din județul Covasna fiind incluse până în prezent *Conacele Koreh-Denes și Zatyi (sat Bicfalău, com. Ozun), conacul Nagy (sat Coșeni, mun. Sf. Gheorghe) conac Benke (sat Moacșa) Conac Gáal (sat Dalnic), castel Kalnoky (Micoșoara) castel Daniel (Vârghiș).*

O mențiune specială trebuie făcută pentru conacele/curiile sau casele cu tipologie de curie și casele tradiționale din satul *Bicfalău (com. Ozun)* care necesită a fi incluse în aceste trasee, în același timp cu includerea lor în cadrul LMI: conace/curii- Str. Nagy: nr.16 (*Páll-Gergely*), nr.21 (*Bikfalvi*), nr.36 (*Fejes-Jancsó*)+granar+poarta, nr.57 (*Török*) +poarta Str. Postei: nr.150 (*Kóman*)+ grânar+poartă Str. Templom: nr.173 (*Páll-Parohia reformata*), nr.203 (*Zsigmond*)+poarta, nr.209 (*Zátyi*) Str. Gát: nr.212 (*Simonyi*), nr.222 (*Böjte-Cseke*), nr.224 (*Fejes-Abrahám*)+poarta și case cu tipologii de conac/curie, case tradiționale - Str. Nagy: nr. 28 (+gosp+poartă), nr. 46 (*Harkó*), nr.47 (*Zoltany*), nr.49, nr.60, nr.67 (+gosp), nr.69, Str. Gát: nr.227 (*Molnar*)+gosp, nr.228, nr.229 (*Pál József*), nr.238; Gospodărie: nr.237, Str. Poștei: nr.146 Str.Rövid: nr.194, Str. Résalja: nr.268 (“*casa învățătorului*”)⁴

2.1.4-d Monumente aflate în pericol: În cadrul județului se regăsesc anumite obiective de patrimoniu construit care din punct de vedere structural sau arhitectural necesită măsuri de punere în siguranță și de restaurare, datorită daunelor provocate de mediu sau de factorul uman. În conformitate cu lista LMI 2015 care necesită intervenții urgente (2022) realizată de Direcția Județeană de Cultura Covasna, acesta se află în următoarele localități :

1. Albiș, Ansamblul bisericii reformate, Cod LMI 2015: CV-II-a-A-13121
2. Alungeni, nr. 159, Gospodărie țărănească (casa de lemn, grânar, poarta secuiască), Cod LMI 2015: CV-II-a-B-13123.
3. Araci, Conacul Domokos, Cod LMI 2015: CV-II-m-B-13126.
4. Arcuș, Castelul Szentkereszty, Cod LMI 2015: CV-II-m-A-13128.01
5. Baraolt, Capela romano-catolica "Sf. Maria Mica" Cod LMI 2015: CV-II-m-B-13130.
6. Bățanii Mari, Biserica reformată, Cod LMI 2015: CV-II-m-A-13134.
7. Bățanii Mari, nr. 345, Gospodărie țărănească, Cod LMI 2015: CV-II-a-B-13135
8. Belin, Ansamblul bisericii unitariene, Cod LMI 2015: CV-JI-a-A-13140.
9. Belin, nr. 578, Casa (1868), Cod LMI 2015: CV-II-m-B-13143
10. Belin, nr. 580, Casa (1885), Cod LMI 2015: CV-II-m-B-13144.
11. Brețcu, Biserica Sf Nicolae, Cod LMI 2015: CV-II-m-A-13157.
12. Cernat, Ansamblul conacului Molnar Sandor, Cod LMI 2015: CV-II-a-B-13177
13. Chichiș, Ansamblu rural "Case de lemn" (în jurul bisericii unitariene, casele nr. 59, 60, 63, 65, 66, 67.), Cod LMI 2015: CV-II-a-B-13187
14. Covasna , Case de lemn oraș (Str. Stefan eel Mare 104, 110, 155, 157, 159, 161; Str. Cuza Voda 63 , 65, 67, 68, 70), Cod LMI 2015: CV-II-a-B-13196.
15. Covasna-Comandau, Ansamblul tehnic -Planul Inclinat de la Comandau, Cod LMI 2015: CVII-m-A-13195.
16. Dobolii de Jos, Conacul Hollaky, Cod LMI 2015: CV-II-m-A-13208.
17. Filia, Topitorie de fier, Cod LMI 2015: CV-II-m-B-13216
18. Ilieni, Conacul Bornemisza, Cod LMI 2015: CV-II-m-B-13226.
19. Imeni, Conacul Cserey, Cod LMI 2015: CV-II-m-A-13230.01.

⁴ S.C.URBAN TEAM srl -PUG Comuna Ozun, 2018- Studiu istoric general.

20. Întorsura Buzăului, Casa de lemn, Str. Mihai Viteazul nr. 28, nr. 29, nr. 44, nr. 58, nr. 68, nr. 87, nr. 118, nr. 125, nr. 210; Str. Bisericii nr. 17, nr. 25.
21. Oituz, Varna veche, Cod LMI 2015: CV-II-m-B-2030.
22. Ozun, Conacul Ujvarosy -Agoston, Cod LMI 2015: CV-II-m-B-13248
23. Ozun, Fosta Cazarma a Husarilor, azi locuință, Cod LMI 20 15: CV-II-m-B-13247.
24. Ozun, Conacul Temesvari, Cod LMI 2015: CV-II-m-B-13249.
25. Saciova, Biserica reformata, Cod LMI 2015: CV-II-m-A-13261.
26. Sânzieni, Conacul Konczey, azi locuință, Cod LMI 2015: CV-II-m-A-13269.
27. Sfântu Gheorghe, Fostul Hotel "Hungaria", azi sediul Oficiului Județean de Poștă, Cod LMI 2015: CV-II-m-B-13089
28. Sfântu Gheorghe, Fostul abator comunal, Cod LMI 2015: CV-II-m-B-21105
29. Tamașfalau, Castelul Thury-Banyai, azi casa de cultura, Cod LMI 2015: CV-II-m-A-13272.
30. Târgu Secuiesc, Casa de lemn Jancso Mozes, Cod LMI 2015: CV-II-m-B-13279.
31. Târgu Secuiesc, Casa Weltan, Cod LMI 2015: CV-II-m-B-13285.
32. Turia, Cetatea Balvanyos (ruine), Cod LMI 2015: CV-II-m-A-13297.
33. Turia, Ansamblul bisericii reformate (Zid de incinta cu turn clopotniță și portic de intrare din lemn), Cod LMI 2015: CV-II-m-B-13300.
34. Valea Crișului, Castelul Kalnoky, Cod LMI 2015: CV-II-m-A-13305.
35. Vârghiș, nr. 106, Gospodărie țărănească (casa de lemn, șura, hambar, fântâna cu cumpănă), Cod LMI 2015: CV-II-a-B-13315.
36. Vârghiș, nr. 568, Gospodărie țărănească (casa de lemn, poarta de lemn), Cod LMI 2015: CV-II-aB-13323.
37. Vârghiș, Castelul Daniel, Cod LMI 2015: CV-II-m-B-13316.
38. Zoltan, Conacul Benko-Zagoni, azi locuință, Cod LMI 2015: CV-II-m-B-13335.

2.1.4-e Patrimoniul mobil: Această categorie de patrimoniu se regăsește în muzee, colecții, biblioteci sau arhive, Județul Covasna având înregistrate ca bunuri culturale clasate în Patrimoniul Cultural Național Mobil un număr de 2268 bunuri - 741 la Categoria tezaur și 1527 la Categoria fond.⁵ Cele mai reprezentative Instituții culturale ce dețin bunuri culturale de valoare națională sunt Muzeul Național al Carpaților Răsăriteni, Muzeul Național Secuiesc (din municipiul Sf. Gheorghe), Muzeul de istorie a breslelor (Tg. Secuiesc) dar se regăsesc și în colecțiile Bisericilor reformate din Moacșa, Chilieni, Coșeni, Dobolii de Jos ș.a. Alături de aceste două mari instituții de cultură, atât în zona urbană, cât și în cea rurală, se regăsesc muzee și colecții, reprezentative pentru acele zone și comunitățile lor : Sf. Gheorghe (Casa cu Arcade, Expoziția cinegetică a Ținutului Secuiesc) Tg. Secuiesc (Casa Colecțiilor, Muzeul farmaceutic, Muzeul de păpuși) Arcuș (Muzeul satului), Baraolt (Muzeul Depresiunii Baraolt), Bățanii Mici (Casa memorială Benedek Elek), Cernat (Muzeul Haszmann Pal), Micloșoara (Muzeul vieții transilvane – Castelul Kalnoky), Zăbala (Muzeul Etnografic Ceangăiesc), Zagon (castelul Mikes- Szentkereszt), Valea Zălanului (Muzeul satului).

2.1.4 – f: Disfuncționalități în domeniul patrimoniului cultural

Existența a unui număr de 38 de monumente aflate în pericol:

Monumentele de arheologie (I) – în număr de 141 clasate în LMI 2015 - nu beneficiază de o punere în valoare adecvată calității lor istorice și culturale - categoria valorică A sau B, pentru a putea beneficia de înscrierea în trasee turistice culturale locale sau regionale.

---

⁵ Institutul Național al Patrimoniului - Bunuri culturale mobile clasate în Patrimoniul Cultural Național, 2023

Astfel patrimoniul dacic Cetatea Zânelor- Covasna sau cetatea din satul Cernat , împreună cu patrimoniul format de castele romane de la Brețcu, Boroșneu Mare, Olteni sau Baraolt pot constitui într-un itinerariu cultural pentru perioada daco- romană, prin punerea în valoare a acestor situri arheologice. În zona urbană, municipiul Sf. Gheorghe este centrul urban care poate beneficia de numărul mare de situri arheologice de valoare națională de pe teritoriul său (11) ce pot fi puse în valoare în situ, în coroborare cu existența patrimoniului mobil din Muzeul Național al Carpaților Răsăriteni, ale cărui colecții de artefacte vor întregi imaginea epocilor istorice de pe teritoriul studiat.

Monumentele de arhitectură (II) se regăsesc în număr mai mic în zona urbană - 121 obiective, 54 înscrise la categoria A (valoare națională) și 67 la categoria B(valoare locală) - dar cele două municipii - Sf. Gheorghe și Tg Secuiesc - sunt reprezentative atât din punct urbanistic cât și prin arhitectura urbană ;exemplu relevant, tipologia “curților »rurale transpusă în “curțile - stradă » specifice morfologiei Centrului istoric din Tg. Secuiesc, este un patrimoniu unic.

Monumentele de for public(III) sunt cel mai slab reprezentate, la categoria valorică A (valoare națională) neexistând nici un fel de obiective înscrise în LMI 2015, la categoria valorică B (valoare locală) fiind înscrise un număr de 8 obiective. Cu o reprezentare minimală se înscriu și monumentele memoriale și funerare (IV), la categoria valorică A (valoare națională)fiind înscrise numai un număr de 2 obiective și la categoria valorică B(valoare locală) fiind un număr de 7 obiective.

Analiza listei de obiective de patrimoniu cu valoare națională înscrise în funcție de tipologia acestora în cadrul PATN-Secțiunea III, relevă faptul că anumite capitole nu includ nici un fel de obiective pentru județul Covasna la următoarele categorii, unde se regăsesc obiective multiple înscrise în LMI 2015: pct.d) Castele, conace, palate; pct.f) Clădiri civile urbane ; pct.g) Ansambluri urbane; pct.l) Arhitectură industrială; pct.m) Monumente de arhitectură populară; pct.n) Ansambluri tradiționale rurale.

De asemenea, cercetările de teren aferente studiilor de fundamentare din cadrul reactualizării PUG-urilor este necesar să determine valorile de patrimoniu arheologic și patrimoniu construit local, ce pot fi propuse spre clasare (ex.20 de UAT-uri nu au nici un obiectiv arheologic înscris în LMI 2015, deși sunt un număr de 506 obiective înscrise în cadrul RAN județul Covasna iar 5 UAT-uri nu au nici un obiectiv înscris în LMI 2015 la categoria monumentelor de arhitectură - UAT-urile Barcani, Malnaș, Mereni, Micfalău, Sita Buzăului sau un singur obiectiv cu valoare locală (B) - UAT-urile Comandău, Ojdula, Valea Mare) .

Nu a fost realizată clasarea unor obiective de for public (III)sau memoriale și funerare(IV) între LMI 2010 și LMI 2015 - în actualizare, deci cu posibilitatea de noi înscrieri, fiind periclitată integritatea acestora, în special în mediul rural, în condițiile în care unele sate au o populație redusă ca număr sau îmbătrânită.

2.1.5 Condiționalități din punctul de vedere al infrastructurii de transport

2.1.5 – a: Informații generale ce definesc domeniul analizat: Județul Covasna prezintă o densitate urbană constituită istoric de-a lungul căilor de circulație majore, zone aflate astăzi într-o dezvoltare și diversificare economică pe baza resurselor și atractivității județului dar și prin aportului adus de creșterea gradului de accesibilitate și mobilitate realizat în principal prin accesul dinspre sud realizat prin (1). Culoarul Prahovei, prin DN 1 până în municipiul Brașov și mai departe spre nord prin DN12 și feroviar, magistrala M400, prin defileul Oltului către Băile Tușnad (2). Pasul Oituz prin DN11 spre județul Bacău și (3). Prin Sita Buzăului pe DN 10 spre județul Buzău.

De remarcat lipsa conectivității directe a UAT-urilor din Depresiunea Baraolt la rețeaua drumurilor naționale, DN 13E străbătând limita sudică și a UAT Hăghig. Conectivitatea depresiunii se realizează prin drumuri județene DJ 122 și DJ 131 către județele Harghita și Brașov și către DN12.

2.1.5-b: Conectivitate prin rețeaua rutieră: Județul Covasna este conectat rețeaua TEN-T Comprehensive prin Coridorul de Conectivitate 3-CC 3 – ”CARPATIA” pe traseul Sibiu - Făgăraș - Brașov - Onești – Bacău. Gradul de mobilitate va crește pe direcția nor-est către Târgu Secuiesc prin realizarea Variantei Ocolitoare Sfântul Gheorghe.

Județul Covasna este conectat cu teritoriul României prin rețeaua de drumuri naționale (DN) prin DN 10 (județele Buzău și Brașov) DN 11 (Județe Brașov și Bacău) și DN 12 (județele Brașov și Harghita) și cu punct terminus Municipiul Brașov. DN 13E pe lângă conectivitatea cu județele Brașov și Buzău străbate circular zona depresionară legând arealele urbane principale, respectiv Municipiile Sfântul Gheorghe, Târgu Secuiesc și Covasna.

Rețeaua de Drumuri Naționale de pe teritoriul județului Covasna s-a configurat după direcțiile majore de legătura și anume:

- DN 2D – se desfășoară de la limita județului Vrancea până în punctul de întâlnire cu DN11 (Ojdula);
- DN 10 – asigură legătura între limita județului Buzău, trece prin localitatea Întorsura Buzăului și continuă până la limita cu județul Brașov;
- DN 11 – ca punct de plecare, limita județului Brașov și se încheie la limita județului Bacău, legând localitățile: Chichiș, Ozun, Târgu Secuiesc, Lemnia, Brețcu, limita județului Bacău.
- DN 11B – are ca punct de plecare intersecția cu DN 11, localitatea Târgu Secuiesc, trece prin Sânzieni și se încheie la limita cu județul Harghita;
- DN 11C – se desprinde din DN 11 unde formează o intersecție în cruce, cu orientare spre vest urmând traseul Târgu Secuiesc – Turia – Băile Balványos – Bixad (DN 12);
- DN 12 – din DN 11 (localitatea Chichiș, cu orientare spre nord, până la limita județului Harghita legând localitățile Sfântul Gheorghe, Bodoc, Micfalău, Bixad.
- DN 13E – pornește de la limita județului Brașov și ajunge în DN 10 (Întorsura Buzăului) trecând prin Hăghig, Araci, Vâlcele, Municipiul Sfântul Gheorghe, intersectează DN11- Reci, Țufalău, Brateș, Pachiș, Covasna, Chiuruș, Păpăuți, Zagon, Bărcani.

Principalele date de trafic înregistrate reflectă o densitate mare de trafic pe următoarele drumuri: DN11 pe limite de sector: DN10 (Hărman) - DN12 (Chichiș) / DN12 (Chichiș) - DN13E (Reci); DN13E (Reci) - Lim.M.Tg. Secuiesc / Lim.M.Tg. Secuiesc - DN2D / DN2D - DRDP Iasi / DRDP Brașov -DJ 116: DN12 pe limite de sector: DN11 (Chichiș) - Lim.M.Sf. Gheorghe / Lim.M.Sf. Gheorghe - DJ122 (Micfalău) / DJ122 (Micfalău) - Băile Tușnad / Băile Tușnad - DN11B (Cozmeni); DN10 pe limite de sector: Lim.DRDP București - DN 13E / DN 13E - DJ103B (Teliu)

Rețeaua de drumuri aflate în administrarea Consiliului Județean este formată din 18 drumuri, cu o lungime de 267,205 km și joacă un rol important în asigurarea legăturii cu rețeaua de drumuri naționale și cu cele comunale având trasee desfășurate în principal pe direcția est-vest, printre obstacolele naturale, asigurând legătura cu localitățile componente ale județului. Din analiza principalelor date înregistrate se observă o densitate mare de trafic pe drumurile DJ 121, DJ 122 și DJ 103C, DJ 122 – Tronson DN 12 - Bățanii Mari (DC 44), DJ 121 – Tronson Covasna - Târgu Secuiesc (Catalina), DJ 103B – Tronson Lim. Jud. Bv (DN 10)-DN 11(Bicfalău) / DN 11(Ozun)-DN 12(Chilieni)

Rețeaua drumurilor comunale este formată din 64 de drumuri având o lungime totală de 311,356 km. Drumurile comunale au o densitate mai mare în partea de est și sud a județului, completând rețeaua de drumuri județene / naționale și asigurând accesul în locurile mai greu accesibile.

2.1.5-c: Conectivitate prin rețeaua feroviară: Rețeaua căilor ferate din județ se desfășoară are ca punct de conectare major cu municipiul Brașov, din care rețeaua CF se distribuie în trei direcții, spre est către Întorsura Buzăului prin Hărman-Budila; spre nord către județul Harghita prin Hărman-Ozun-Sfântul Gheorghe-Bicsadul Oltului și spre est/nord-est din Sfântul Gheorghe către

Brețcu prin Covasna-Târgu Secuiesc. Pe direcția Prejmer-Băile Tușnad traficul se desfășoară pe o linie simplă electrificată în lungime de 44,284 km iar celelalte direcții respectiv Hărman-Întorsura Buzăului (lungime 4,800 km) și Sfântul Gheorghe – Brețcu (34,197 km lungime), traficul se desfășoară pe linie neelectrificată.

2.1.5-d: Conectivitate prin rețeaua feroviară de navetă (tren metropolitan): În vederea implementării conceptului de tren metropolitan, în România au fost identificate stațiile de cale ferată pe o rază de 30 km. din fiecare reședință de județ și liniile de cale ferată. Astfel, au fost identificate la nivelul țării 144 de rute de tren metropolitan posibile, cu o lungime totală de 1440 km și toate municipiile reședință de județ. Studiul relevă pentru județul Covasna legătura cu cele cinci linii în lungime de 187 km care pornesc din municipiul Brașov din care una către municipiul Sfântul Gheorghe de unde se direcționează spre nord spre Miercurea Ciuc, spre nord-est către Târgu Secuiesc și spre est către Întorsura Buzăului. UAT-urile din județul Covasna care vor beneficia, altele decât cele reședință de județ sunt: Chichiș, Bodoc, Malnaș, Moacșa, Covasna, Târgu Secuiesc.

2.1.5-e. Conectivitate prin rețeaua de transport aerian: Pe teritoriul județului Covasna nu există infrastructură aeroportuară. Cel mai aproape aeroport este Aeroportul Brașov-Ghimbav aflat la cca 40 km și care în conformitate cu MPGM face parte din rețeaua secundară (aeroporturile regionale și mici regionale, conform MPGT). Accesul din municipiul Sfântul Gheorghe la aeroport se face pe DJ 112 sau DN 11. Un alt aeroport accesibil din județul Covasna prin DN 11 poziționat în municipiul Bacău la 157 km. Prin finalizarea proiectului A13 către Bacău, județul Covasna poate accesa mai rapid serviciile Aeroportului Internațional "George Enescu". Către parte de nord a județului se află, la 172 km aeroportul "Transilvania" în județul Mureș, municipiul Târgu Mureș.

2.1.5-f: Conectivitate prin transportul public de călători: Transportul în comun este organizat pe 5 zone prin curse regulate pe rețeaua de drumuri, rețea pe care se înscriu 31 de trasee.

2.1.5-g: Disfuncționalități infrastructura de transport: Configurația reliefului a influențat modul de alcătuire și dezvoltare a rețelei de transport în județul Covasna justificând alegerea traseelor dar și a repartiției densității rețelelor de căi de comunicații prin care se realizează legături cu județele învecinate.

Alunecări de teren: Zone pe drumurile județene și comunale, (sectoare de drum) care sunt afectate de alunecări de teren în partea internă a Carpaților de curbură, cu zone probabile de producere Brețcu - Oituz, depresiunea Întorsura Buzăului.

Înzăpeziri: Cele mai probabile căi de comunicație care sunt afectate de înzăpeziri sunt: D.N. 11 între Moacșa - Cernat și Brețcu - Oituz, D.N.10 între Sita Buzăului - Crasna, D.N. 12 între Malnaș - Bixad, D.N. 2D Ojdula - Tulnici precum și D.J. 122 Bățani - Micfalău, D.J. 113 Bixad - Turia, D.J. 121A Valea Mare - Întorsura Buzăului, D.J. 121E Zagon - Barcani, D.C. 14 Covasna – Comandău (Sursa PAAR 2016)

Inundații: Șesul jos al depresiunilor Tg. Secuiesc și Sf. Gheorghe cu altitudini reduse (530-550 m), pe unde curg domol Râul Negru și Oltul, constituie o mare „piață de adunare a apelor” unde își dau întâlnire cea mai mare parte a râurilor din județ. În cadrul acestora se pot identifica unele zone mai importante de acumulare respectiv Tg. Secuiesc – Lunga - Imeni; – cursul mijlociu al Râului Negru; Aninoasa – Brateș – Surcea- Leț; Cursul inferior Lunca Ozunului – Băcel - Chichiș, zone care periodic sunt inundate.

Configurația rețelei rutiere: Drumurile naționale care au traseele în jud. Covasna au câte o singură bandă pe fiecare sens de circulație și implicit o capacitate de circulație redusă, iar intersecțiile fie între drumuri naționale sau cu alte categorii (județene, străzi în localități sau comunale) au amenajări minime, de unde și raportul flux - capacitate (nivel de serviciu) se situează

la nivel D sau E, cu efect negativ asupra fluentei și siguranței modului de desfășurare a circulației. Menționăm faptul că pe teritoriul județului Covasna nu există în prezent trasee de autostrăzi.

În ceea ce privește starea de fiabilitate a rețelei de drumuri naționale, este bună, însă trebuie acordată o atenție mai mare drumurilor județene și comunale, care asigură relația localităților mai mici și amplasate în zone mai greu accesibile cu centrele de interes de pe teritoriul județului Covasna.

Accesibilitate: Se constată disparități în ceea ce privește accesibilitatea din rețeaua de transport terestră (DN și CF). Calea ferată are puțin trasee pe teritoriul județului, întreaga rețea este cale simplă și ceva mai mult de jumătate din rețea este electrificată. Calea ferată, pe traseele din județ are foarte multe treceri la nivel la intersecția cu rețeaua de drumuri,

2.1.6 Condiționalități din punctul de vedere al infrastructurii tehnico-edilitare

2.1.6 – a: Informații generale ce definesc domeniul analizat: Documentația prezintă județul Covasna în contextul proiectelor derulate de Consiliul Județean și a comunităților locale a gospodăririi apelor, respectiv a sistemelor de alimentare cu apă potabilă și canalizare, coridoarelor de transport energie electrică și gaze naturale și a rețelelor de comunicații, realizând pe baza informațiilor publice existente, o analiză a (1). sistemului echipării edilitare a cărei prezență contribuie la creșterea atractivității și competitivității județului Covasna, a (2). rețelei naționale de transport energie și telecomunicații și (3). elementele descriptive ale sistemului de gestionare a deșeurilor.

2.1.6-b: Componente din sistemul public de alimentare cu apă potabilă:

Surse de suprafață și subterane: Rețeaua de suprafață este de 1326,5 km cursuri de apă cadastrate, din care râul Olt deține o lungime de 100,5 km - a șasea parte din lungimea totală a râului, iar râul Rau Negru 88 de km. Râul Negru, împreună cu afluenții lui, însumează 715 km pe teritoriul județului (Sursa: SGA Covasna).

Forajele de pe teritoriul județului Covasna aparțin corpului de apă depresiunea Brașov ROOT02. Aceste foraje sunt de tip freatic. În anul 2018 calitatea apelor subterane a fost urmărită prin 17 foraje,

Captarea apei se realizează din două surse: Surse subterane: 57 de puțuri forate la medie adâncime, amplasate la distanțe de 200-250 m între ele. Frontul de captare se întinde cca. 10 km spre Bodoc, sursa de alimentare fiind situată în conul aluvionar al Oltului; Surse de izvor: trei izvoare amenajate amonte de Stațiunea Sugás Băi la o distanță de 7 km de municipiul Sfântu Gheorghe.

Alimentarea cu apă: Județul Covasna are cinci zone de alimentare cu apă urbane și rurale după cum urmează: (1). Sistemul de alimentare cu apă Sfântu Gheorghe, (2). Sistemul de alimentare cu apă Târgu Secuiesc, (3). Sistemul de alimentare cu apă Baraolt, (4). Sistemul de alimentare cu apă Covasna, (5). Sistemul de alimentare cu apă Întorsura Buzăului. În același timp, există un număr de 5 comune care nu beneficiază deloc de alimentare cu apă în sistem centralizat: Comuna Boroșneu Mare, Comuna Estelnic, Comuna Poian, Comuna Valea Mare, Comuna Zabala.

ZONA DE ALIMENTARE CU APA SFANTU GHEORGHE cuprinde Municipiul Sfântu Gheorghe, Comuna Arcuș, Comuna Bixad, Comuna Bodoc, Comuna Chichiș, Comuna Dobârlău, Comuna Ghidfalău, Comuna Hăghig, Comuna Ilieni, Comuna Malnaș, Comuna Malnaș, Comuna Micfalău, Comuna Moacșa, Comuna Ozun, Comuna Reci, Comuna Vâlcele, Comuna Valea Crișului

ZONA DE ALIMENTARE CU APA TARGU SECUIESC cuprinde Municipiul Târgu Secuiesc, Comuna Sânzieni, Comuna Brețcu, Comuna Ojdula, Comuna Ghelinta, Comuna Catalina, Comuna Dalnic, Comuna Turia, Comuna Mereni, Comuna Lemnia

ZONA DE ALIMENTARE CU APA BARAOLT: Orasul Baraolt, Comuna Bradut, Comuna Varghis, Comuna Aita Mare, Comuna Belin

ZONA DE ALIMENTARE CU APA COVASNA cuprinde Orasul Covasna, Comuna Zagon, Comuna Comandau, Comuna Brates

ZONA DE ALIMENTARE CU APA INTORSURA BUZAULUI cuprinde Orasul Întorsura Buzaului, Comuna Sita Buzaului, Comuna Barcani,

Capacitatea instalațiilor de producere a apei potabile are la nivelul anului 2022, 33012 mc/zi din care 24984 mc/zi în zone rurale și 8028 mc/zi zone rurale. Rețeaua de distribuție are o lungime de 914,1 km. Numărul localităților cu rețea de distribuție a apei, pe medii de rezidența la nivelul județului sunt 5 urbane și 31 rurale.

Tabel 13 – Numărul utilizatorilor racordați la sistemul de alimentare cu apă

Nr. crt	Localitate	Anul 2018	2019	2020	2021	2022
1.	Sfântu Gheorghe	51138	51180	58424	58424	59045
2.	Târgu Secuiesc	16389	16389	17567	17567	17875
3.	Covasna	8653	8653	11011	11107	11307
4.	Intorsura Buzaului	7104	7230	7230	7230	7315
5.	Comuna Bodoc			1980	1980	2048
6.	Comuna Ghidfalău			1971	1971	2051
7.	Comuna Arcus			1139	1139	1357
8.	Comuna Ozun			2885	3642	4180
9.	Comuna Valea Crișului			1063	1063	1464
10.	Comuna Ilieni			1761	1761	2001
11.	Comuna Brateș			949	949	1109
12.	Comuna Ghelinta			2657	2657	2832
13.	Comuna Cătălina			620	620	723
14.	Comuna Sânzieni			187	187	230
15.	Comuna Sita Buzaului			1514	1514	1524
16.	Comuna Barcani			628	628	687

Sursa: Consiliul Județean Covasna

Lucrări de amenajare - Îmbunătățiri funciare: În județul Covasna au fost amenajate trei sisteme de irigații prin aspersiune, Moacșa-Pădureni, Brateș și Câmpul Frumos, pe o suprafața totală de 4789 hectare. Din aceste trei sisteme de irigații în stare de funcțiune se află numai sistemul Câmpul Frumos, celelalte două sunt într-un stadiu avansat de degradare.

2.1.6-c: Infrastructura de canalizare și epurare a apelor uzate: Numărul localităților cu canalizare publică, pe medii de rezidența este de 33 din care 5 urbane și 28 rurale în lungime totală de 704 km. Accesul la rețeaua de canalizare publică la finele anului 2022 a fost asigurat pentru 100835 de utilizatori din UAT-urile Sfântu Gheorghe, Târgu Secuiesc, Covasna, Întorsura Buzăului, Comuna Bodoc, Comuna Ghidfalău, Comuna Arcuș, Comuna Ozun, Comuna Brateș, Comuna Sita Buzăului și Comuna Barcani.

Tratarea apei uzate a fost un punct slab în județul Covasna, dar ca urmare a implementării proiectului derulat prin POS Mediu 20107 – 2013, au fost reabilitate stațiile de epurare din Sfântu Gheorghe, Târgu Secuiesc și Întorsura Buzăului, Stația de epurare din orașul Covasna fiind reabilitată din alte fonduri. În schimb există la nivel de județ aglomerări umane peste 2.000 de l.e unde trebuie soluționată problema epurării apelor uzate, în perspectiva conformării la Directiva 91/271/CEE.

2.1.6-d: Infrastructura energetică - energia electrică: Rețeaua electrică, modernizată în toate localitățile din județul Covasna. Județul Covasna este primul județ din țară în care rețeaua electrică a fost modernizată în totalitate, și tot în acest județ se înregistrează cea mai mică pierdere de rețea. Județul Covasna prin producătorul de cherestea Holzindustrie Schweighofer are și o centrală electrică pe biomasa (resturi de material lemnos) de 15MW. De asemenea sonda de gaz de la Ghelinta fost convertita într-o centrală mică de producție a energiei electrice generând 2.26MW.

Sucursala Teritorială de Transport Sibiu își desfășoară activitatea pe teritoriul a 6 județe – Sibiu, Alba, Brașov, Covasna, Mureș și Harghita, Pe raza județului Covasna există următoarele obiective ale Stației de Transport Sibiu:

- LEA 400 kV Gutinaș-Brașov
- Amplasarea pe unele porțiuni subterane de instalații de comunicații prin fibra optică.

Pe teritoriul județului Covasna nu există stații electrice din rețeaua de transport, doar stații din rețeaua de distribuție.

Distribuția energiei electrice pe medie tensiune se face la 20 kV. În zonele urbane în preponderență avem rețele de medie tensiune (20 kV) subterane. În zonele rurale, intraurbane și intrarurale distribuția energiei electrice se face prin rețele aeriene. Lungime rețelei de distribuție 20 kV: Rețea de distribuție aeriană (LEA) 20 kV - 850,65 km și rețea de distribuție subterană (LES) 20 kV – 223,53 km

Numărul de abonați casnici și non-casnici conform ultimelor date din 2022.martie este de Consumatori casnici: 90.067 și Consumatori non-casnici: 7.908.

2.1.6-e: Infrastructura energetică – gaz natural: În profil teritorial, rețelele de gaze naturale acoperă 24,44% din totalul localităților de la nivelul județului (4 municipii și orașe, plus 9 comune). În profil temporal, numărul localităților cu acces la rețeaua de gaze naturale a rămas la fel pentru mediul urban comparat cu 2009 și a crescut cu o localitate pentru mediul rural.

Județul Covasna are cea mai scăzută rată de creștere a lungimii totale simple a conductelor de gaze naturale în regiunea Centru (6,46%) în anul 2019 față de anul 2009, mult sub media națională (26,84%) și cea regională (11,08%). Rata de creștere a lungimii conductelor în urban este sub media județeană, întâlnindu-se chiar valori negative (e posibil însă ca datele să nu fie corect raportate pentru Baraolt și Covasna).

Volumul total al gazelor naturale distribuite a scăzut la nivelul județului cu 12,82%, iar la nivel urban cu procente cuprinse între 6% și 35%. Consumul de uz casnic a scăzut la nivelul județului în 2019 raportat la 2009 cu 7,47%, valori similare înregistrându-se în tot mediul urban.

2.1.6-f: Energie regenerabilă: Județul Covasna are un potențial disponibil, semnificativ la scara județului, pentru biomasă în regiunea de 170,3 GWh (37GWh biomasa forestieră și 63 GWh agricolă).

2.1.6-g: Iluminatul public: Sistemul de iluminat public din localitățile județului Covasna a fost supus unor lucrări majore de reabilitare, renovare și extindere. Becurile vechi cu mercur au fost înlocuite cu becuri moderne, mai eficiente. Totodată, rețelele de iluminat public au nevoie de modernizare a sistemelor prin înlocuirea becurilor vechi cu corpuri LED care ar asigura o economie de până la 40% a consumului de energie electrică, precum și prin utilizarea tehnologiilor inteligente de gestionare a sistemului.

Cele mai mari probleme pentru reabilitare/renovare și extindere a rețelelor de iluminat stradal în localitățile din județ sunt legate drepturile de proprietate a terenurilor unde sunt amplasați stâlpii, care în mare parte sunt proprietatea primăriilor, iar în cazul extinderii, modernizării drumurilor devine o provocare majoră, mai ales când apare necesitatea mutării stâlpilor de iluminat dintr-un loc în altul.

2.1.6-h: Telecomunicații: În județul Covasna sunt instalate stații de bază din componența rețelelor publice de comunicații mobile celulare în tehnologiile GSM (2G), UMTS (3G), LTE (4G), ce funcționează în benzile de frecvențe de 800 MHz, 900 MHz, 1800 MHz, 2100 MHz, 2600 MHz, aparținând operatorilor de rețele publice de comunicații mobile: Orange România S.A., RCS&RDS S.A., Telekom Romania Mobile Communications S.A și Vodafone Romania S.A..

Stațiile de bază existente în banda 3400-3800 MHz în județul Covasna folosesc, în cazul Orange România S.A. și RCS&RDS S.A., tehnologia 4G iar în cazul Societății Naționale de Radiocomunicații S.A. (SNR), tehnologia WiMAX (destinată preponderent pentru transmisii de date, această tehnologie situându-se, ca echivalență, între familiile de tehnologii 3G și 4G).

2.1.6-i: Colectarea deșeurilor: În județul Covasna gestionarea deșeurilor municipale se realizează prin 4 servicii de salubritate autorizate și licențiate ANRSC, care asigură acoperirea cu servicii de salubritate a tuturor localităților din județ după cum urmează:

- SC TEGA SA - deservește municipiul Sf. Gheorghe, orașul Baraolt și 36 comune (Brateș, Malnaș Zăbala, Vârghiș, Valea Crișului, Sânzieni, Bodoc, Lemnia, Hăghig, Ghelinița, Chichiș, Brăduț, Ojdula, Belin, Dobârlău, Bixad, Ozun, Moacșa, Zagon, Vâlcele, Turia, Poian, Reci, Bățani, Ilieni, Ghidfalău, Brețcu, Catalina, Borosneu Mare, Aita Mare, Comandău, Dalnic, Mereni, Arcuș, Micfalău, Valea Mare);
- SC GOSP-COM SRL- deservește municipiul Tg. Secuiesc și 2 comune limitrofe (Cernat, Estelnic);
- SC GOS-TRANS-COM SRL- deservește orașul Covasna;
- SC SALUBRITATEA IBSV SRL- deservește orașul Întorsura Buzăului și 2 comune limitrofe (Barcani și Sita Buzăului);

Compostarea deșeurilor: În cadrul CMID- Borosneu Mare funcționează și o stație de compostare cu o capacitate de 12.000 tone/an. Stația de compostare este formată din zona de recepție, zona de compostare, zona de maturare și zona de stocare. Suprafața totală este de 1,3 ha.

2.6.1-j: Disfuncționalități:

Tabel 14 – Disparități teritoriale privind echiparea edilitară

UAT	Accesibilitate DN / DJ		Accesibilitate CF		Apa potabilă		Canalizare		Electricitate		Telefonie		Gaz natural		Transport public		Apropiere de zonă urbană (sub 30 km)	
	da	nu	da	nu	da	nu	da	nu	da	nu	da	nu	da	nu	da	nu	da	nu
Aita Mare	DJ			X	XX		X	XX		X		X		X	X		X	
Arcuș	DJ			X	XX		XX	XX		X		X		X	X		X	
Barcani	DN/DJ			X	X		X	X		X		X		X	X		X	
Bățani	DJ			X	XX		XX	X		X		X		XX	X		X	
Belin	DJ		X		XX		X	X		X		X		X	X	X	X	
Bixad	DN		X		XX		XX	X		X		X		X	X		X	
Bodoc	DN		X		X		X	X		X		X		X	X		X	
Borosneu Mare	DN/DJ		X		XX		XX	X		X		X		X	X		X	
Brăduț		X		X	X		X	X		X		X		XX	X		X	X
Brateș	DN			X	X		XX	X		X		X		X	X		X	
Brețcu	DN		X		XX		XX	X		X		X		XX	X		X	
Catalina	DJ		X		X		X	X		X		X		X	X		X	
Cernat	DN/DJ			X	X		X	X		X		X		X	X		X	
Chichiș	DN		X		X		XX	X		X		X		X	X		X	
Comandău	DJ			X	X		XX	X		X		X		X	X		X	
Dalnic	DN			X	XX		XX	X		X		X		X	X		X	
Dobârlău	DJ			X	XX		XX	X		X		X		X	X		X	X
Estelnic	DJ			X	X	X		XX		X		X		X	X		X	X
Ghelinița	DJ	X		X	XX		XX	X		X		X		X	X		X	
Ghidfalău	DJ			X	XX		XX	X		X		X		X	X		X	
Hăghig	DN/DJ		X		X		XX	X		X		X		X	X		X	
Ilieni	DJ			X	XX		X	X		X		X		XX	X		X	
Lemnia	DN/DJ			X	X		X	X		X		X		XX	X		X	
Malnaș	DN			X	XX		XX	X		X		X		X	X		X	X
Mereni	DJ		X		X	XX		XX	X		X		X	X		X	X	
Micfalău	DN			X	XX		XX	X		X		X		X	X		X	X
Moacșa	DN			X	XX		XX	X		X		X		X	X		X	X
Ojdula	DN			X	X	X		X		X		X		X	X		X	
Ozun	DN/DJ		X		XX		XX	X		X		X		X	X		X	
Poian	DJ		X		X		X	X		X		X		X	X		X	
Reci	DN			X	XX		XX	X		X		X		X	X		X	
Sânzieni	DN		X		X		X	X		X		X		XX	X		X	
Sita Buzăului	DN			X	XX		XX	X		X		X		X	X		X	
Turia	DN			X	XX		XX	X		X		X		X	X		X	
Vâlcele	DN			X	X		X	X		X		X		X	X		X	
Valea Crișului	DJ			X	X		X	X		X		X		X	X		X	
Valea Mare	DJ			X	X		X	X		X		X		X	X		X	
Vârghiș	DJ			X	XX		XX	X		X		X		X	X		X	X
Zăbala	DJ			X	XX		XX	X		X		X		X	X		X	
Zagon	DN			X	XX		XX	X		X		X		X	X		X	
Sfântu Gheorghe	DN		X		X		X	X		X		X		X	X		X	=
Tirgu Secuiesc	DN		X		XX		XX	X		X		X		XX	X		X	
Baraolt	DJ			X	X		X	X		X		X		X	X		X	X
Covasna	DN		X		XX		XX	X		X		X		XX	X		X	
Întorsura Buzăului	DN			X	XX		XX	X		X		X		X	X		X	X

2.1.7 Condiționalități din punctul de vedere al dezvoltării economice

Conform datelor furnizate de Oficiul Național al Registrului Comerțului, la finele lunii iulie 2023, județul Covasna găzduia 12.447 de profesioniști activi, fiind județul cu cel mai scăzut număr de profesioniști activi din țară. Aceștia reprezentau doar 0,75% din totalul profesioniștilor din România. Dintre aceștia, 5.620 erau persoane fizice (întreprinderi familiale, întreprinderi individuale și persoane fizice autorizate), în timp ce 6.827 erau persoane juridice.

Privind dintr-o altă perspectivă, datele oferite de INS prin intermediul platformei TEMPO online pentru anul 2021 indică existența a 4.713 unități locale active din punct de vedere economic în județul Covasna. Acestea reprezintă aproximativ 40,1% din totalul persoanelor juridice active din punct de vedere juridic (conform statisticilor ONRC) la sfârșitul anului 2021. Prin comparație cu numărul de unități active economic înregistrate în anul 2011, se poate observa o creștere de aproximativ 22,6%.

Gruparea UAT-uri în funcție de specializare economică prezintă următoarele:

PROFIL PREDOMINANT AGRICOL (24): Dalnic, Belin, Valea Mare, Ojdula, Barcani, Brăduț, Boroșneu Mare, Bățani, Catalina, Turia, Aita Mare, Cernat, Sita Buzăului, Zagon, Estelnic, Ghelînța, Lemnia, Brateș, Reci, Vârghiș, Sânzieni, Mereni, Ghidfalău, Dobârlău

AGRICOL ȘI DE SERVICII (9): Malnaș, Moacșa, Vâlcele, Hăghig, Ilieni, Bixad, Chichiș, Valea Crișului, Întorsura Buzăului

AGRO-INDUSTRIAL (7): Zăbala, Brețcu, Micfalău, Poian, Bodoc, Ozun, Comandău

INDUSTRIAL ȘI DE SERVICII (5): Baraolt, Arcuș, Covasna, Târgu Secuiesc, Sfântu Gheorghe

În ceea ce privește structura mediului de afaceri pe domenii de activitate, se poate observa că cea mai mare parte a unităților locale active (mai exact, 28,3% din totalul acestora) operează în domeniul comerțului. Pe pozițiile următoare se află industria prelucrătoare (12,4%), activitățile profesionale, științifice și tehnice (10,3%), sectorul transporturilor și depozitării (9,7%), respectiv construcțiile (9,2%). În contrast, cel mai mic număr de unități active se înregistrează în domeniile producției și furnizării de energie electrică și termică, gazelor, apei calde și aerului condiționat (7 unități active), în industria extractivă (15 unități active), respectiv în distribuția apei și gestionarea deșeurilor (17 unități active).

2.2 Centralizare integrată a disfuncționalităților

Analiza situației existente elaborate în Etapa I a prezentei documentații a identificat o serie de disfuncționalități grupate pe sectoare/domenii de dezvoltare. Suprapunerea acestora pe teren și pe configurația administrativă a județului conduce la o radiografie teritorială, pe baza căreia va fi fundamentată, în etapele ulterioare, strategia de dezvoltare pe termen mediu și lung a județului și planul de acțiune. Tabelul următor sintetizează aceste disfuncționalități, pe baza localizării lor la nivel de UAT.

Tabel 15 – Diagnostic general - Disfuncționalități teritoriale

NR. CRT	DISFUNCȚIONALITĂȚI	LOCALIZARE
1	Calitatea aerului	
	<p>Poluatori atmosferă:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Instalații IED și operatori înscrși în registrul EPRTTR • Instalații COV • Tendințe de creștere a concentrației de oxizi de azot, benzen, dioxid de sulf și monoxid de carbon pe baza datelor înregistrate • Aport mare de emisii poluante (în special amoniac, monoxid de carbon, compuși organici volatili non-metanici, particule primare și metale grele) din cauza activităților energetice, industriale și agricole (zootehnice) 	<ul style="list-style-type: none"> • Sfântu Gheorghe, Ilieni, Hăghig, Reci, Lemnia, Boroșneu Mare • Arcuș, Baraolt, Belin, Brețcu, Cernat, Chichiș, Covasna, Brateș , Ghelița, Hăghig, Reci, Sfântu Gheorghe, Sânzieni, Târgu Secuiesc, Zăbala, Întorsura Buzăului • Sfântu Gheorghe • UAT-urile din tot județul
	<p>Poluarea fonică</p> <ul style="list-style-type: none"> • Trafic rutier 	<ul style="list-style-type: none"> • UAT-uri riverane DN 11 (Limita Jud. BRAȘOV - Chichiș - Ozun - Moacsa - Târgu Secuiesc - Lemnia - Brețcu - Limita Jud. BACĂU), DN 12 (Chichiș (DN 11) - Sfântu Gheorghe - Bodoc - Micfalău - Bixad - Limita Jud. HARGHITA)
2	Calitatea apei	
	<ul style="list-style-type: none"> • Stare ecologică slabă și moderată (Bazin hidrologic Olt) 	<ul style="list-style-type: none"> • Baraolt – amonte confluența Ozunca - confluența Olt, RORW8-1-66_B2 • Cormoș – izvoare - vărsare și afluenții Vârghiș, Ceapa, Rica, Mohoi și Stejărel, RORW8-1-67_B1A • Cașin –izvoare -confluența Râul Negru și toți afluenții, RORW8-1-45-8_B1 • Olt – aval confluența Mitaci - aval confluența Talomir, RORW8-1_B4 • Olt –confluența Talomir -aval confluența Râul Negru,RORW8-1_B5 • Ozunca cu afluenții Valea Întunecoasă, Pârâul Șoptitor, Pârâul Șeii și Galat, RORW8-1-66-3_B1 • Mărcușa – Mărcușa și afluentii Lunca și Bortfalău RORW8-1-45-14_B1 • Târlung – aval Acumulare Târlung - confluența Râul Negru și afluenții Garcin cu Ramura Mică, Valea Satului, Zizin, Seaca, Valea Popii, Teliu, Dobârlău, RORW8-1-45-22_B3

	<ul style="list-style-type: none"> Existența unor surse de poluare a apelor de suprafață 	<ul style="list-style-type: none"> SC Bravcod SA Codlea - Ferma nr. 7 de creștere a puilor de carne – Ilieni Bioelectrica Transilvania SRL - Reci I.I. Pall Andor - Ferma de îngrășare porcine – Lemnia SC Autoliv Romania SRL - Fabrica de volane Divizia WRO – Sfântu Gheorghe Ecobihor SRL - depozit deșeuri - Boroșneu Mare SC Austin Powder Exploziv SA, comuna Bixad SC Delta Gas SRL, comuna Bodoc
	<ul style="list-style-type: none"> Poluarea apelor subterane cu depășiri ale unor parametri față de valorile prag în punctele de monitorizare 	<ul style="list-style-type: none"> ROOT02 Depresiunea Brașov: azotați (forajele: Sânzieni Ord. II F2, Mărtineni F6), amoniu (Ilieni Ozun F5, Târgu Secuiesc F4), azotiți (Ilieni Ozun F5), fosfați (Ilieni Ozun F2, Târgu Secuiesc F4, Ghidfalău F4).
	<ul style="list-style-type: none"> Parametri neconformi rezultați din analiza probelor de apă potabilă în zonele mari de aprovizionare din județ 	<ul style="list-style-type: none"> Sfântu Gheorghe, Târgu Secuiesc, Covasna, Întorsura Buzăului, Baraolt
3	Calitatea solului	
	<ul style="list-style-type: none"> Existența de localități vulnerabile la poluarea cu nitrați 	<ul style="list-style-type: none"> Aita Mare, Arcuș, Baraolt, Belin, Bodoc, Boroșneu Mare, Brateș, Catalina, Cernat, Chichiș, Comandău, Covasna, Dalnic, Dobârlău, Ghidfalău, Hăghig, Ilieni, Moacșa, Ozun, Poian, Reci, Sânzieni, Târgu Secuiesc, Turia, Valea Crișului, Valea Mare, Vâlcele, Zăbala,
	<ul style="list-style-type: none"> Existența terenurilor degradate și neproductive 	<ul style="list-style-type: none"> Arcuș, Baraolt, Malnaș, Mereni
	<ul style="list-style-type: none"> Prezența de situri potențial contaminate, în mare parte din industria petrolieră 	<ul style="list-style-type: none"> Arcuș, Baraolt, Belin, Cernat, Chichiș, Covasna, Ghelînța, Hăghig, Ilieni, Întorsura Buzăului, Lemnia, Reci, Sânzieni, Sfântu Gheorghe, Târgu Secuiesc, Zăbala
4	Starea pădurilor	
	<ul style="list-style-type: none"> Suprafețe mari ocupate de terenuri degradate și neproductive 	<ul style="list-style-type: none"> Arcuș, Baraolt, Malnaș, Mereni
5	Managementul deșeurilor	
	<ul style="list-style-type: none"> Tendința crescătoare a numărului de bucăți VSU colectate în județ 	<ul style="list-style-type: none"> UAT-urile din tot județul
	<ul style="list-style-type: none"> Evoluția cantităților colectate de DEEE evidențiază o tendință generală crescătoare 	<ul style="list-style-type: none"> UAT-urile din tot județul
6	Riscuri naturale	
	<ul style="list-style-type: none"> Localități afectate de inundații 	<ul style="list-style-type: none"> Aita Mare, Bățani, Belin, Bodoc, Boroșneu Mare, Brateș, Brăduț, Brețcu, Catalina, Cernat, Chichiș, Comandău, Covasna, Dobârlău, Hăghig, Ilieni, Lemnia, Malnaș, Ozun, Poian, Reci, Sânzieni, Sita Buzăului, Sfântu Gheorghe, Vâlcele, Târgu Secuiesc, Zagon

	<ul style="list-style-type: none"> Existența areale afectate de alunecări de teren 	<ul style="list-style-type: none"> Baraolt, Barcani, Bățani, Bodoc, Brăduț, Brețcu, Covasna, Hăghig, Ilieni, Întorsura Buzăului, Lemnia, Malnaș, Poian, Sânzieni, Sita Buzăului, Turia, Valea Crișului, Valea Mare, Vâlcele, Vârghiș, Zagon
	<ul style="list-style-type: none"> Manifestarea unor fenomene meteorologice periculoase 	<ul style="list-style-type: none"> Numărul de zile cu îngheț variază în medie de la aproximativ 119 -133 în Depresiunea Brașov, la 145 în Depresiunea Întorsura Buzăului și 171 pe înălțimile Munților Vrancei
	<ul style="list-style-type: none"> Zone cu intensități macro seismice maxime 	<ul style="list-style-type: none"> Întorsura Buzăului, Covasna, Baraolt, Sfântu Gheorghe, Târgu Secuiesc
7	Riscuri tehnologice	
	<ul style="list-style-type: none"> Prezența de instalații care intră sub incidența Directivei SEVESO 	<ul style="list-style-type: none"> S.C. Delta Gas COV SRL - PL Bodoc - Bodoc, Zona Gării SSE Explo România SRL - Depozit Bixad - Bixad, Extravilan, FN
	<ul style="list-style-type: none"> Transportul substanțelor și produselor periculoase pe rețeaua rutieră din Covasna: clor lichid, substanțe explozive, deșeuri periculoase (PAAR Covasna, 2016) 	<ul style="list-style-type: none"> DN 11 Brașov - Târgu Secuiesc - Bacău; DN 12 Brașov - Sfântu Gheorghe - Miercurea Ciuc; DN 10 Brașov - Întorsura Buzăului - Buzău; DN 2D Târgu Secuiesc - Ojdula - Focșani; DN1 IB Târgu Secuiesc - Miercurea Ciuc.
	<ul style="list-style-type: none"> Imobile încadrate în clasa I și II de risc seismic (PAAR Covasna, 2016). 	<ul style="list-style-type: none"> În municipiul Sfântu Gheorghe au fost expertizate tehnic și încadrate în clasa II de risc seismic 4 blocuri de locuințe, iar în clasa I de risc seismic 1 clădire
8	Patrimoniu construit și peisaje	
	<ul style="list-style-type: none"> Existența a 7 monumente / ansambluri aflate în stare avansată de degradare 	<ul style="list-style-type: none"> Brețcu, Cernat, Chichiș, Covasna, Ilieni, Sfântu Gheorghe Vâlcele
	<ul style="list-style-type: none"> Existența a 22 monumente / ansambluri aflate în stare precară 	<ul style="list-style-type: none"> Arcuș, Baraolt, Bățani, Belin, Brăduț, Brețcu, Covasna, Cernat, Catalina, Ghidfalău Ilieni, Întorsura Buzăului, Ozun, Reci, Sânzieni, Sfântu Gheorghe, Târgu Secuiesc, Turia, Valea Crișului, Vârghiș, Zabala,
9	Rețeaua de localități/ Structura policentrică	
	<ul style="list-style-type: none"> Sistem urban policentric format din 2 poli de rang II și 3 poli de rang III cu o masă demografică și economică redusă 	<ul style="list-style-type: none"> Sfântu Gheorghe, Târgu Secuiesc, Baraolt, Întorsura Buzăului
	Existența de zone marginalizate /informale	<ul style="list-style-type: none"> Întorsura Buzăului, Baraolt, Covasna, Sfântu Gheorghe, Târgu Secuiesc
	<ul style="list-style-type: none"> Urbane 	<ul style="list-style-type: none"> Barcani, Bățani, Belin, Bodoc, Boroșneu Mare, Brateș, Brăduț, Brețcu, Catalina, Cernat, Ghelinta, Hăghig, Moacșa, Ojdula, Ozun, Sânzieni, Turia, Valea Crișului, Vâlcele, Zagon, Zăbala, Dalnic, Estelnic
	<ul style="list-style-type: none"> Rurale 	
	Municipii ce nu îndeplinesc indicatori minimali de definire	

	<ul style="list-style-type: none"> nr. în hoteluri Spații verzi (parcuri, grădini publice, scuaruri) - mp/locuitor Număr de locuitori 	<ul style="list-style-type: none"> Târgu Secuiesc Sfântu Gheorghe Târgu Secuiesc
	<p>Orașe ce nu îndeplinesc indicatori minimali de definiere</p> <ul style="list-style-type: none"> Străzi cu rețele de distribuție a apei Străzi cu conducte de canalizare Străzi cu rețele de hidranți exteriori pentru stingerea incendiilor Populația ocupată în activități neagricole Dotarea locuințelor cu instalații de alimentare cu apă Locuri în hoteluri Străzi modernizate 	<ul style="list-style-type: none"> Baraolt Baraolt Baraolt Baraolt, Întorsura Buzăului Baraolt, Întorsura Buzăului Baraolt, Întorsura Buzăului Întorsura Buzăului
	<ul style="list-style-type: none"> Existența unor zone specifice la nivelul județului care necesită politici distincte: <ul style="list-style-type: none"> zone marginalizate cu o rată de peste 20% 	<ul style="list-style-type: none"> Bățani, Belin, Brăduț, Hăghig, Ojdula, Vâlcele, Zăbala
10	Alimentare cu apă și canalizare	
	<ul style="list-style-type: none"> Lipsa sistemului centralizat de alimentare cu apă în localitățile rurale 	<ul style="list-style-type: none"> Bățani, Chichiș, Dobârlău, Estelnic, Moacșa, Ojdula, Poian, Valea Mare, Vâlcele, Zăbala
	<ul style="list-style-type: none"> Lipsa sistemului centralizat de canalizare în localitățile urbane. 	<ul style="list-style-type: none"> Baraolt
	<ul style="list-style-type: none"> UAT-uri fără rețea de canalizare 	<ul style="list-style-type: none"> Aita Mare, Bățani, Belin, Catalina, Dalnic, Dobârlău, Moacșa, Ojdula, Poian, Sânzieni, Vâlcele, Valea Mare
11	Alimentare cu gaz natural	
	<ul style="list-style-type: none"> Lipsa rețea de alimentare cu gaze naturale 	<ul style="list-style-type: none"> Aita Mare, Arcuș, Întorsura Buzăului, Barcani, Brateș, Belin, Bixad, Bodoc, Boroșneu Mare, Catalina, Cernat, Chichiș, Comandău, Dalnic, Dobârlău, Estelnic, Ghelița, Ghidfalău, Hăghig, Malnaș, Mereni, Moacșa, Ojdula, Ozun, Poian, Reci, Sita Buzăului, Vâlcele, Valea Crișului, Valea Mare, Zagon, Zăbala
12	Demografie	
	<ul style="list-style-type: none"> Mărime demografică mică (sub 1500 de locuitori în zone rurale sub 10000 în zone urbane) 	<ul style="list-style-type: none"> rural: Brateș, Comandău, Dalnic, Estelnic, Malnaș, Mereni, Moacșa, Valea Mare urban: Baraolt, Întorsura Buzăului
	<ul style="list-style-type: none"> Densitate relativ scăzută a populației (sub 25 loc/kmp) 	<ul style="list-style-type: none"> Aita Mare, Bățani, Dalnic, Estelnic, Lemnia, Vârghiș, Zagon
	<ul style="list-style-type: none"> Evoluție descendentă accentuată a populației în intervalul 2011-2021 	<ul style="list-style-type: none"> Brateș

	<ul style="list-style-type: none"> • Valori scăzute ale ratei natalității (sub 8‰) 	<ul style="list-style-type: none"> • Aita Mare, Brateș, Brețcu, Comandău, Malnaș, Mereni, Vârghiș
	<ul style="list-style-type: none"> • Rată medie a mortalității ridicată (peste 15 ‰) 	<ul style="list-style-type: none"> • Aita Mare, Bixad, Brateș, Ilieni, Lemnia, Malnaș, Mereni, Poian
	<ul style="list-style-type: none"> • Rata medie a sosirilor scăzută (sub 9 ‰) 	<ul style="list-style-type: none"> • Baraolt, Brăduț, Brețcu, Belin, Covasna, Comandău, Dalnic, Estelnic, Ghelnița, Sfântu Gheorghe, Sânzieni, Târgu Secuiesc, Vârghiș, Zagon,
	<ul style="list-style-type: none"> • Rata medie a plecărilor ridicată (peste 14 ‰) 	<ul style="list-style-type: none"> • Chichiș, Dobârlău, Ilieni, Malnaș, Sita Buzăului
	<ul style="list-style-type: none"> • Bilanțul total al populației este scăzut 	<ul style="list-style-type: none"> • urban: Baraolt, Covasna, Târgu Secuiesc, Sfântu Gheorghe • rural: Aita Mare, Bixad, Brateș, Brețcu, Comandău, Dalnic, Estelnic, Malnaș, Mereni, Poian, Lemnia, Vârghiș, Zăbala, Zagon
	<ul style="list-style-type: none"> • Declin demografic pronunțat (ritm mediu anual de creștere sub -0‰) 	<ul style="list-style-type: none"> • Aita Mare, Baraolt, Vârghiș, Bixad, Malnaș, Sfântu Gheorghe, Dalnic, Chichiș, Poian, Estelnic, Mereni, Lemnia, Brețcu, Târgu Secuiesc, Zabal, Brateș, Covasna, Zagon, Comandău, Sânzieni, Turia, Micfalău, Cernat, Catalina, Ghidfalău, Ozun, Valea Mare, Sita Buzăului
	<ul style="list-style-type: none"> • Ponderi reduse (sub -5%) ale bilanțului natural mediu (perspective demografice de scădere continuă a populației) 	<ul style="list-style-type: none"> • Aita Mare, Bixad, Brateș, Brețcu, Chichiș, Comandău, Estelnic, Ilieni, Lemnia, Micfalău, Malnaș, Mereni, Poian, Vârghiș, Zagon
	<ul style="list-style-type: none"> • Mortalitate infantilă (peste 10/00) 	<ul style="list-style-type: none"> • Aita Mare Bățani, Brețcu, Belin, Barcani, Boroșneul Mare, Comandău, Cernat, Ghelinta, Malnaș, Reci, Valea Crișului, Vâlcele
	<ul style="list-style-type: none"> • Îmbătrânirea populației (indice de îmbătrânire) 	<ul style="list-style-type: none"> • Aita Mare, Brateș, Chichiș, Lemnia, Mereni, Malnaș, Vârghiș
13	Infrastructură socială	
	<ul style="list-style-type: none"> • Dinamica populației școlare (sub -30%) 	<ul style="list-style-type: none"> • Aita Mare, Baraolt, Brateș, Brețcu, Comandău, Estelnic, Vârghiș, Ilieni, Ghidfalău
	<ul style="list-style-type: none"> • Lipsa asistenței medicale primare și personalul medical deficitar 	<ul style="list-style-type: none"> • Arcuș, Dalnic, Estelnic, Lemnia, Moacșa, Mereni, Ojdula, Zagon
14	Activități economice	
	<ul style="list-style-type: none"> • UAT-uri cu mai puțin de 50 de firme active 	<ul style="list-style-type: none"> • Aita Mare, Barcani, Brăduț, Bixad, Bodoc, Brateș, Brețcu, Boroșneul Mare, Belin, Catalina, Cernat, Comandău, Chichiș, Dalnic, Dobârlău, Estelnic, Ghidfalău, Hăghig, Lemnia, Micfalău, Malnaș, Mereni, Moacșa, Ojdula, Poian, Reci, Sânzieni, Turia, Valea Crișului, Vârghiș, Vale Mare, Vâlcele, Zagon
	<ul style="list-style-type: none"> • UAT-uri în care cifra de afaceri a întreprinderilor active este sub 3.000.000 lei 	<ul style="list-style-type: none"> • Belin, Boroșneul Mare, Dalnic, Dobârlău, Estelnic, Mereni, Poian
	<ul style="list-style-type: none"> • Scăderea a resurselor de muncă și a numărului de persoane ocupate în județ - UAT-uri în 	<ul style="list-style-type: none"> • Bixad, Catalina, Dalnic, Dobârlău, Micfalău, Moacșa, Valea Mare, Mereni, Poian

	care numărul mediu de salariați este sub 100:	
	<ul style="list-style-type: none"> Trend ascendent al ratei șomajului - UAT-uri în care rata șomajului este peste 4%: 	<ul style="list-style-type: none"> Baraolt, Bodoc, Covasna
15	Căi de comunicații	
	<ul style="list-style-type: none"> UAT-uri neconectate la rețeaua de transport rutier DN, DJ și CF 	<ul style="list-style-type: none"> Comandău
	<ul style="list-style-type: none"> UAT-uri neconectate la rețeaua de transport rutier DN 	<ul style="list-style-type: none"> Aita Mare, Baraolt, Bățani, Belin, Comandău, Dobârlău, Estelnic, Ghelnița, Ilieni, Mereni, Valea Mare, Zăbala
	<ul style="list-style-type: none"> UAT-uri cu sectoare de drum afectate de alunecării 	<ul style="list-style-type: none"> Barcani, Baraolt, Brețcu, Bixad, Comandău, Dalnic, Micfalău, Olteni, <i>Sânzieni</i>, Sita Buzăului, Sfântu Gheorghe, Târgu Secuiesc, Valea Mare, Vârghiș, Turia Întorsura Buzăului, Vâlcele, Zagon
	<ul style="list-style-type: none"> Drumuri județene în stare rea 	<ul style="list-style-type: none"> DJ 113, DJ 122B, DJ121A
	<ul style="list-style-type: none"> Lipsa unui nod de transport intermodal 	<ul style="list-style-type: none"> Posibil de realizat în Zona Metropolitană Sfântu Gheorghe
	<ul style="list-style-type: none"> Lipsa infrastructurii pentru transport nemotorizat 	<ul style="list-style-type: none"> Toate UAT-urile
16	Zonificarea teritoriului	
	<ul style="list-style-type: none"> Documentații de urbanism: (PUG-uri) mai vechi de 20 de ani 	<ul style="list-style-type: none"> Aita Mare, Bățani, Belin, Bixad, Bodoc, Brateș, Brețcu, Boroșneu Mare, Catalina, Cernat, Chichiș, Comandău, Dobârlău, Estelnic, Ghidfalău, Hăghig, Ilieni, Lemnia, Malnaș, Mereni, Micfalău, Moacșa, Ojdula, Poian, Recii, Sita Buzăului, Sânzieni, Turia, Târgu Secuiesc, Valea Crișului, Valea Mare, Vârghiș, Zagon, Zăbala
	<ul style="list-style-type: none"> Suprafața extinsă de terenuri degradate și neproductive - UAT-uri cu suprafețe de terenuri degradate 	<ul style="list-style-type: none"> Arcuș, Baraolt, Malnaș, Mereni
	<ul style="list-style-type: none"> UAT-uri cu lucrările de cadastru sistematic, nefinalizate 	<ul style="list-style-type: none"> Brețcu, Barcani, Boroșneu Mare, Cernat, Comandău, Mereni, Ozun, Sita Buzăului, Vârghiș

2.3 Diagnostic general – îndeplinirea indicatori minimali de definire a UAT-urilor municipii și orașe din județul Covasna (conform legii 351/2001)

Legea 351/2001 actualizată în 15 decembrie 2011, stabilește următorul set de indicatori minimali pe care o localitate urbană trebuie să îi îndeplinească:

Tabel 16 – Indicatori minimali de definire a localităților urbane

Indicatori minimali	Municipiu	Oraș
Număr de locuitori	40.000	10.000
Populația ocupată în activități neagricole (% din totalul populației ocupate)	85%	75%
Dotarea locuințelor cu instalații de alimentare cu apă	80%	70%
Dotarea locuințelor cu baie și WC în locuință (% din totalul locuințelor)	75%	55%
Dotarea locuințelor cu instalație de încălzire centrală (% din totalul locuințelor)	45%	35%
Număr de paturi în spitale la 1000 de locuitori	10	7
Număr de medici la 1000 de locuitori	2,3	1,8
Unități de învățământ	postliceal	liceal sau altă formă de învățământ secundar
Dotări culturale și sportive	săli de spectacol, eventual teatre, instituții muzicale, biblioteci publice, stadion, săli de sport	săli de spectacol, biblioteci, publice, spații pentru activități sportive
Locuri în hoteluri	100	50
Străzi modernizate (% din lungimea totală a străzilor)	60%	50%
Străzi cu rețele de distribuție a apei (% din lungimea totală a străzilor)	70%	60%
Străzi cu conducte de canalizare (% din lungimea totală a străzilor)	60%	50%
Epurarea apelor uzate	racordarea la o stație de epurare cu treapta mecanică și biologică	racordarea la o stație de epurare cu treapta mecano-chimică
Străzi cu rețele de hidranți exteriori pentru stingerea incendiilor (% din lungimea totală a străzilor)	70%	60%
Spații verzi (parcuri, grădini publice scuaruri)	15 mp/locuitor	10 mp/locuitor
Depozit controlat de deșeuri cu acces asigurat		

Modul în care municipiile și orașele județului Covasna îndeplinesc acești indicatori este detaliat în tabelele următoare. Anexa 2 prezintă situația indicatorilor minimali din UAT-urilor rurale componente ale județului Covasna.

Tabel 17 – Indicatori minimali de definire a UAT-urilor municipii din județul Covasna

INDICATORII CANTITATIVI ȘI CALITATIVI MINIMALI DE DEFINIRE A LOCALITĂȚILOR URBANE - MUNICIPII	VALORI MINIMALE	SFÂNTU GHEORGHE	TÂRGU SECUIESC	OBSERVAȚII
Număr de locuitori	25000	Da	Nu	Populația cu domiciliul la 1 ianuarie 2023 (INS): 61807 locuitori în municipiul Sfântu Gheorghe și 19016 locuitori în municipiul Târgu Secuiesc.
Populația ocupată în activități neagricole	85%	Da	Da	Structura ocupațională la RPL 2011: ponderea populației ocupate în agricultură era de 4% în Sfântu Gheorghe și de 7,4% în Târgu Secuiesc. Rezultatele recensământului din anul 2022 nu sunt încă disponibile la nivel de UAT.
Dotarea locuințelor cu instalații de alimentare cu apă	80%	Da	Da	Dotarea locuințelor la RPL 2011: ponderea locuințelor racordate la rețeaua publică de alimentare cu apă era de 95,4% în Sfântu Gheorghe și de 85,5% în Târgu Secuiesc. Rezultatele recensământului din anul 2022 nu sunt încă disponibile la nivel de UAT.
Dotarea locuințelor cu baie și WC în locuință	75%	Da	Da	Dotarea locuințelor la RPL 2011; procentul de amplasare a băilor în locuințe era de 94,4% în Sfântu Gheorghe și de 90,4% în Târgu Secuiesc. Rezultatele recensământului din anul 2022 nu sunt încă disponibile la nivel de UAT.
Număr de paturi în spitale la 1000 de locuitori	10	Da	Da	Numărul de paturi (inclusiv pentru spitalizare de zi) în spitale și clinici publice și private în anul 2022, conform INS: 654 în Sfântu Gheorghe și 255 în Târgu Secuiesc
Număr de medici ce revin la 1000 de locuitori	2.3	Da	Da	Numărul de medici (inclusiv de familie) în sistemul public și privat în anul 2021: 193 în Sfântu Gheorghe și 74 în Târgu Secuiesc.
Unități de învățământ	Postliceal	Da	Da	Rețeaua de unități de învățământ publice și private, conform ISJ Covasna.

INDICATORII CANTITATIVI ȘI CALITATIVI MINIMALI DE DEFINIRE A LOCALITĂȚILOR URBANE - MUNICIPII	VALORI MINIMALE	SFÂNTU GHEORGHE	TÂRGU SECUIESC	OBSERVAȚII
Dotări culturale și sportive	Săli de spectacol, eventual teatre, instituții muzicale, biblioteci publice, stadion, săli de sport	Da	Da	Municipiul Sfântu Gheorghe beneficiază de două teatre, o casă de cultură a sindicatelor, casa de cultură "Konya Adam", o bibliotecă județeană, un stadion și o sală sportivă multifuncțională, un bazin de înot, precum și mai multe săli de sport de dimensiuni mai mici. Municipiul Târgu Secuiesc dispune de o sală de cultură cu diferite funcțiuni, inclusiv de spațiu pentru funcționarea teatrului, muzeu, bibliotecă municipală, stadion, sală polivalentă, patinoar artificial etc.
Locuri în hoteluri	100	Da	Nu	Locuri existente în unități de cazare în anul 2022, conform INS: 611 în Sfântu Gheorghe (din care 340 în hoteluri), respectiv 286 în Târgu Secuiesc (71 în hoteluri).
Străzi modernizate	60%	Da	Da	Procent determinat ca raport între lungimea străzilor orășenești modernizate și lungimea totală a străzilor orășenești din anul 2022, conform INS: 80% în Sfântu Gheorghe și 61% în Târgu Secuiesc
Străzi cu rețele de distribuție a apei	70%	Da	Da	Procent determinat ca raport între lungimea rețelei simple de distribuție a apei potabile și lungimea totală a străzilor orășenești din anul 2022, conform INS.
Străzi cu conducte de canalizare	60%	Da	Da	Procent determinat ca raport între lungimea rețelei simple de distribuție a apei potabile și lungimea totală a străzilor orășenești din anul 2022, conform INS.
Epurarea apelor uzate	Stație de epurare cu treaptă mecanică și biologică	Da	Da	Stațiile de epurare a apelor uzate care deservește cele două municipii au treaptă terțiară, fiind reabilitate și extinse cu fonduri europene.
Străzi cu rețele de hidranți exteriori pentru stingerea incendiilor	70%	Da	Da	Putem considera indicatorul îndeplinit de către toate municipiile, dat fiind gradul ridicat de acoperire a rețelei publice de alimentare cu apă din anul 2022

INDICATORII CANTITATIVI ȘI CALITATIVI MINIMALI DE DEFINIRE A LOCALITĂȚILOR URBANE - MUNICIPII	VALORI MINIMALE	SFÂNTU GHEORGHE	TÂRGU SECUIESC	OBSERVAȚII
Spații verzi (parcuri, grădini publice, scuaruri) - mp/locuitor	15, parc public	Nu	Da	Suprafața de spații verzi (77 ha în Sfântu Gheorghe și 36 ha în Târgu Secuiesc) este preluată din statisticile INS și raportată la populația cu domiciliul din anul 2022 și cuprinde parcuri, grădini publice, scuaruri publice, păduri, cimitire, baze și amenajări sportive
Depozit controlat de deșeuri, cu acces asigurat	Da	Da	Da	Județul are un sistem integrat de management a deșeurilor, care presupune colectarea, transportul, transferul, sortarea și valorificarea deșeurilor menajere. Există un depozit ecologic realizat cu fonduri europene la Boroșneu Mare.

Tabel 18 – Indicatori minimali de definire a UAT-urilor orașe din județul Covasna

INDICATORII CANTITATIVI ȘI CALITATIVI MINIMALI DE DEFINIRE A LOCALITĂȚILOR URBANE - ORAȘE	VALORI MINIMALE	BARAOLT	COVASNA	ÎNTORSURA BUZĂULUI	OBSERVAȚII
Număr de locuitori	5000	Da	Da	Da	La 1 ianuarie 2023, conform INS, populația cu domiciliul era de 8888 locuitori în Baraolt, 10704 în Covasna și 9297 în Întorsura Buzăului.
Populația ocupată în activități neagricole	75%	Nu	Da	Nu	Structura ocupațională la RPL 2011; populația ocupată în agricultură (inclusiv silvicultură și pescuit) era de 25,9% în Baraolt, de 9% în Covasna și de 31,1% în Întorsura Buzăului. Rezultatele recensământului din anul 2022 nu sunt încă disponibile la nivel de UAT.
Dotarea locuințelor cu instalații de alimentare cu apă	70%	Nu	Da	Nu	Dotarea locuințelor la RPL 2011; procentul de conectare la rețeaua publică era de 64,1% în Baraolt, de 85,1% în Covasna și de 67,1% în Întorsura Buzăului. Rezultatele recensământului din anul 2022 nu sunt încă disponibile la nivel de UAT.

INDICATORII CANTITATIVI ȘI CALITATIVI MINIMALI DE DEFINIRE A LOCALITĂȚILOR URBANE - ORAȘE	VALORI MINIMALE	BARAOLT	COVASNA	ÎNTORSURA BUZĂULUI	OBSERVAȚII
Dotarea locuințelor cu baie și WC în locuință	55%	Da	Da	Da	Dotarea locuințelor la RPL 2011; procentul de dotare cu baie al locuințelor variază între 78% în Zărnești și Rupea, respectiv 95% în Victoria.
Număr de paturi în spitale la 1000 de locuitori	7	Da	Da	Da	Numărul de paturi (inclusiv pentru spitalizare de zi) în spitale și clinici publice și private în anul 2022: 79 în Baraolt, 807 în Covasna și 100 în Întorsura Buzăului.
Număr de medici ce revin la 1000 de locuitori	1.8	Da	Da	Da	Numărul de medici în sistemul public și privat în anul 2021: 24 în Baraolt, 79 în Covasna și 25 în Întorsura Buzăului.
Unități de învățământ	Liceal	Da	Da	Da	Unități de învățământ în anul 2021
Dotări culturale și sportive	Săli de spectacol, biblioteci publice, spații pentru activități sportive	Da	Da	Da	Orașul Baraolt dispune de o casă de cultură și mai multe cămine culturale, bibliotecă orășenească, muzeu, mai multe terenuri și o sală de sport școlară. Orașul Covasna dispune de o casă de cultură, bibliotecă orășenească, pârtie de schi, sală de sport didactică, la care se va adăuga curând și o bază sportivă nouă. Orașul Întorsura Buzăului beneficiază de casă de cultură, cămine culturale, bibliotecă orășenească, fiind în construcție o bază sportivă modernă care se adaugă la sala de sport didactică existentă.
Locuri în hoteluri	50	Nu	Da	Nu	Locuri de cazare în anul 2022, conform INS: 71 în Baraolt (0 în hoteluri); 2504 în Covasna (2131 în hoteluri) și 85 în Întorsura Buzăului (0 în hoteluri).
Străzi modernizate	50%	Da	Da	Nu	Procent determinat ca raport între lungimea străzilor orășenești modernizate și lungimea totală a străzilor

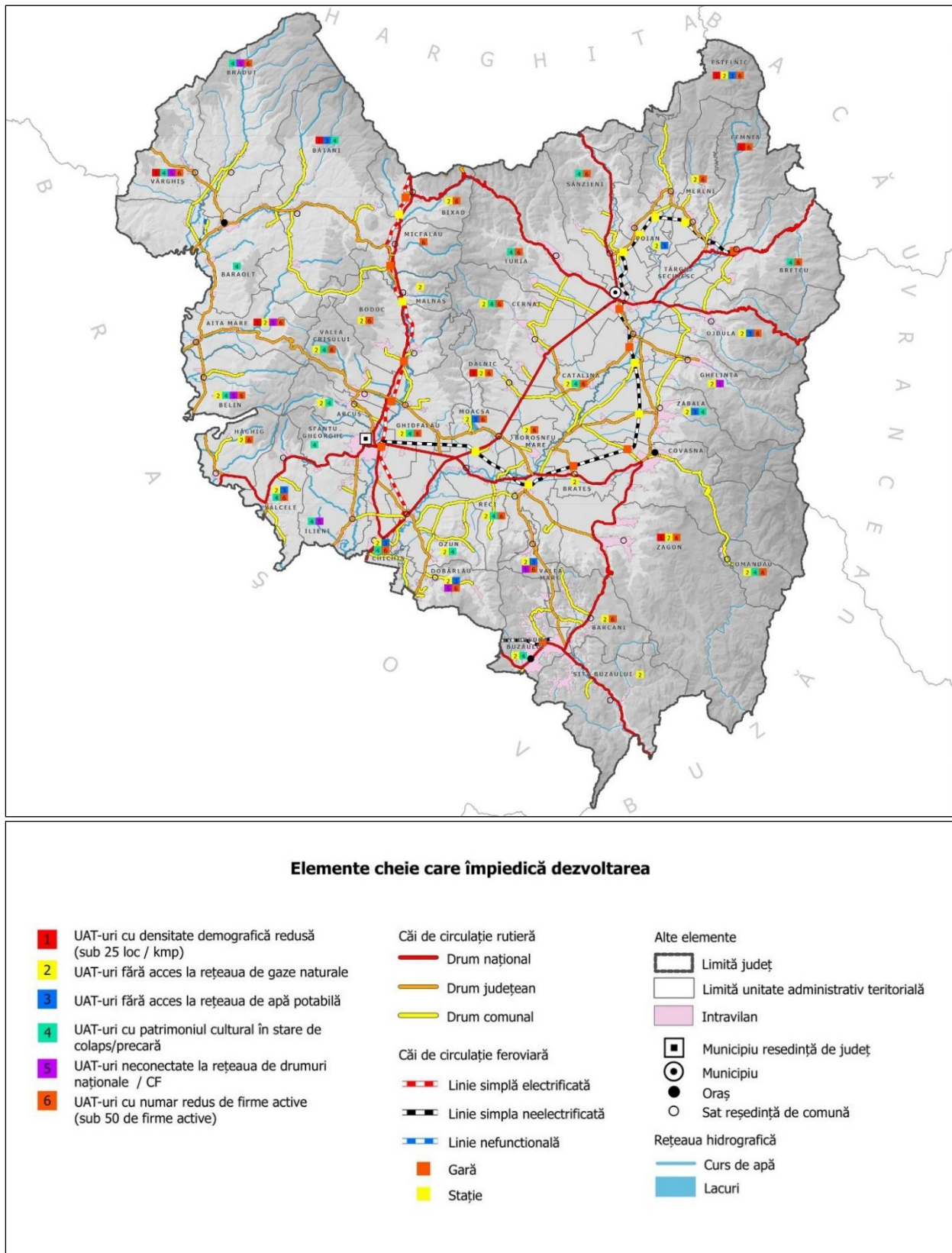
INDICATORII CANTITATIVI ȘI CALITATIVI MINIMALI DE DEFINIRE A LOCALITĂȚILOR URBANE - ORAȘE	VALORI MINIMALE	BARAOLT	COVASNA	ÎNTORSURA BUZĂULUI	OBSERVAȚII
					orașenești din anul 2022, conform INS: 82% Baraolt, 60% în Covasna și 38% în Întorsura Buzăului.
Străzi cu rețele de distribuție a apei	60%	Nu	Da	Da	Procent determinat ca raport între lungimea rețelei simple de distribuție a apei potabile și lungimea totală a străzilor orașenești din anul 2022, conform INS.
Străzi cu conducte de canalizare	50%	Nu	Da	Da	Procent determinat ca raport între lungimea rețelei simple de canalizare și lungimea totală a străzilor orașenești din anul 2022, conform INS.
Epurarea apelor uzate	Stație de epurare cu treaptă mecanică	Da	Da	Da	Stațiile de epurare a apelor uzate din Covasna și Întorsura Buzăului au fost modernizate cu fonduri europene și sunt funcționale. În cazul orașului Baraolt, noua stație de epurare realizată cu fonduri guvernamentale nu este încă funcțională.
Străzi cu rețele de hidranți exteriori pentru stingerea incendiilor	60%	Nu	Da	Da	Putem considera indicatorul îndeplinit de către orașele cu pondere ridicată a străzilor cu rețea publică de alimentare cu apă.
Spații verzi (parcuri, grădini publice, scuaruri) - mp/locuitor	10, grădină publică	Da	Da	Da	Suprafața de spații verzi (26 ha în Baraolt, 44 ha în Covasna și 14 ha în Întorsura Buzăului) este preluată din statisticile INS și raportată la populația cu domiciliul din anul 2022 și cuprinde parcuri, grădini publice, scuaruri publice, păduri, cimitire, baze și amenajări sportive
Depozit controlat de deșeuri, cu acces asigurat	Da	Da	Da	Da	Depozitele orașenești de deșeuri Râșnov, Zărnești, Victoria au fost închise și ecologizate. Județul dispune de un depozit ecologic unde se transportă deșeurile colectate în județ.

2.4 Sinteza disfuncționalităților majore existente a UAT-urilor

Prin analiza multicriterială a județului au fost identificate elemente care împiedică dezvoltarea județului. Aceste elemente permițând localizarea prin indicatori în sistemul GIS, pot fi urmărite pentru a realiza noua stare a coeziunii teritoriale a județului. Astfel, administrațiile locale au imaginea exactă a situației UAT-urilor în care se poate interveni cu prioritate pentru elementele care au fost considerate și materializate integrat în figura 11. Aceste elemente sunt:

1. UAT-uri cu densitate demografică mică sub 25 locuitori / kmp (2021)
2. UAT-uri fără acces la DN, DJ, CF
3. UAT-uri fără rețea de apă potabilă
4. UAT-uri fără rețea de canalizare
5. UAT-uri fără acces la gaze naturale
6. UAT-uri cu localități fără acces la energie electrică
7. UAT-uri cu patrimoniu cultural în stare de colaps / precară

Figura 11 – Elemente cheie care împiedică dezvoltarea județului Covasna

Sursa: Planșă proprie, Eco Maps

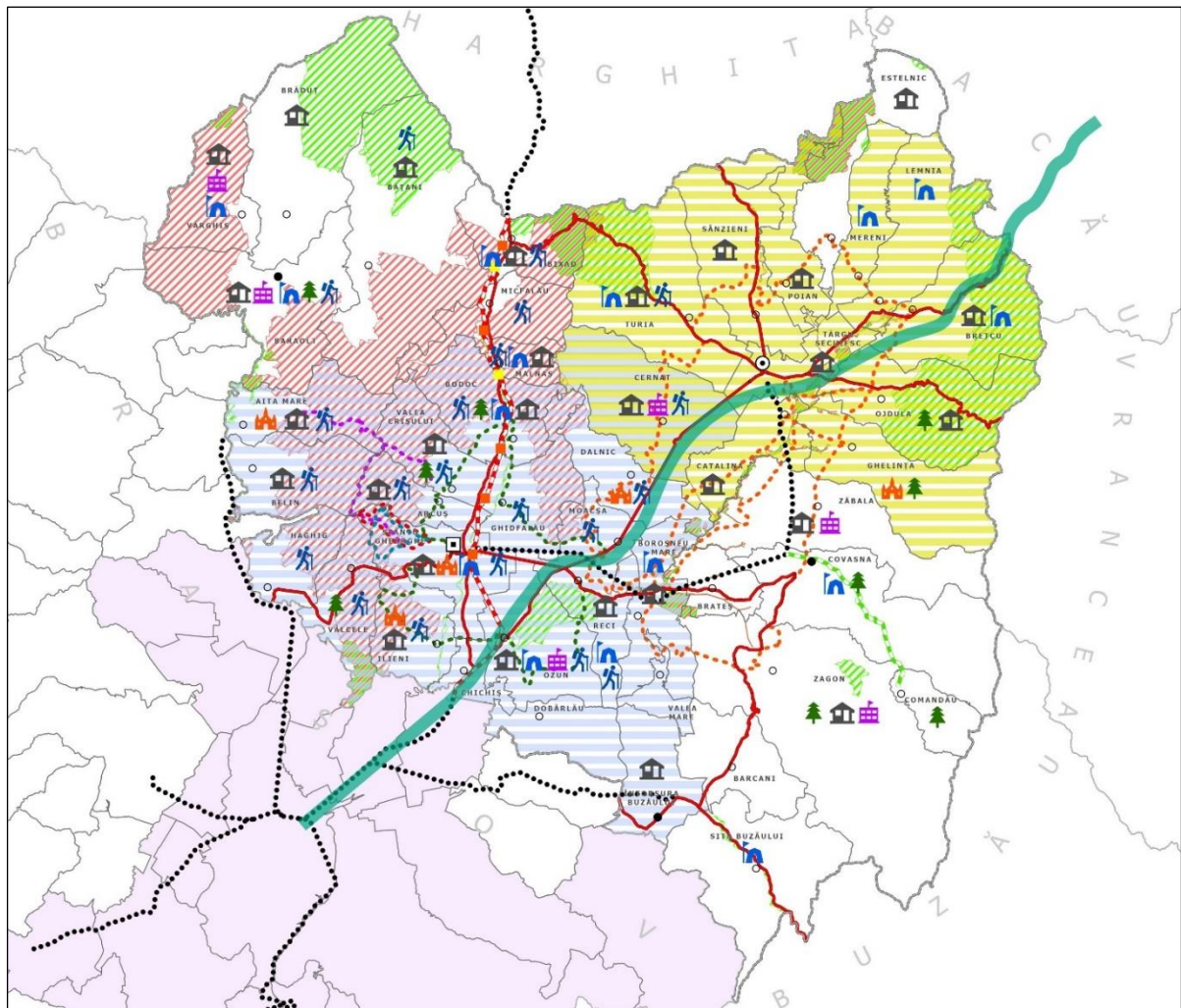
2.4.1 Sinteza factorilor ce contribuie la dezvoltarea UAT-urilor

Diagnosticul prospectiv integrează elemente rezultate din analiza integrată a factorilor identificați în cadrul Etapei 1- Studii de Fundamentare. Diagnosticul prospectiv consideră că UAT-urile care pe lângă progresul înregistrat în perioadele 2007-2020 prin implementarea proiectelor existente în strategiile de dezvoltare necesare echipării teritoriului, pornește de la premisa că pentru viitor accesibilitatea, patrimoniul natural și cultural existent și cooperarea între UAT-uri devin elemente cheie în creșterea competitivității județului în context regional.

Aceste elemente având o materializare spațială prin indicatori în sistemul GIS, pot fi monitorizate în perioada de utilizarea a documentației PATJ Covasna pentru a monitoriza dinamica numărului de noi rezidenți, a numărului de noi firme localizate, a numărului de înnoptări în zonele cu potențial turistic. Elementele care au fost considerate și materializate integrat în figura 12, sunt următoarele:

1. Conectivitate și mobilitate
2. Patrimoniul cultural semnificativ
3. Patrimoniul natural
4. Parteneriate teritoriale între UAT-urile componente

Figura 12 – Elemente cheie care contribuie la dezvoltarea județului

Elemente cheie care susțin dezvoltarea

1. Conectivitate și mobilitate

- Autostrada A13 (Brașov-Bacău)
- Drum național
- Tren metropolitan
- Linie simplă electrificată
- Gară
- Stație
- Trasee de biciclete
- Drumul Verde Seps
- Traseul Easy Ride
- Traseul Ride
- Traseul Zero

2. Patrimoniul natural

- UAT-uri cu resurse naturale
- Arie de protecție specială avifaunistică
- Sit de importanță comunitară
- Trasee în zone cu arii naturale
  - Ciomad - Balványos (arie naturală protejată)
  - Dealul Ciocas - Dealul Vițelului (arie naturală protejată)
  - Dealul Pivnițele Mari
  - Mesteacăniișul de la Reci
  - Munții Bodoc - Baraolt (arie naturală protejată Natura 2000)
  - Rezervația naturală Cheile Vârghișului
  - Tinovul Apa Roșie
  - Vârful Lăcăuți
  - Muntele Puturos sau Puciosu (parte a masivului Ciomad - Balványos)

3. Patrimoniul cultural semnificativ

- UAT-uri cu resurse antropice
- Conace și castele
  - UAT Vârghiș: Loc. Vârghiș, Castel Daniel
  - UAT Baraolt: Loc. Midoșoara, Castelul Kálnoky
  - UAT Zagon: Loc. Zagon, Castelul Mikesszentkereszty
  - UAT Ozun: Loc. Bigfalău, Conacul Kórh-Dénes
  - UAT Zăbala: Loc. Zăbala, Castelul Mikesszentkereszty
  - UAT Cernat: Loc. Cernat, Conacul Domokos Gyula și Muzeul Haszmann Pál
- Cetăți
  - UAT Baraolt: Loc. Biborțeni, "Cetatea Tiborc"
  - UAT Bixad: Loc. Bixad, Cetatea Piatra Șoimilor, Cetatea Văpa
  - UAT Bodoc: Loc. Bodoc, Fortificație „Vârful Comorilor”, Loc. Olteni, Cetatea Fetei
  - UAT Boroșneș Mare: Loc. Let, Cetatea Székelybánya, Fortificație "Vârhegy", Loc. Boroșneș Mic, Cetatea Vezurei
  - UAT Brețcu: Loc. Brețcu, Cetatea "Veneturné", Cetatea Lupului, Loc. Oituz, Șanțuri de apărare 1854-1855, Cetatea Rákoczy
  - UAT Cernat: Loc. Cernat, Fortificație, "Vârful Ascuțit", Loc. Cernatul de Sus, Cetatea Ika
  - UAT Covasna: Loc. Covasna, "Cetatea Zănelor"
  - UAT Malnaș: Loc. Malnaș, Cetatea Hereț
  - UAT Mereni: Loc. Mereni, Cetatea Mereni, Loc. Lutoasa, Cetatea Csuklyán
  - UAT Ozun: Loc. Bicfalău, Cetatea Csigavar, Loc. Lisnău, Cetatea Turcilor
  - UAT Reci: Loc. Saciova, Cetate sec. 12
  - UAT Sfântu Gheorghe: Loc. Sfântu Gheorghe, Cetatea Cocostărcului, Cetatea Sfântu Gheorghe
  - UAT Sita Buzăului: Loc. Crasna, Șanțuri de apărare 1878
  - UAT Turia: Loc. Turia, Cetatea Bálványos, "Cetatea Turia"
  - UAT Vârghiș: Loc. Vârghiș, Cetatea Rika „Turnul de est”, „Turnul de vest"

Biserici fortificate

- UAT Ghelnița, Loc. Ghelnița (Biserica fortificată romano-catolică „Sfântul Emeric")
- UAT Aita Mare, Loc. Aita Mare (Biserica fortificată)
- UAT Dalnic, Loc. Dalnic (Biserica reformată)
- UAT Ilieni, Loc. Ilieni, (Biserica reformată fortificată)
- UAT Sfântu Gheorghe, Loc. Sfântu Gheorghe, (Biserica reformată fortificată)
- Cale ferată turistică - cu ecartament îngust (Covasna - Comandău)

4. Parteneriate teritoriale

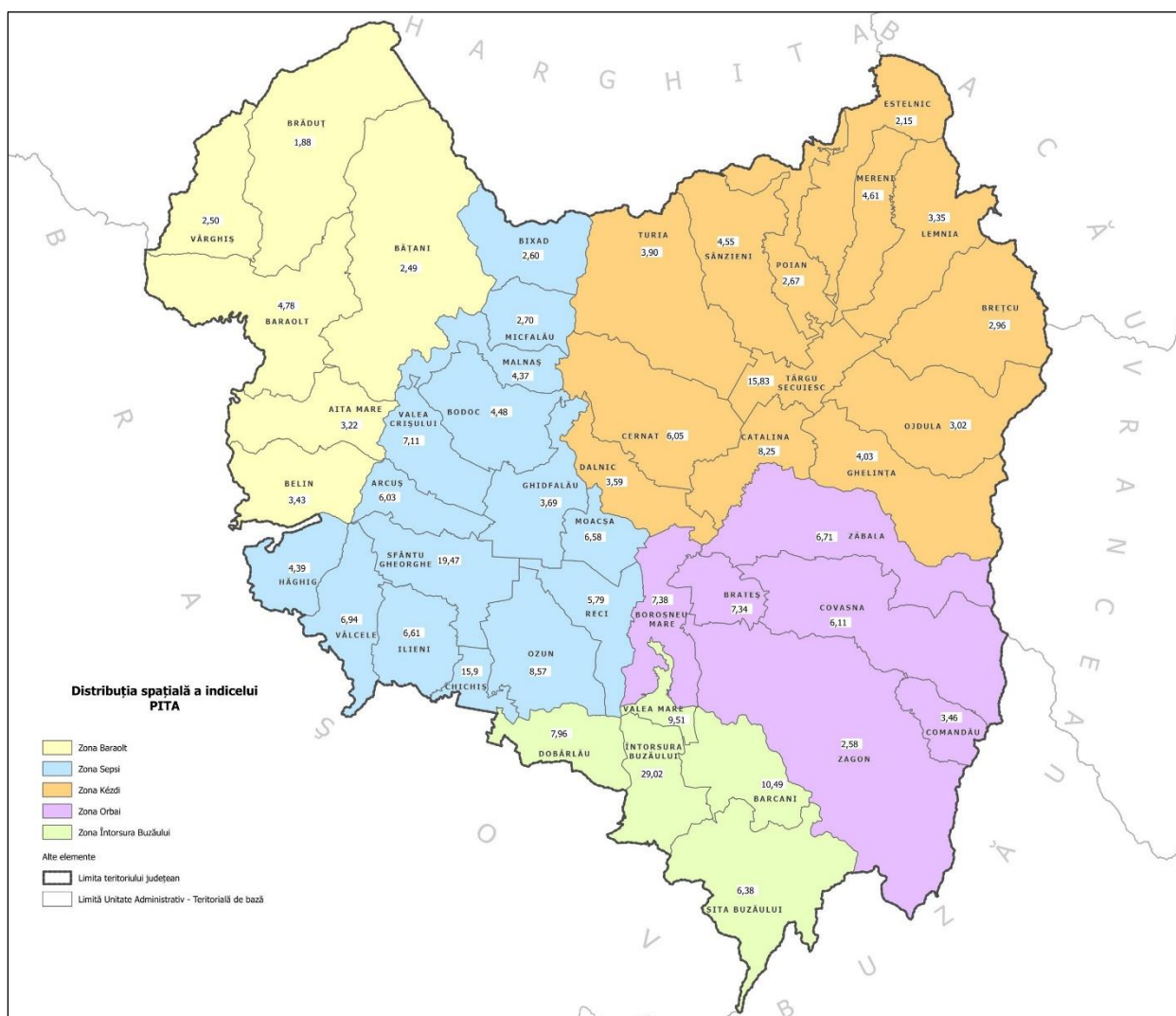
- ZM Târgu Secuiesc
- ZM Sfântu Gheorghe
- ZM Brașov
- Alte elemente
  - Limită județ
  - Limită unitate administrativ teritorială
  - Intravilan
  - Municipii reședință de județ
  - Municipii
  - Oraș
  - Sat reședință de comună

Sursa: Planșă proprie, Eco Maps

Pentru a coordona din punct de vedere spațial (rezerva de terenuri existente) elementele de creșterea economică prin investiții imobiliare este utilă cunoașterea distribuției spațiale a indicatorilor PITA⁶ și POTA suprapuși peste dinamica demografică a fiecărui UAT din județul Covasna.

Figurile 13-16, reprezintă un factor de analiză în realizarea planurilor urbanistice generale, bilanțul teritorial, pentru a verifica rezerva de teren și eficiența folosirii terenului. Anexa 3 prezintă lista indicatorilor care descriu procentul de ocupare a teritoriului administrativ cu suprafețe construite (POTA) și procentul teritoriului intravilan din teritoriul administrativ (PITA).

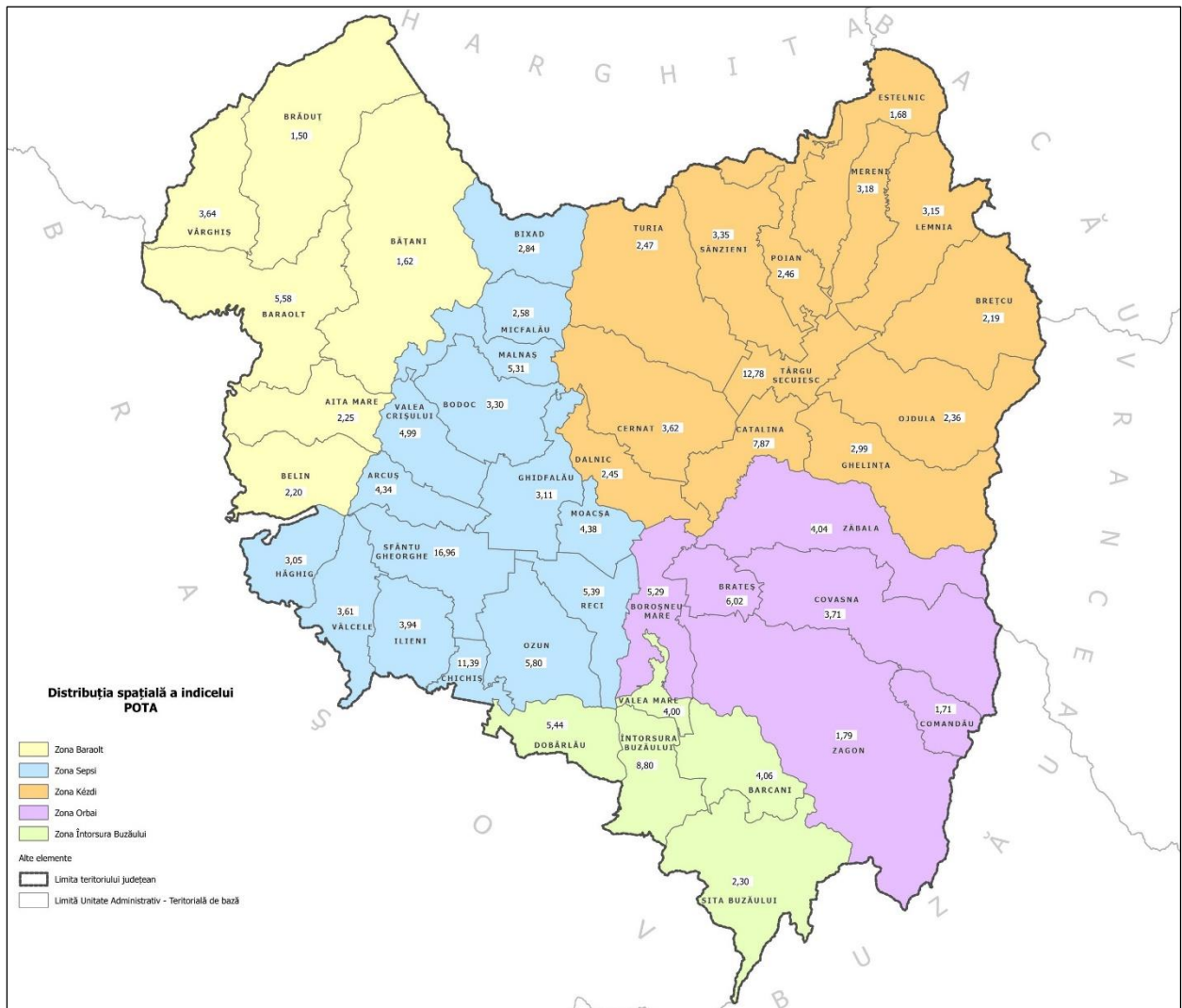
Figura 13 – Indice PITA – distribuție teritorială la nivel județean

Sursa: Planșă proprie, Eco Maps

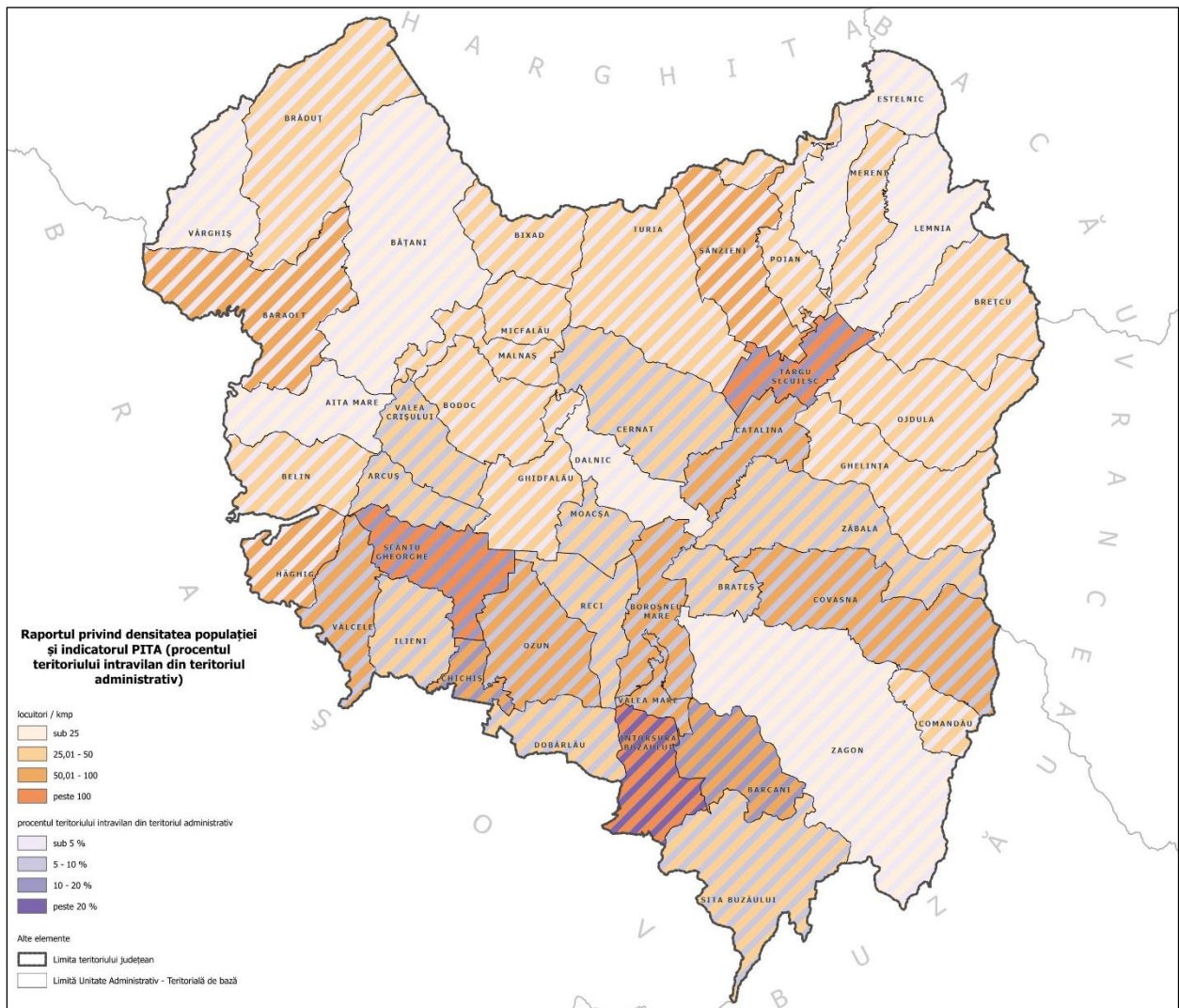
⁶ Definirea indicelui în anexa 3

Figura 14 – Indice POTA- distribuție teritorială la nivel județean

Sursa: Planșă proprie, Eco Maps

Figura 15 – Indice PITA – distribuție teritorială conf. caracteristicilor de dezvoltare socio-economică a UAT-urilor din județul Covasna

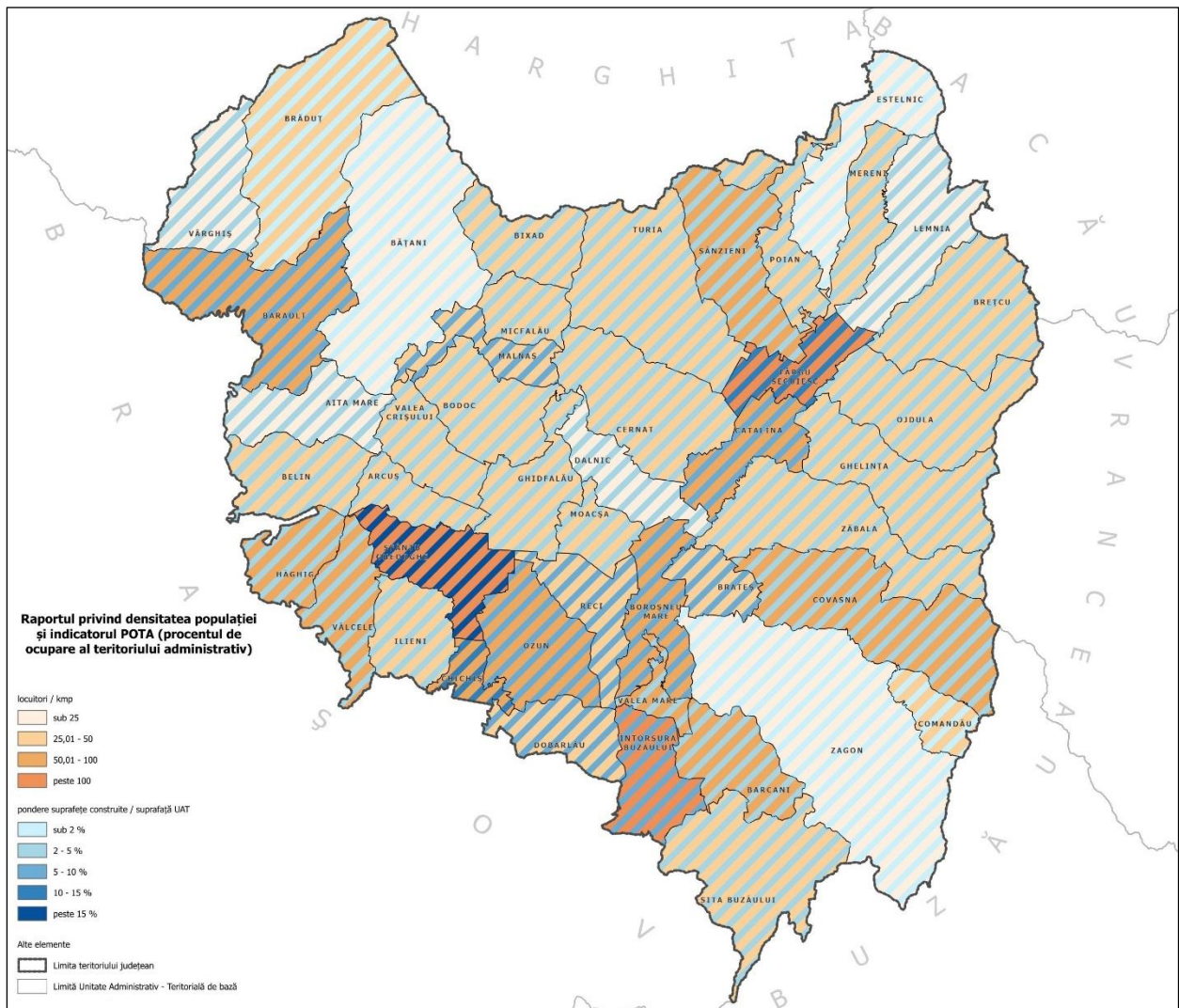

Sursa: Planșă proprie, Eco Maps

Indice PITA:

Procentul teritoriului intravilan din teritoriul administrativ = suprafața teritoriului intravilan propus prin PUG raportată la suprafața teritoriului administrativ al U.A.T.

Figura 16 – Indice POTA – distribuție teritorială conf. caracteristicilor de dezvoltare socio-economică a UAT-urilor din județul Covasna

Sursa: Planșă proprie, Eco Maps

Indice POTA:

Procentul de ocupare a teritoriului administrativ = suprafața ocupată de construcții și căi de comunicații raportată la suprafața teritoriului administrativ al U.A.T.

3 ANEXE

3.1 ANEXA 1. – PROGNOZA POPULAȚIEI PE GRUPE DE VÂRSTĂ (VARIANTA MEDIE) – 2032 (SURSA: DATE CALCULATE DUPĂ DATE INS)

	tineri	adulți	vârstnici
Județ	32099	140149	44314
MUNICIPIUL SFANTU GHEORGHE	7679	35510	15540
ORAS BARAOLT	861	5468	1895
ORAS COVASNA	956	6561	2463
ORAS INTORSURA BUZAULUI	1514	6181	1663
MUNICIPIUL TARGU SECUIESC	1902	11425	4288
COMANDAU	47	573	215
BARCANI	806	2614	645
SITA BUZAULUI	813	3125	826
AITA MARE	132	1094	290
BATANI	933	3337	553
BELIN	1049	2245	321
BODOC	495	1800	416
BOROSNEU MARE	651	2310	417
BRATES	58	858	269
BRADUT	1200	3335	830
BRETCU	295	2202	596
CATALINA	442	2154	547
CERNAT	560	2669	727
CHICHIS	175	923	308
DOBARLAU	291	1507	423
GHELINTA	839	3695	810
GHIDFALAU	339	1860	424
HAGHIG	562	1730	280
ILIENI	350	1409	450
LEMNIA	185	1110	372
MALNAS	108	566	237
MOACSA	166	875	210
OJDULA	545	2578	660
OZUN	669	3119	823
POIAN	209	1130	268
RECI	327	1564	425
SANZIENI	813	2741	928
TURIA	635	2362	753
VALEA CRISULUI	404	1784	369
VALCELE	2712	3792	466
VARGHIS	96	1118	325
ZAGON	469	3370	842
ZABALA	531	3072	741
VALEA MARE	142	817	153
MERENI	141	784	245
ARCUS	347	1253	324
BIXAD	183	1071	278
MICFALAU	237	1089	387
DALNIC	141	579	142
ESTELNIC	91	790	172

3.2 ANEXA 2: – CRITERII CUPRINSE ÎN PATN PENTRU UAT-URI RURALE

Elemente și nivel de dotare al localităților rurale de rang IV (sate reședință de comună) în vederea deservirii satelor din cadrul comunei respective	Aita Mare	Arcuș	Barcani	Bățani	Belin	Bixad	Bodoc	Boroșneu Mare	Brăduț	Brateș	Brețcu	Cătălina	Cernat	Chichiș	Comandău	Dalnic	Dobârlău	Estelnic	Ghelința	Ghidfalău	Observații
Populație la nivel de comună (peste 1500 de locuitori)	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Nu	Da	Da	Da	Nu	Nu	Nu	Da	Nu	Da	Da	Populația cu domiciliul la 1 ianuarie 2023, conform INS.
Sediu de primărie	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Toate UAT-urile dispun de un sediu administrativ, chiar dacă există situații în care acestea nu oferă condiții propice
Grădiniță, școală primară și gimnazială	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Conform ISJ Covasna, în anul 2023 existau grupe de grădiniță și clase de învățământ primar și gimnazial în toate UAT-urile rurale din județ. Totuși, există situații în care, inclusiv pe fondul numărului mic de copii, grădinița funcționează în aceeași clădire cu școala primară / gimnazială
Dispensar medical, farmacie sau punct farmaceutic	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Nu	Da	Da	Da	Nu	Da	Da	Nu	Nu	Da	Da	Da	Da	Comunele Mereni, Poian, Dalnic, Cătălina, Malnaș, Boroșneu Mare și Moacșa nu dispuneau în anul 2022 de serviciile unui medic de familie, chiar dacă majoritatea acestora dispun de spații pentru dispensar. De asemenea, în comunele Comandău, Dalnic, Malnaș, Mereni și Poian nu există farmacie / punct farmaceutic.
Poștă, servicii telefonice	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	CN Poșta Română deține oficii poștale în toate UAT-urile, iar cel puțin un operator de telefonie mobilă și fixă asigură acoperire în fiecare UAT
Sediu de poliție și de jandarmerie	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Secțiile de poliție rurală din județ au în subordine un post de poliție în fiecare UAT. Inspectoratul de Jandarmi Județean nu dispune de puncte de lucru în mediul rural.
Cămin cultural cu bibliotecă	Da	Da	Nu	Da	Nu	Nu	Nu	Nu	Da	Nu	Da	Da	Da	Nu	Da	Nu	Nu	Da	Da	Nu	Cămine culturale există în toate satele reședință și în majoritatea celor componente, multe dintre acestea găzduind și fondul de carte al bibliotecilor comunale. Doar o parte dintre aceste biblioteci mai sunt funcționale, pe fondul scăderii numărului de cititori și a lipsei personalului de specialitate.
Magazin general, spații pentru servicii	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	În toate satele reședință există unități private de tip comercial (magazine alimentare și mixte) și de servicii (de ex. alimentație publică - baruri/cafenele)

Teren de sport amenajat	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	În toate comunele există cel puțin un teren de sport, fie amplasat în incinta unităților de învățământ, fie pe alt teren public ("stadion" comunal). Cu toate acestea, mare parte din terenuri, mai ales cele din afara unităților de învățământ, au dotări minimale și sunt folosite doar pentru fotbal, nu și pentru alte sporturi.
Parohie	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	În fiecare comună există parohii cel puțin pentru o confesiune religioasă.
Cimitir	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Cu foarte puține excepții, toate satele componente ale comunelor dispun de cimitir propriu.
Stație / haltă CF sau stație de transport auto	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Programul de transport public județean de persoane prin curse regulate cuprinde trasee de autobuz/microbuz care leagă centrele urbane de toate comunele din județ. De asemenea, unele dintre comune sunt deservite de stații / halte de cale ferată din proprietatea CFR Infrastructură.
Dispensar veterinar	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	În județ există circumscripții sanitar-veterinare în subordinea DSVSA, care acoperă toate UAT-urile.
Sediu al serviciului de pompieri	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	ISU Covasna nu deține puncte de lucru în mediul rural. În anul 2022 nu existau în mediul rural servicii voluntare pentru situații de urgență avizate de către ISU.
Puncte locale pentru depozitarea controlată a deșeurilor	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Toate gropile neconforme de depozitare a deșeurilor din județ au fost închise. Deșeurile se colectează selectiv direct de la gospodării și de la puncte special amenajate în spații publice. În comuna Barcani va fi amenajat un centru de aport voluntar pentru deșeuri reciclabile.
Alimentare cu apă prin cișmele stradale	Da	Da	Da	Nu	Da	Da	Da	Nu	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Nu	Nu	Da	Da	Da	Comunele Bățani, Dobârlău, Estelnic, Moacșa, Ojdula, Poian, Vâlcele, Valea Mare și Zăbala nu dispuneau la finalul anului 2022 de sisteme funcționale de alimentare cu apă, iar în comuna Boroșneu Mare aceasta măsura doar un kilometru.

3.3 ANEXA 3. – LISTA INDICELUI PITA ȘI INDICELUI POTA PENTRU UAT-URILE COMPONENTE

Indice PITA:

Procentul teritoriului intravilan din teritoriul administrativ = suprafața teritoriului intravilan propus prin PUG raportată la suprafața teritoriului administrativ al U.A.T.

Indice POTA:

Procentul de ocupare a teritoriului administrativ = suprafața ocupată de construcții și căi de comunicații raportată la suprafața teritoriului administrativ al U.A.T.

Codul SIRUTA	Denumirea UAT	Suprafață UAT (ha)	Suprafață construită (ha)	Suprafața intravilan (ha)	PITA	POTA
63394	Sfântu Gheorghe	7264	1231,67	1414,38	19,47	16,96
63447	Baraolt	13308	742,08	636,38	4,78	5,58
63526	Covasna	15485	574,26	946,56	6,11	3,71
63553	Comandău	3153	53,82	109,02	3,46	1,71
63580	Întorsura Buzăului	6025	530,01	1748,45	29,02	8,80
63633	Barcani	6566	266,28	688,95	10,49	4,06
63688	Sita Buzăului	13133	302,05	838,20	6,38	2,30
63740	Târgu Secuiesc	4863	621,36	769,59	15,83	12,78
63777	Aita Mare	6606	148,87	212,39	3,22	2,25
63802	Bățani	22165	357,99	552,39	2,49	1,62
63866	Belin	6953	152,81	238,76	3,43	2,20
63893	Bodoc	7751	256,17	347,36	4,48	3,30
63937	Boroșneu Mare	6509	344,46	480,57	7,38	5,29
64005	Brateș	3396	204,47	249,19	7,34	6,02
64041	Brăduț	16925	254,63	318,62	1,88	1,50
64096	Brețcu	11275	246,64	333,47	2,96	2,19
64130	Catalina	5505	433,16	454,37	8,25	7,87
64194	Cernat	11461	414,39	693,67	6,05	3,62
64238	Chichiș	2108	239,98	336,62	15,97	11,39
64265	Dobârlău	5184	281,75	412,82	7,96	5,44

64318	Ghelința	11028	329,61	443,92	4,03	2,99
64345	Ghidfalău	6809	211,58	251,57	3,69	3,11
64390	Hăghig	4686	142,69	205,77	4,39	3,05
64425	Ilieni	5430	213,71	358,74	6,61	3,94
64461	Lemnia	9526	300,06	318,94	3,35	3,15
64504	Malnaș	4087	217,05	178,46	4,37	5,31
64568	Moacșa	3333	146,13	219,45	6,58	4,38
64602	Ojdula	11273	266,24	340,34	3,02	2,36
64639	Ozun	8450	490,25	723,98	8,57	5,80
64719	Poian	5897	145,26	157,50	2,67	2,46
64773	Reci	5561	299,98	321,84	5,79	5,39
64826	Sânzieni	9986	335,00	453,97	4,55	3,35
64871	Turia	14717	363,10	573,98	3,90	2,47
64906	Valea Crișului	5290	263,88	376,18	7,11	4,99
64942	Vâlcele	5794	208,88	402,38	6,94	3,61
64997	Vârghiș	7051	256,63	176,09	2,50	3,64
65011	Zagon	29065	521,61	750,53	2,58	1,79
65048	Zăbala	12608	509,25	845,77	6,71	4,04
65099	Valea Mare	1713	68,60	162,86	9,51	4,00
65105	Mereni	5135	163,23	236,50	4,61	3,18
65113	Arcuș	3654	158,48	220,38	6,03	4,34
65121	Bixad	6040	171,83	156,81	2,60	2,84
65139	Micfalău	3763	97,27	101,58	2,70	2,58
65147	Dalnic	5407	132,59	194,09	3,59	2,45
65154	Estelnic	8769	147,35	188,37	2,15	1,68